

De tweede helft

Beleidsplan sport & bewegen 2017-2020

**wij zijn
sportief
Nijmegen**

Voorwoord

Nijmegen is een echte sport-en beweegstad met een bloeiende verenigingscultuur en prachtige sport-en beweegvoorzieningen zoals Triavium, het Radboud Sportcentrum, vier zwembaden, meerdere sporthallen en goed onderhouden sportvelden. De sport -en beweegparticipatie in Nijmegen ligt ruim boven het landelijk gemiddelde, het aandeel sportende volwassenen is vanaf 2009 gestegen van 65% naar 76%. Er was een aanzienlijk verschil in de mate van bewegen door basisschoolkinderen per wijk. Het verschil tussen aandachtswijken en andere wijken is de afgelopen jaren in Nijmegen kleiner geworden. Verschillende evenementen en prestaties van sportverenigingen zetten ons ieder jaar weer op de kaart, variërend van de Vierdaagse, de Zevenheuvelenloop tot N.E.C.. Wij zijn trots dat het, dankzij de inzet van vele sportvrijwilligers, goed gaat met sport en bewegen in onze stad.

“De tweede helft”

We hebben “De tweede helft” als titel genomen voor dit beleidsplan. Je kunt onze inzet op sporten en bewegen zien als een sportwedstrijd, waarbij het rust is. We staan er goed voor, de afgelopen vier jaar hebben we goed gespeeld en we maken plannen om de wedstrijd in de komende vier jaar te winnen.

Nijmegen verandert. De Spiegelwaal in het hart van onze stad biedt ongekennde kansen voor (water)sport. Met een watersportcentrum kunnen we deze kansen optimaal benutten. Nijmegen groeit de komende vijftien jaar door naar ruim 180.000 inwoners. Een groot deel van die groei realiseren we in Nijmegen-Noord, waar de bewoners niet alleen willen wonen, maar ook in hun stadsdeel willen sporten. Dit legt druk op de huidige sportaccommodaties en vraagt om een aantrekkelijke openbare ruimte die uitnodigt om te hardlopen, fietsen, skaten of wandelen.

Wij hebben de afgelopen maanden onze ambities gedeeld met Onderwijs, Zorg en Welzijn, Wijken, Openbare Ruimte. We gaan de komende jaren in onze stad het elkaar ontmoeten, samen spelen en bewegen in de wijk faciliteren en stimuleren. In samenwerking met de primair onderwijs scholen en de kinderopvang ontwikkelen we een Beweegagenda rondom Bewegend leren, Beweegplein en Bewegingsonderwijs op speelplekken. Met de sportsector en vele andere direct betrokkenen, waaronder sporters en sportverenigingen zijn in werkbezoeken en bijeenkomsten problemen benoemd en kansen gedeeld. En dat zullen we niet alleen bij de totstandkoming van dit beleidsplan, maar ook bij de realisatie blijven doen. Met de inzet van vele enthousiaste vrijwilligers leveren sportgroepen en verenigingen een grote bijdrage aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners, aan de sociale samenhang in de wijken en de trots van de stad.

De inzet van buurtsportcoaches voor sportstimulering richt zich op groepen die achterblijven in beweeg- en sportparticipatie. Met de groep niet-sporters gaan wij verder het gesprek voeren om tot interventies te komen die hen aan het bewegen en sporten krijgen. De samenwerking met scholen en welzijns- en zorginstellingen gaan we verder uitbouwen om dit realiseren. We starten in een tweetal wijken een pilot om met de inwoners tot een breed gedragen wijk sport-en beweegplan te komen. Naast onze inzet op sportstimulering steunen we initiatieven voor topsportevenementen en hebben we aandacht voor talentontwikkeling. We trekken hierin onder meer op met Provincie Gelderland en andere Gelderse steden.

Wij zijn Nijmegen! Dank aan allen die een bijdrage hebben geleverd aan deze nota. Als wethouder Sport heb ik hoge verwachtingen om samen met de Nijmeegse Sportwereld deze ambities de komende jaren waar te maken!

Renske Helmer- Englebert

Wethouder gemeente Nijmegen

Wijken en Openbare Ruimte, Onderwijs, Sport en Accommodaties

Inhoudsopgave

Voorwoord

Inhoudsopgave

Samenvatting

Hoofdstuk 1 Inleiding

Hoofdstuk 2 Kader sportbeleid

- Uitgangspunten sportbeleid Nijmegen
- Inzet en effect van sport op andere beleidsterreinen
- Financieel kader product Sport

Hoofdstuk 3 Doelstellingen

- Inclusief
- Laagdrempelig en dichtbij
- Vrijwilligers
- Gezondheid
- Profilerings

Hoofdstuk 4 Sportaccommodaties

Hoofdstuk 5 Financiële ondersteuning van sport(stimulering)

Bijlagen

Bijlage 1 Indicatoren

Bijlage 2 Uitvoeringsagenda

Bijlage 3 Evaluatie Beleidsplan Sport en Bewegen 2013-2016 'Sportief en Vitaal' en de beleidsregels Sport en Bewegen

Samenvatting

Wij hebben de ambitie dat Nijmegen in 2020 dé Gelderse sport -en beweegstad is. Niet alleen qua naam, maar juist omdat wij als inclusieve stad sporten en bewegen voor alle inwoners mogelijk maken en hen motiveren te bewegen en sporten. Er zit in de Nijmeegse sport veel kracht die we willen continueren. Bewust zetten we veel huidige, goed werkende interventies en ondersteuningsmogelijkheden voort. Wij zien ook dat er groepen met beweeg -en sportarmoede zijn; op deze groepen intensiveren wij onze inzet. Om dit te realiseren zetten wij de komende 4 jaar op de volgende thema's in:

- Inclusiviteit, iedereen doet mee
- Laagdrempelig en dichtbij
- Vrijwilligers
- Gezondheid
- Profilering

Per thema geven wij onze ambitie weer, schetsen we de huidige situatie zoals die door ons en door betrokkenen worden ervaren en geven we onze inzet in de komende 2 jaar weer. Met een set van indicatoren monitoren we de voortgang per thema, waarbij we bewust kiezen voor indicatoren die we al jaren volgen en die goed vergelijkbaar zijn met andere steden of landelijke ontwikkeling.

Sport wordt gedragen door vrijwilligers en verenigingen. Verenigingen hebben het de laatste jaren moeilijk met stijgende kosten en afhakende sponsors. Wij maken reeds decennia sporten mogelijk door sportfaciliteiten tegen een sterk gesubsidieerd tarief te verhuren aan verenigingen. Wij willen deze bijdrage inzichtelijker maken voor sportverenigingen. Tevens kiezen wij er voor om sportsubsidies voor verenigingen beschikbaar te maken en te houden.

Onze stad verandert snel. Vergrijzing in vele stadsdelen, de komst van de Spiegelwaal en de groei van Nijmegen Noord maakt het noodzakelijk om ons te heroriënteren op de aanwezige sportaccommodaties, zowel bij buitensport, binnensport als onze zwembaden. Zodat wij in 2020 dé Gelderse sport- en beweegstad zijn en dat de jaren daarop ook blijven.

Hoofdstuk 1 Inleiding

Sport en bewegen in de komende jaren

Waar gaan we naar toe? Accenten in het Nijmeegse sportbeleid

Aanleiding

Vanaf 2013 is er beleidsmatig een koerswijziging ingezet. De fysieke basisinfrastructuur was in jaren daarvoor gelegd met de ontwikkeling van nieuwe/goede sportaccommodaties. De focus is vanaf 2013 komen te liggen op de instrumentele functie van sport en bewegen oftewel waar sport een bijdrage aan kan leveren. We nemen na vier jaar een moment van bezinning om terug te kijken op de afgelopen jaren (zie bijlage) en de koers en ambities voor de komende jaren vast te stellen.

Visie

Sport en bewegen geeft mensen plezier, voldoening en beleving. Boven dit alles levert sport en bewegen ook een belangrijke bijdrage aan het vergroten van de gezondheid en sociaal welzijn. Wij streven naar een inclusieve stad waarin sporten voor iedereen toegankelijk is. We streven naar hoge beweeg- en sportdeelname tijdens een heel sportief leven, zowel bij jeugd, jongeren, studenten, volwassenen en ouderen. Wij hebben vooral aandacht voor de groepen die hierin achterblijven en plegen waar nodig vraaggericht specifieke inzet om mensen te motiveren of ondersteunen.

Wij zorgen voor goede en toegankelijke accommodaties, faciliteren dat kinderen kennismaken met sport in Nijmegen en staan open voor nieuwe sportinitiatieven. Daarnaast leggen we verbindingen tussen sport en relevante organisaties die op andere maatschappelijke terreinen actief zijn. Wij zorgen voor deze basis en zetten de kaders neer die het sportverenigingen mogelijk maken en ze uitdagen om sport en bewegen in onze stad te stimuleren. Sportverenigingen zijn en blijven onze ogen en oren voor wat leeft in de stad.

Ambitie

Nijmegen is in 2020 dé Gelderse sport- en beweegstad. Niet alleen qua naam, maar juist omdat wij als inclusieve stad sporten en bewegen voor alle inwoners mogelijk maken en hen motiveren te bewegen en sporten. Het ongekende succes van de Giro 'd Italia en de energie die de Special Olympics 2016, de Zevenheuvelenloop en de Vierdaagse los maken zijn voor ons vliegwielen om sport structureel te versterken middels bijvoorbeeld het concept Uniek Sporten, het ontwikkelen van een wielervederfenis van de Giro d' Italia en een uitbreiding van het aantal loop- en wandelgroepjes in de wijk. Sport en bewegen in Nijmegen is laagdrempelig, verbindend en motiverend. Met de kracht van sport en bewegen bouwen we onze positie verder uit!

Goede uitgangspositie

Uit de evaluatie van de periode 2012-2016, welke eerder als bijlage van de startnotitie aan de Raad is aangeboden en ook hier bij het beleidsplan als bijlage is gevoegd, blijkt dat de sport -en beweegparticipatie in Nijmegen ruim boven het landelijk gemiddelde zit.

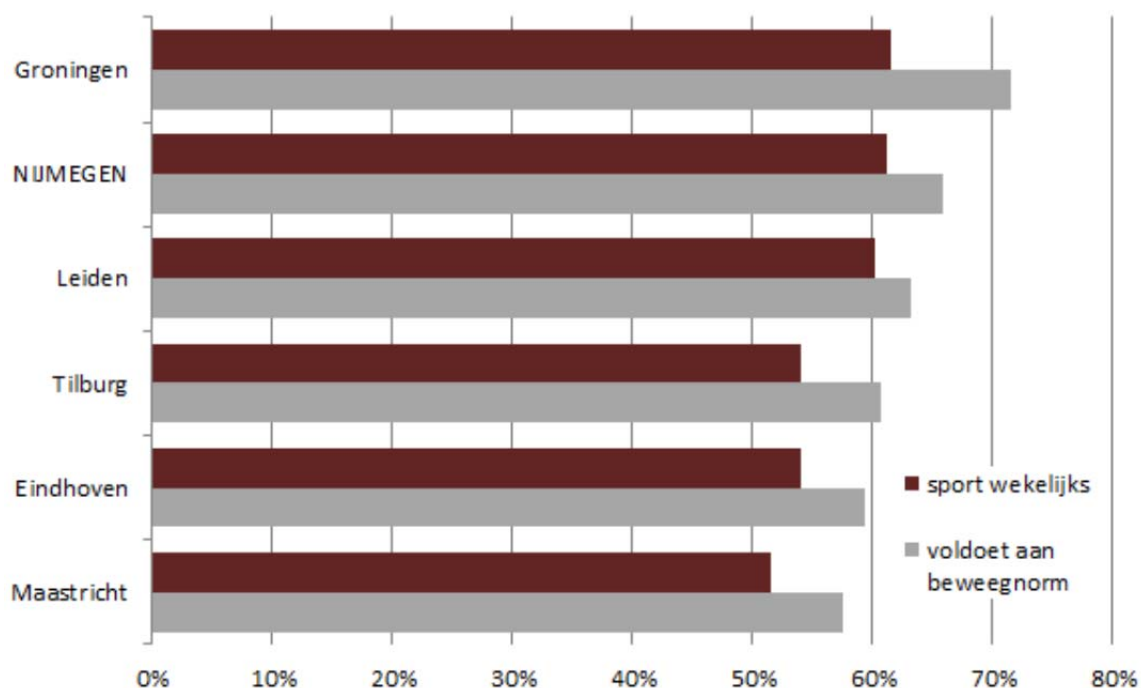
In de periode 2009-2013 steeg het aandeel sportende volwassenen (minstens één keer per maand sporten) van 65% naar 76%. Na de sterke groei van de sportdeelname bij de volwassen Nijmegenaren in de periode 2009-2013 is vanaf 2015 een stabilisatie zichtbaar. De groei in de periode 2009-2013 had vooral te maken met de sterke groei van het aantal wandelaars, fietsers en hardlopers en met een toename van het ongeorganiseerde sporten.

Er was een aanzienlijk verschil in de mate van bewegen door basisschoolkinderen per wijk. Het verschil tussen aandachtswijken en andere wijken is de afgelopen jaren in Nijmegen kleiner geworden. Ten opzichte van

vergelijkbare benchmarksteden¹ wordt in Nijmegen naar verhouding veel aan sporten en bewegen gedaan.

Een belangrijke reden voor de toename van de sportdeelname tot 2013 was de groei van het aantal fietsende, wandelende en hardlopende Nijmegenaren. Onder meer hardlopen en wandelen wordt in Nijmegen meer dan gemiddeld beoefend.

¹ Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg

Figuur 1: Percentage volwassenen dat voldoet aan de norm gezond bewegen.
Bron: Gezondheidsmonitor 2012, GGD-regio's/RIVM/CBS.

	Hardlopen	Wandelen
Landelijk gemiddelde	8,6%	niet gemeten
Nijmegen	12,5%	40,1%
Benchmarksteden	9,6%	36,4%

Figuur 2: Aantal huishoudens waar aan hardlopen of wandelen wordt gedaan
Bron: Sport op de Kaart, uitgevoerd door Cendris Streetlife tbv Ministerie van VWS

Sterke tweede helft spelen

Je kunt onze inzet op sporten en bewegen zien als een sportwedstrijd, waarbij het rust is. We staan er goed voor, de afgelopen vier jaar hebben we goed gespeeld, we staan met 2-1 voor. Wat goed gaat en wordt gewaardeerd continueren we. In de uitvoeringsagenda zetten we bewust veel goede interventies en ondersteuningsmogelijkheden voort. Onze ambitie is niet om de voorsprong te consolideren, maar om op de aanval te spelen en deze gericht uit te bouwen door in te zetten op groepen met beweeg- en sportarmoede. Want ondanks de voorsprong ging in de eerste helft niet alles goed; er zijn verbeterpunten.

Uit verschillende onderzoeken² blijkt dat bij de Nijmeegse basisschoolkinderen het percentage dat voldoende beweegt, alsmede het percentage sportclubleden, in de periode 2009-2013 is afgenomen³. Bij lager opgeleide volwassenen, basisschoolkinderen met laag opgeleide ouders en vmbo-leerlingen komt bewegingsarmoede vaker voor.

Omdat we binnen ons huidige budget de effectiviteit verder willen verhogen, zijn keuzes en focus noodzakelijk. Veel inwoners onderkennen de meerwaarde van sport en bewegen. Zij bewegen en sporten voldoende, zowel zelfstandig als in groepsverband.

² Kindermonitor 2013 van GGD Gelderland Zuid, E-MOVO 2011 GGD Regio Nijmegen en Volwassenen- en ouderenmonitor 2012 van de GGD.

³ Het meest recente onderzoek is de Kindermonitor 2013. In 2017 komt de Kindermonitor 2017 beschikbaar.

Zij maken daarvoor (mede) gebruik van een breed en belangrijk aanbod aan commerciële sportaanbieders in onze stad, variërend van fitnessscholen, boks academies, yoga tot aan bootcamp. Deze groep sporters en het commerciële aanbod hierop zijn zelfvoorzienend, onze inzet is hierop niet nodig. We faciliteren deze groep inwoners wel met beweegvriendelijke openbare ruimte en gemeentelijke sportaccommodaties. Additionele ondersteuning bieden wij alleen bij een gerichte hulpvraag. We zetten de komende jaren juist in op succesvolle sport-en beweeginitiatieven voor groepen met beweegarmoede en gaan daarvoor nieuwe verbindingen (in de wijk) aan en faciliteren dat met de inzet van buurtsportcoaches⁴. We werken samen met partners in de stad, sportverenigingen, organisatoren van sportevenementen, commerciële sportaanbieders, het onderwijs en gemeentelijke programma's waar de energie en ambitie zit om een gezonde leefstijl voor onze inwoners mogelijk te maken.

⁴Het landelijke programma is qua naamgeving gewijzigd in Sport en Bewegen in de buurt. Wij volgen in dit beleidsplan de in het land gehanteerde term buurtsportcoaches. Buurtsportcoaches zijn de voormalige 'combinatiefunctionarissen'.

Hoofdstuk 2 Kader sportbeleid

Uitgangspunten sportbeleid Nijmegen

Wij versterken de in 2013 ingezette ontwikkeling en leggen het accent in de nieuwe periode op bewegen en de breedtesport. 'Meedoen' staat centraal. Sporten en bewegen is uitdagend, leuk, gezellig en geeft je een goed gevoel. Het heeft hierdoor een gunstig effect op je fitheid en sociaal welzijn. Dit bereiken we door bloeiende verenigingen, laagdrempelige beweegmogelijkheden in de wijk, een hoge deelname aan sportactiviteiten, een vraag- en wijkgerichte aanpak, samenwerking met beleidsprogramma's en de daarin opererende

organisaties. Sport en bewegen is dus ook een belangrijk middel in ons beleid gericht op gezondheid en welzijn.

Nijmegen is al een sportstad met een breed en divers sportaanbod. De sportstad Nijmegen bouwen we de komende jaren verder uit naar een sport-en beweegstad. En door te investeren in sport, bewegen en evenementen zetten we Nijmegen op de kaart.

Sport	2013	2015
fitness	30%	30%
toerfietsen, wielrennen, mountainbiken	27%	28%
hardlopen	26%	25%
wandelen	23%	26%
zwemmen	10%	9%
tennis	7%	5%
veldvoetbal	6%	5%
yoga	3%	4%
dans	3%	3%

Figuur 2: Sporten die regelmatig beoefend worden door volwassen Nijmegenaren, bron: Burgerpeiling, O&S⁵.

⁵ In het onderzoek zijn volwassenen af en toe toerfietsen, langere afstanden wandelen en hardlopen meegerekend. Wandelen naar een winkel, fietsen naar het werk telt niet mee. Volwassenen die sporten in verenigingsverband sporten vaker wekelijks in competitieverband.

Inzet en effect van sport op andere beleidsterreinen

Sport en bewegen biedt een belangrijke bijdrage op vele, diverse vlakken: op het gebied van gezondheid, sociaal welzijn, het leren van normen en waarden, een ontwikkeling van eigenwaarde, innovatie en een bijdrage aan een inclusieve samenleving. Dat is de intrinsieke kracht van sporten en bewegen.

Wij leggen verbandingen met andere programma's, domeinen & 'Wij zijn (Droomstad) Nijmegen', maar zijn ons er van bewust dat wij vanuit Sport niet alles kunnen en keuzes moeten maken. We hebben echter wel ambities en willen dit met een themagerichte sturing realiseren. We werken per thema samen met wisselende, externe partners in meerdere domeinen zoals sportverenigingen, scholen, provincie, zorg-en welzijnsinstellingen, andere gemeenten en programma's.

Sport en Bewegen is echter geen oplossing voor alle problemen in domeinen als Werk en Inkomen, Jeugdzorg, Gezondheid, Participatie, Integratie alsmede Zorg en Welzijn. Wij zien de culturele verschillen tussen vrijwilligersorganisaties in de sport en professionele organisaties in (jeugd)zorg en welzijn; het kost tijd om structuren op elkaar aan te laten sluiten. Tevens staat landelijk wetenschappelijk inzicht in de (maatschappelijke) economische waarde van sport en bewegen nog in de kinderschoenen. De outcome en impact van Sport op andere domeinen zoals Werk en Inkomen, Participatie en Jeugdzorg is vaak lastig te meten, waardoor (preventieve) investeringen vanuit andere domeinen in Sport nog relatief weinig voorkomen.

Financieel kader product Sport

Sport en bewegen is een bijzonder domein. Het domein Sport kenmerkt zich van oudsher in een grote mate van autonomie voor de sportverenigingen; de gemeente faciliteert sportverenigingen door (algemene) sportfaciliteiten zoals buitenvelden, sportzalen, zwembaden en ijsbanen tegen een niet-kostendekkend tarief beschikbaar te stellen. Het domein Sport kent, in tegenstelling tot veel andere gemeentelijke

programma's, beperkte directe subsidierelaties met Nijmeegse sportverenigingen. Nijmegen besteedt jaarlijks ongeveer € 95 per inwoner aan sport, bewegen en sport- en speelvoorzieningen. Het budget blijft de komende jaren nagenoeg gelijk en is ons vertrekpunt voor de te maken keuzes. In het volgende overzicht staat het financieel kader voor het product Sport voor 2017 gepresenteerd.

Begroting 2017 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Kapitaallasten en uitvoerings- kosten	Materieel budget	Subsidies	Lasten totaal	Opbrengsten/ Baten
Binnensport	2.695	1.933		4.628	-1.967
Buitensport	4.703	1.624		6.327	-474
Spelen en 4-daagse camping	700	654		1.353	-685
Sportstimulering	3.266	374	486	4.126	-345
Triavium	934	1.848		2.782	-1.290
Zwemmen			1.904	1.904	
	12.298	6.432	2.390	21.120	-4.761

© www.tiapeppelman.nl 2016

Bron: Henny van Roomen

Motie 'Investeren in bestaande sportaccommodaties'

Tijdens de raadsbehandeling van de Zomernota 2016 op 6 juli is door de Raad de motie van de SP aangenomen om een extra investeringskrediet van € 3 miljoen beschikbaar te stellen ten behoeve van investeringen in de bestaande sportaccommodaties in 2017 en 2018. Met de vaststelling van de begroting 2017-2020 is voor de jaren 2017 en 2018 een investeringskrediet beschikbaar gesteld van

resp. € 1 miljoen en € 2 miljoen voor het uitvoeren van de motie 'Investeren in bestaande sportaccommodaties'.

In de motie wordt aangegeven dat het zwaartepunt van de investeringen in 2018 plaatsvindt. Tevens wordt het College opgeroepen bij vaststelling van dit beleidsplan Sport en Bewegen de hoogte van de gewenste investeringen voor 2017 te bepalen en deze investeringen pas dan vrij te geven ten

behoefte van bestaande sportaccommodaties. Gezien het proces dat we doorlopen ten aanzien van de Nota Buitensportaccommodaties zullen wij keuzes over de inzet van dit investeringskrediet na voltooiing

van de Nota Buitensportaccommodaties maken. Voor de komende jaren staan de volgende eenmalige kredieten voor Sport in de begroting.

Eenmalige kredieten Stadsbegroting Zomernota	2017	2018	2019	2020
		pm		
Sportpark Staddijk / Nijmegen Zuid				
Meerjarenrenovatie Zwembaden	200	200		
Kunstgras Voetbalvelden	400	337		800
Kunstgras Hockeyvelden	674	264		
Motie Investeren in bestaande sportaccommodaties	1000	2000		
	2274	2801	0	800

Hoofdstuk 3 Doelstellingen

In de startnotitie Sport en Bewegen staat weergegeven hoe wij onze ambities willen realiseren, namelijk door de inzet op een vijftal thema's:

- Inclusief, iedereen doet mee
- Laagdrempelig en dichtbij
- Vrijwilligers
- Gezondheid
- Profilering

Het is overigens helder dat de vijf thema's niet volledig los van elkaar staan, maar elkaar raken. Specifieke inzet op één thema heeft soms ook positieve effecten op een ander thema.

In dit hoofdstuk concretiseren we de vijf bovenstaande thema's. We werken een thema op de volgende onderdelen uit:

- Wat willen we bereiken?
- Wat constateren we?
- Wat gaan we doen?

Indicatoren

In bijlage 1 presenteren we per thema de indicatoren. Met deze indicatoren monitoren we de komende jaren de ontwikkelingen. De realisatiecijfers van verschillende indicatoren kunnen met historische data en/of landelijk data vergeleken worden. Het Ministerie van VWS heeft in 2014 gekozen voor ongeveer 20 kernindicatoren die in de tijd gevolgd worden. De doelstellingen en indicatoren van VWS kennen op een aantal onderwerpen overlap met onze doelstellingen. We sluiten waar mogelijk daarbij aan voor de kwaliteit, vergelijkbaarheid en continuïteit.

Vergelijking met het landelijke beeld kent overigens zijn beperkingen. Grote steden als Nijmegen kennen een lagere sportdeelname. Dit komt door een hoger percentage inwoners met een lagere sociaal economische status in de grote steden. Daarentegen kent Nijmegen tevens een relatief groot aandeel hoger opgeleiden/studenten. Dit werkt positief op de sportdeelname. Waar mogelijk zetten we de lokale trends dan ook af tegen die van onze vaste set van vergelijkbare

benchmarksteden⁶. Als deze niet beschikbaar is, kiezen we voor het landelijke gemiddelde.

De meeste indicatoren worden periodiek (om de 2 of 4 jaar) gemeten. Voor het monitoren van sport-en beweegdeelname van basisschoolleerlingen is bijvoorbeeld de Kindermonitor van de GGD van groot belang. De Kindermonitor wordt om de vier jaar uitgevoerd, het meest recente onderzoek stamt uit 2013. Om ontwikkeling voor de Raad inzichtelijk te maken presenteren we (waar mogelijk) de beschikbare uitkomst van voorgaande metingen of zetten deze af tegen benchmarkontwikkelingen.

In bijlage 1 presenteren we per thema de indicatoren voor de komende jaren. Deze indicatoren worden, na vaststelling van het raadsvoorstel en beleidsplan, in de begroting en jaarrekening opgenomen.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Een relatie tussen onze inzet en de indicator is indirect. Maatschappelijke en technische ontwikkelingen hebben soms een minstens zo grote impact. De individualiseringstrend van de afgelopen decennia, de groei in televisieprogramma's en de spelletjes op computer en tablets maken de uitdaging groter om kinderen voldoende te laten bewegen. Daar tegenover staan echter ook beweging stimulerende, maatschappelijke ontwikkelingen. De komst van de elektrische fiets maakt dat ouderen tot op hogere leeftijd blijven fietsen. Hardloop apps als Strava, Runkeeper en de hardloopschema's van Evy prikkelen individuele sporters door de voortgang te meten en de prestaties met anderen te delen. Het gamen wordt steeds volwassener, bij voetbal zie je de topclubs gamen omarmen om hun positie te versterken. We volgen de ontwikkelingen met interesse, maar kiezen er voor om niet te investeren in digitale spelen. Wij laten de opkomst van multiplayer beweegapps aan ontwikkelingen in de samenleving en de markt over en haken waar interessant aan.

⁶ Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Tilburg

Uitvoeringsagenda

We vertalen per thema de (algemene) beleidsdoelstellingen naar indicatoren en specifieke uitvoeringsdoelstellingen en activiteiten. In dit hoofdstuk geven we onder het kopje 'wat we gaan doen' onze belangrijkste inzet weer op een thema. In de

uitvoeringsagenda (bijlage 2) presenteren we in een uitvoeringsagenda de set van concrete activiteiten die we de komende twee jaren per thema inzetten. De activiteiten van de uitvoeringsagenda dragen bij aan de door ons gewenste positieve ontwikkeling op de indicatoren per thema.

Thema Inclusief, iedereen doet mee

Wat willen we bereiken?

Alle Nijmegenaren een leven lang bewegen en sporten: jong en oud, miljonair en minima, talenten en gezelligheidssporters, met en zonder beperking. Om dit te kunnen realiseren zijn allereerst goed bereikbare, betaalbare en toegankelijke sportaccommodaties een voorwaarde. Sportaccommodaties en een openbare ruimte die het huidige, brede sportaanbod in Nijmegen mogelijk (blijven) maken.

Een tweede voorwaarde zijn sportgroepen en verenigingen die voor iedereen open staan ongeacht geslacht, leeftijd, beperking, geloofsovertuiging, afkomst of seksuele voorkeur. Verenigingen waar iedereen zich welkom voelt en zichzelf kan zijn. Verenigingen die, waar nodig en mogelijk, specifiek sportaanbod voor doelgroepen ontwikkelen.

Nijmegen heeft al een breed en toegankelijk sportaanbod. Net als bij passend onderwijs is onze ambitie om te komen tot passend sporten binnen sportverenigingen. Wij willen dat kinderen hun capaciteiten en talenten optimaal kunnen ontplooien bij sportverenigingen door op het eigen niveau te kunnen sporten. De uitspraak *gezamenlijk als het kan, apart als het moet* is daarbij het uitgangspunt. De ambitie is om iedereen zoveel als mogelijk gebruik te laten maken van het reguliere aanbod. Soms is het noodzakelijk om een apart aanbod te creëren, soms is het bij elkaar brengen van vraag en aanbod essentieel.

Onze ambitie is dat elk kind zwemvaardig, met Zwemdiploma A, de basisschool verlaat. De school is als vindplaats voor signalering hierbij essentieel. Tevens benutten we het huidige Zwemfonds als vangnetfunctie voor kinderen die achter lopen met zwemvaardigheid. De komende jaren continueren wij de succesvolle school-specifieke ondersteuning, de individuele benadering van ouders en de

zwemarrangementen en breiden we het aantal scholen verder uit.

Wat constateren we?

Veel inwoners bewegen en sporten voldoende, zowel zelfstandig als in groepsverband. Deze groep inwoners faciliteren wij met onze beweegvriendelijke openbare ruimte en gemeentelijke sportaccommodaties. Additionele ondersteuning bieden wij alleen bij een gerichte hulpvraag. We zetten de komende jaren juist in op succesvolle sport -en beweeginitiatieven voor groepen met beweegarmoede en gaan daarvoor nieuwe verbindingen (in de wijk) aan.

Ouderen kunnen de reguliere sport fysiek niet meer beoefenen, maar willen met 'Walking Football' en sportactiviteiten van Sport en Bewegen Plus meer dan alleen beweegoefeningen; ze willen geprikkeld en uitgedaagd worden in sport en spel. Talentvolle kinderen hebben, aan de andere kant van de schaal, uitdagingen en extra begeleiding nodig voor hun (sport)ontwikkeling nodig. Van verenigingen is niet te verwachten dat zij al deze groepen een sportaanbod op maat kunnen bieden. Een goede doorgeleiding naar een andere vereniging met een geschikter sportaanbod, zowel voor talenten als voor kinderen met een beperking, is wenselijk om die maximale potentie eruit te halen.

Mensen met een beperking

We hebben de afgelopen jaren flink ingezet om sporten en bewegen voor mensen met een verstandelijke of fysieke beperking mogelijk te maken. Het aanbod voor en de samenwerking op het gebied van aangepast sporten is versterkt. Het betreft een zeer diverse groep; inwoners met autisme, een zintuiglijke beperking, gedragsproblematiek, een GGZ-achtergrond, een chronische aandoening en/of een lichamelijke beperking. De komende jaren blijft onze inzet noodzakelijk, samen met vele partners in speciaal onderwijs, praktijkscholen,

gezondheidszorg, welzijn, sportverenigingen, sportaanbieders en zorginstellingen. Op dit moment vallen kinderen en volwassenen met een lichte beperking en gedragsproblematiek regelmatig tussen wal en schip. Zij passen niet in een G-team, voelen zich daar niet op hun plek, maar ze kunnen ook niet zonder begeleiding in een regulier team meespelen. Deze groep heeft de komende periode extra aandacht nodig, bijvoorbeeld door inzet en begeleiding van vrijwilligers bij sportverenigingen.

In de praktijk blijkt voor alle groepen begeleiding van de sporter en bij bovenstaande doelgroep het vervoer een praktisch struikelblok; de Regiotaxi brengt de sporter soms laat en haalt hem tijdens de training al weer op. Van een naschools sportaanbod kan vaak geen gebruik gemaakt worden in verband met het schoolvervoer.

Seksuele geaardheid

Het Sociaal Cultureel Planbureau heeft in maart 2017 een beleidssignalement uitgegeven met als onderwerp lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele mannen en vrouwen en transgenders (LHBT'ers) in de sport. Uit dit beleidssignalement blijkt dat:

- seksuele oriëntatie geen invloed heeft op de mate waarin mensen sporten en bewegen, wel in de keuze voor de sport;
- homo- en biseksuelen niet vanzelfsprekend open zijn over hun seksuele oriëntatie binnen hun sportgroep. De homoseksuele mannen en vrouwen die dat wel zijn, voelen zich over het algemeen geaccepteerd;
- homoseksuele mannen vooral 'macho-' of team- en contactsporten (zoals voetbal) lijken te mijden, omdat ze verwachten niet te worden geaccepteerd. Voor lesbische en biseksuele vrouwen blijkt de seksuele oriëntatie aanzienlijk minder vaak van invloed op het sportgedrag dan bij homoseksuele mannen;
- er geen verschil is in de mate waarin heteroseksuele sporters of

wedstrijdbezoekers en lesbische, homoseksuele en biseksuele sporters of wedstrijdbezoekers wangedrag in de sport hebben meegemaakt.

Een kwart van de niet-sportende transgenders sport niet vanwege het feit dat ze transgender zijn. Hoewel er geen significante verschillen zijn in sportdeelname tussen LHB- en heteroseksuele personen, hebben LHBT'ers wel een hoger risico op gezondheidsproblemen. Zo hebben zij vaker last van psychische klachten zoals depressie, komen zelfmoord en gedachten daaraan vaker voor en is er meer kans op eenzaamheid, voornamelijk bij ouderen en transgenders. Gebrek aan acceptatie, negatieve reacties, discriminatie en geweld zijn belangrijke factoren die dit veroorzaken. Van de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder is 9,4% van de mannen en 17,1% van de vrouwen niet uitsluitend heteroseksueel (SCP, 2012). Een kwart van de LHBT'ers is op de sportvereniging niet open over hun seksuele of genderidentiteit. Binnen Sport hebben we hier aandacht voor en zijn we al een aantal jaren bezig om het thema op de agenda te zetten bij sportclubs. Bij NEC is dit gelukt als het gaat om het tegengaan van discriminatie en agressie, bijvoorbeeld in de vorm van spreekkoren. Er zijn duidelijke tolerantiegrenzen en er is regelmatig overleg over naleving en handhaving. Het op de agenda zetten van het thema seksuele en genderdiversiteit blijkt in Nederland in de sportsector vaak lastig. Problemen rond dit thema zijn vaak minder zichtbaar voor bestuurders van sportclubs. Bestuurders en vrijwilligers binnen de sportverenigingen hebben al vele uitdagingen; doordat het minder zichtbaar is, krijgt het (als specifiek thema) geen prioriteit binnen een sportclub. Vanaf 2015 is het thema seksuele en genderdiversiteit onderdeel van het project 'Sportplezier'. Wij willen sportplezier bij sportverenigingen bevorderen zodat iedereen zich welkom voelt, ongeacht kleur, religie, seksuele geaardheid en gender en dat hij/zij plezier beleeft aan de sport door de positieve en sportieve sfeer op het sportveld. Er is een stuurgroep ingesteld, 30 verenigingen zijn

erbij betrokken, er zijn 15-20 sportverenigingen met een contactpersoon Sportplezier. Op een aantal thema's worden interventies aangeboden, waaronder een workshop waarin acceptatie van LHBT is geïntegreerd. Met deze brede aanpak, die ondersteund wordt door het Ministerie van VWS en verschillende sportbonden, zijn wij landelijk één van de koplopers.

Senioren

De komende 10 jaar zal ook Nijmegen te maken krijgen met een vergrijzende samenleving. Vooral de groep mensen tussen 70 en 80 jaar oud neemt toe. In absolute cijfers met zo'n 4.000, relatief gezien met ongeveer 40%. Dit vraagt om een uitbreiding en doorontwikkeling van het huidige sport-en beweegaanbod. De groep senioren is overigens zeer divers; van vitale senioren tot kwetsbare ouderen. Onze ambitie is dat er voor alle groepen een geschikt aanbod in Nijmegen is. Sporten en bewegen bij een vereniging of met een groepje wijkbewoners draagt bij aan ontmoeting, zingeving, het tegengaan van beweegarmoede en het voorkomen van eenzaamheid. Er is al een breed en divers sport-en beweegaanbod voor senioren, variërend van een cursus valpreventie, dam-en schaakclubs, sportscholen tot aan een Senioren Sport Club.

Nijmegen studentenstad

Nijmegen kent als studentenstad een grote studenten -en leerlingenpopulatie met het ROC, de HAN en de Radboud Universiteit. Het is een groep inwoners die al regelmatig sport en die met het Fitcentrum van het ROC en het Radboud Sportcentrum uitstekende voorzieningen kent. Door studentenverenigingen worden in Nijmegen regelmatig grotere sportevenementen voor studenten georganiseerd met een bredere uitstraling voor de hele stad, zoals een Groot Nederlands Kampioenschap. Het enthousiasme en de dynamiek bij de studentenverenigingen versterkt de burgerverenigingen en leidde de afgelopen jaren tot een breder sportaanbod, bijvoorbeeld met de komst van de Floorball Flames en handbalvereniging Havana. Daarnaast is de studentensport een

broedplaats voor kader van burgersportverenigingen. Sportende studenten zijn trots op hun stad en willen graag dat Nijmegen ook trots op hun (top)sportprestaties is.

Breed en divers sportaanbod

Onze stad kent een breed, divers sportaanbod en sportvoorzieningen. Dit brede sportaanbod willen we behouden. Ons uitgangspunt is dat iedereen mee doet, soms in een regulier aanbod, soms in een specifiek aanbod. De uitspraak '*gezamenlijk als het kan, apart als het moet*' is het uitgangspunt dat in verschillende gremia wordt onderschreven. Veel inwoners kiezen bewust voor een specifiek sportaanbod, variërend van de vele studentensportverenigingen die onze stad rijk is tot een homo volleybalvereniging als Keizer Karel.

Zwemfonds

Het initiatief '*Zwemles, een investering voor je leven!*' heeft de afgelopen jaren met bescheiden middelen de zwemvaardigheid van kinderen in een kwetsbare doelgroep weten te verbeteren. Ingezet is op een slimme samenwerking tussen verschillende betrokken partijen én een aanbod aan ouders dat drempels écht wegneemt. Door een intensieve campagne, individuele gesprekken en zwemarrangementen is het gebruik van het Zwemfonds meer dan verdubbeld en is het percentage schoolverlaters met zwemdiploma A in een jaar tijd gestegen van 90% naar 94%. Door dit succes wordt ook vaker een beroep gedaan op het Zwemfonds⁷. Voor de komende jaren is een hoger subsidiebudget noodzakelijk.

Beweegarmoede bij specifieke doelgroepen

Uit de GGD gezondheidsmonitor 2016 komt naar voren dat de gezondheid van de Nijmegenaar over het algemeen goed is. Dit geldt echter niet voor iedereen. De sociaaleconomische en sociaal-culturele

⁷ Ouders met een laag inkomen ontvangen vanuit het Zwemfonds een financiële vergoeding voor lessende kinderen bij het volgen van zwemlessen voor diploma A. Het Zwemfonds is een extra bijdrage bovenop onze reguliere sportbijdragen, verstrekt door Stichting Leergeld. Kinderen kunnen naast het zwemmen dus ook nog een andere sport beoefenen.

positie van mensen, waaronder hun opleiding, etnische achtergrond en geaardheid hebben invloed op hun gezondheid. Personen uit deze groepen kennen een verhoogd risico op gezondheidsproblemen.

Uit de Stads- en Wijkmonitor 2016 van Onderzoek en Statistiek zien we de volgende ontwikkelingen die onze aandacht behoeven:

- De afname van bewegen bij basisschoolkinderen;
- De lage sportdeelname bij jonge migrantenvrouwen;
- Meer inactieven bij lager opgeleiden;
- Meer inactieven bij kinderen met laag opgeleide ouders;
- Behoeftte aan aangepast sporten voor mensen met een beperking .

De ontwikkelingen uit de Stads- en Wijkmonitor 2016 sluiten aan bij de Gezondheidsmonitor van de GGD. Er is samenloop tussen groepen met beweegarmoede en groepen met de hoogste gezondheidsrisico's. Wij werken op groepen met de hoogste gezondheidsrisico's (uiteraard) samen met de gezondheidsmakelaars van de GGD en Het Inter-Lokaal. Groepen inwoners met beweeg- en sportarmoede willen wij de komende jaren bij het reguliere sportaanbod betrekken en, waar noodzakelijk, een apart aanbod voor (laten) creëren. Gezien de geconstateerde beweegarmoede ligt onze focus de komende jaren op de volgende groepen:

Jongeren

In het kader van het nieuwe gezondheidsbeleid heeft Jimmy's⁸ in samenwerking met de jeugdverbinder een verkenning onder 141 jongeren uitgevoerd. Daarbij is gekeken wat onder jongeren zelf de belangrijkste gezondheidsthema's zijn. Sporten en bewegen wordt door de jongeren als één van de drie centrale thema's gezien. In een verdiepingsslag is bij zo'n 60 jongeren opgehaald waarom jongeren dit een belangrijk thema vinden en wat er naar hun mening gedaan kan worden om de gezondheid van de Nijmeegse jongeren te

verbeteren. Uit dit onderzoek komt naar voren dat jongeren voldoende bewegen belangrijk vinden, omdat ze het lekker vinden om actief bezig te zijn, ze hun geest kunnen legen en ze zich fit en sportief voelen. Het sociale aspect van bewegen vinden vele jongeren ook belangrijk. Tips en adviezen van de jongeren zijn:

- o meer (gratis) sportactiviteiten aanbieden;
- o meer reclame voor sportactiviteiten op andere plekken (bv Mc Donalds) met de juiste motivatie;
- o meer sport op school, met name op de ROC;
- o laat jongeren kennis maken met verschillende sporten;
- o meer en goedkope sportscholen in de stad;
- o laat topsporters scholen bezoeken en inspireren;
- o er moeten meer beweegapps komen (met prijzen en gratis wifi op straat);
- o meer sportveldjes in de stad aanleggen;
- o begin bij jonge kinderen met het stimuleren van sporten;
- o organiseer een scholenloop;
- o open een sportschool speciaal voor kinderen en jongeren;
- o organiseer een Pokemon-toernooi voor en door Nijmegen.

Uit de reacties blijkt de behoefte aan een voor de jongere laagdrempelig sportaanbod dat actief gestimuleerd en gepromoot wordt.

"Sport jij al?": een win-win situatie

"Sport jij al?" is een sportstimuleringsprogramma van Sportservice Nijmegen. Het biedt Nijmeegse sportverenigingen de gelegenheid om tijdens de gymlessen op Nijmeegse basisscholen hun sport en vereniging te promoten. "Sport jij al?" biedt Nijmeegse basisscholieren de gelegenheid om kennis te maken met diverse sporten. Daardoor kunnen zij bewuster een keuze maken voor een sport die ze leuk vinden. Sportverenigingen kunnen hierdoor hun sport op scholen presenteren, kunnen aan ledenwerving doen en ontvangen een kleine vergoeding hiervoor.

⁸ Jimmy's is een jongerenorganisatie, waar jongeren fysiek en online terecht kunnen met al hun vragen en ideeën.

Bron: Ronde van Nijmegen

(Jonge) migranten vrouwen en niet westerse-migranten

De sportdeelname van niet-westerse migrantenmeisjes is aanzienlijk lager:

- o 40% is lid van een sportvereniging, tegenover 71% van alle VO-leerlingen;
- o 38% sport buiten een vereniging om, tegenover 51% van alle VO-leerlingen;
- o 20% beweegt minder dan drie uur per week, tegenover 8,5% van alle VO-leerlingen.⁹

Ook de volwassen migranten vrouwen sporten en bewegen weinig en kennen een forse beweegarmoede. Hierdoor zijn er onder specifieke groepen migranten meerdere gezondheidsproblemen, variërend van ongezond en teveel eten. Dit leidt tot overgewicht en Diabetes type 2. Er zijn verschillende praktische, culturele en religieuze drempels bij volwassen migranten vrouwen om te gaan bewegen, sporten en gezonder te eten: verplichtingen ten aanzien van de jonge kinderen en de wens hen dichtbij te houden, een laag inkomen, behoefte om laagdrempelig in de buurt met alleen andere vrouwen aanwezig te sporten, taalproblemen etc.

Migranten meiden en vrouwen zijn een belangrijke groep om in een tweetal wijkpilots met de inwoners tot een breed gedragen wijk sport-en beweegplan te komen. Hierbij trekken we samen op met het Gezondheidsbeleid, waar samen met de ACA een werkgroep gezondheid en migranten wordt gestart.

In de stads-en wijkmonitor 2016 wordt verder geen onderscheid geconstateerd tussen sport-en beweegparticipatie van autochtonen en niet-westerse migranten. Uit landelijk onderzoek blijkt dat migranten iets minder vaak voldoende bewegen dan autochtonen.

Meer inactieven bij laag opgeleiden / kinderen met laag opgeleide ouders

Laag opgeleiden en kinderen met laag opgeleide ouders kennen een grotere beweegarmoede. Het is lastig en intensief om dit structureel te verbeteren. Allereerst moet het belang van voldoende beweging en goed

voedsel intrinsiek helder worden. En als dat belang helder is, lopen zij vaak tegen handelingsbarrières op; de drempel overstappen om naar georganiseerde sport toe te gaan, de kosten van sport etc. Als gemeente bieden wij door de subsidiëring van Stichting Leergeld en de Meedoen-regeling belangrijke mogelijkheden om kinderen én volwassenen in staat te stellen mee te doen aan de maatschappij ondanks de beperking van financiële mogelijkheden. Deze regelingen zijn ook vanuit gezondheidsperspectief belangrijk. Mensen kunnen hierdoor deelnemen aan sportieve, culturele of educatieve cursussen of activiteiten, waardoor ze in staat worden gesteld te participeren. Kleine dingen die een grote bijdrage hebben aan de positieve gezondheid van mensen, het welbevinden, de eigen waarde, ontspanning en zingeving. Voorlichting over de financiële mogelijkheden zoals het Kinderfonds van Stichting Leergeld en de Meedoen-regeling is en blijft van groot belang. Samen met het Platform Armoede en Schulden willen wij het thema gezondheid en armoede verder verkennen en bekijken welke mogelijkheden er zijn om een bijdrage te leveren aan de positieve gezondheid van mensen met lage inkomens.

Behoeftte aan aangepast sporten

In Nijmegen is er een divers samengestelde groep met belangstelling voor aangepast sporten. Niet alleen qua achtergrondkenmerken, maar ook als het gaat om de soorten lichamelijke belemmeringen/beperkingen, de combinaties en ernst van de belemmeringen/beperkingen en de belangstelling voor verschillende soorten sport en beweging. Uit de Stads-en wijkmonitor 2016 blijkt dat de belangstelling in ieder geval groot is in aandachtsgebieden, bij laag opgeleiden en bij mensen van 50 jaar en ouder met lichamelijke belemmeringen/beperkingen.

Met Uniek Sporten¹⁰ en een divers sport- en beweegaanbod van 'Sport en Bewegen Plus' komen we aan deze behoefte tegemoet. Wij

⁹ E-MOVO 2011

¹⁰ het sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten

dragen daarmee bij aan lichamelijke gezondheid van mensen met een beperking en kwetsbare ouderen. Tevens dragen wij hiermee bij aan het terugdringen van eenzaamheid. Op dit moment biedt 'Sport en Bewegen Plus' vanuit het gemeentelijke Sportservice een belangrijk aanbod voor ouderen, zowel in het tegengaan van eenzaamheid als in het prikkelen om voldoende te bewegen. Naast deze inzet en het ontwikkelen van nieuwe interventies hebben wij afstemming tussen de verschillende partijen die zich met doelgroep bezig houden (denk hierbij aan wijkteams, Stips, GGD, etc.) als het gaat om met gezond ouder worden en dagbesteding van ouderen. Tevens zoeken wij, waar mogelijk, actief de samenwerking met bewonersgroepen, de wijkraad en sportverenigingen in de wijk en ondersteunen hen bij het ontwikkelen van aanbod voor deze groep. Door de vergrijzing worden vitale ouderen een interessante doelgroep voor sportverenigingen (nieuwe leden, gebruik accommodatie op stille uren, vrijwilligers). Anderzijds kan actief participeren in een vereniging bijdragen aan het tegengaan van beweegarmoede, ontmoeting, zingeving en het voorkomen van eenzaamheid. Uiteraard wordt bij dit alles, waar mogelijk, verbinding gelegd met Uniek Sporten.

Sportleiders, sportdocenten en buurtsportcoaches

Een belangrijk instrument om sporten en bewegen te stimuleren en te faciliteren is Sportservice Nijmegen. Via Sportservice Nijmegen worden buurtsportcoaches, sportdocenten, sportleiders en sportconsulenten ingezet in wijken, bij verenigingen, voor doelgroepen waarvoor geen regulier aanbod is en bij scholen met een beweegachterstand. Wij maken daarbij maximaal gebruik van het programma "Sport en Bewegen in de Buurt" van het Ministerie van VWS en de landelijk regeling Brede impuls combinatiefuncties. Deze regeling maakt een vraaggericht lokaal sport- en beweegaanbod en het stimuleren van meer lokaal maatwerk mogelijk. Buurtsportcoaches zijn ten behoeve van sport en bewegen werkzaam in onderwijs,

bij een sportvereniging of in een wijk. In een wijk hebben zij als specifieke opdracht het organiseren van een sport- en beweegaanbod in de buurt en het maken van een verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg en kinderopvang en onderwijs.

In lijn met de Gezondheidsagenda en gefinancierd door het programma Zorg en Welzijn zetten we de komende 4 jaar extra in op het versterken van de samenwerking tussen Sociale Wijk Teams/ Stips, opbouwwerkers en de sport- en beweegsector. SWT/Stips focussen zich (begrijpelijkerwijs) vooral op hun (zorg)kerntaak. Met deze inzet willen we in twee pilotwijken de preventieve kracht van sport en bewegen voor onder meer kwetsbare volwassenen beter benutten.

Wat gaan we doen?

- In 2017 starten we in een tweetal wijken een pilot om, in aanvulling op en in afstemming met wijkactieplannen, budget en personeelsinzet in de wijk te leggen en met de inwoners tot een breed gedragen wijk sport- en beweegplan te komen. Wij leggen daarbij de verbinding met Uniek Sporten en Sociaal Wijk Teams. De groepen met beweegarmoede hebben daarbij primair de focus.
- Wij ondersteunen verenigingen en sportgroepen met een sportstimuleringssubsidie voor als zij tegen ontwikkel- en aanloopkosten oplopen bij het ontwikkelen van een nieuw sportaanbod.
- Kinderen uit gezinnen met een laag inkomen komen in aanmerking voor het Kinderfonds uitgevoerd door St. Leergeld en kunnen een vergoeding aanvragen tot maximaal € 225 per jaar voor een sportactiviteit.
- We hebben en houden aandacht voor het belang van zwemveiligheid met de campagne "Zwemmen, een investering voor je leven". Kinderen in de leeftijd van 7 t/m 13 jaar in

gezinnen met een laag inkomen komen in aanmerking voor het Zwemfonds voor het volgen van zwemlessen diploma A. De komende jaren houden we gebruik van het Zwemfonds mogelijk door hiervoor een hoger subsidiebudget beschikbaar te stellen.

- Volwassenen met een laag inkomen kunnen tot 1 oktober 2017 een beroep doen op de Meedoen-regeling. Zij hebben recht op maximaal € 150,- om te sporten, een cursus te volgen of een culturele activiteit te volgen. Samen met het programma Inkomen en Armoedebestrijding onderzoeken we of en in welke vorm deze regeling gecontinueerd kan worden.
- We continueren “Sport jij al?”, het sportstimuleringsprogramma van Sportservice Nijmegen, waarbij sportverenigingen hun sport op scholen kunnen presenteren en leden kunnen werven. Sportverenigingen ontvangen hiervoor een kleine vergoeding .
- We starten met ‘Sjors Sportief’, een sportstimuleringsproject dat kinderen kennis laat maken met sportieve activiteiten zonder meteen lid te worden van een club.
- We continueren onze inzet van sportleiders, sportdocenten en buurtsportcoaches om sporten en bewegen in wijken, op scholen en bij verenigingen te stimuleren. Vanaf 2008 werken we samen met verenigingen; vanaf 2015 werken we in wijken tevens samen met Sociale Wijk Teams, en de in die wijk aanwezige zorginstellingen.
- We continueren de komende vier jaar onze inzet op Uniek Sporten. Uniek Sporten is een sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten. In samenwerking met partners vanuit het (speciaal) onderwijs, de zorg, overheden en partnerorganisaties als Special Heroes en MEE Gelderse Poort willen we hiermee zoveel mogelijk

mensen met een beperking in onze regio aan het sporten krijgen. Met Uniek Sporten faciliteren en stimuleren wij verenigingen om het huidige aanbod te continueren en nieuw aanbod te ontwikkelen.

- Uniek Sporten beheert de komende jaren de erfenis van Special Olympics. Uniek Sporten ondersteunt Uniek Wandelen en blijft regionale sportaanbieders ondersteunen bij het versterken van bestaand uniek sportaanbod of het realiseren van nieuw sportaanbod.
- De provincie Gelderland stelt het jaar 2018 in het teken van aangepast sporten. Een mooi initiatief, waar wij uiteraard graag en actief bij aansluiten.
- We onderkennen het belang van de stiptheid van regiotaxi (AVAN) voor het sporten van mensen met een beperking. Met Zorg en Welzijn verkennen we of / hoe dit te verbeteren is.
- Met Uniek Sporten verkennen we of de huidige individuele sportvoorzieningen aansluiten bij de vraag van de doelgroep.
- Met zorgpartijen onderzoeken we hoe we hun doelgroep een plek kunnen geven in het Nijmeegs sport- en beweeglandschap. Daarbij kijken we in hoeverre zij een rol kunnen spelen, bijvoorbeeld door het opleiden van kader bij clubs.
- We continueren onze inzet op Sport en Bewegen Plus, een door Sportservice Nijmegen georganiseerd sport- en beweegactiviteiten voor volwassenen/ouderen. Waar mogelijk leiden wij groepen ouderen naar verenigingen toe. We helpen verenigingen met vergrijzingskansen door het aanbod samen op te starten en/of geleidelijk over te dragen.
- We ondersteunen sportverenigingen en lichte verbanden. We willen dat iedereen zich thuis voelt en het gevoel heeft dat alles bespreekbaar is binnen de club. De aandacht voor de

thema's seksuele en genderdiversiteit en culturele diversiteit continueren we via het project Sportplezier. Met de sportsector bespreken we welke concrete initiatieven we gaan nemen. We besteden ook aandacht aan het informeren van vrijwilligers.

Verenigingen kennen wisselingen in het (vrijwillig) kader. Daarnaast maakt doorstroming van vrijwilligers dat periodiek informeren van vrijwilligers over gedragsregels, Sportplezier en thema's als seksuele en genderdiversiteit en culturele diversiteit belangrijk zijn voor de bewustwording. Hierbij werken we samen met sportpartners in de stad, zoals de Federatie

Amateurvoetbalverenigingen Nijmegen, N.E.C. Doelbewust en enthousiaste sportverenigingen.

- Als sportbonden de komende jaren Sportplezierthema's zoals seksuele, genderdiversiteit en culturele diversiteit actief uitdragen, dan

sluiten wij daar bij aan en intensiveren wij onze inzet.

- We stimuleren kinderen om het maximale uit hun talenten te halen met de inzet van inspirerende voorbeelden zoals talentvolle sporters en (oud)sporters. Daarbij zetten we bewust een brede diversiteit aan sporters in, onder meer LHBT-sporters.
- We werken actief samen met de HAN, het Radboud Sportcentrum en de Nijmeegse studentensportverenigingen. Studentenverenigingen kunnen, gelijk aan burgerverenigingen, een beroep doen op de gemeentelijke subsidiemogelijkheden. Samenwerking tussen burgerverenigingen en studentenverenigingen versterkt de sport in Nijmegen als deze door de verenigingen geïnitieerd wordt, zoals bij Watersport Nijmegen.

Thema Laagdrempelig en dichtbij

Wat willen we bereiken?

Een groot deel van de Nijmegenaren kiest er voor om te gaan sporten bij een sportschool of in de openbare ruimte. Wij willen de groep individuele sporters, maar juist ook de niet-sporters stimuleren om in hun directe omgeving te bewegen en te sporten. Met de programma's Wijken, Openbare Ruimte, Onderwijs en Gezondheid werken we samen onder de vlag "Bewegen, spelen & ontmoeten in de wijk".

In het beleid Opvang & Onderwijs 0-12 jaar is vastgelegd dat wij stadsbreed een rijke ontwikkelomgeving willen voor alle kinderen. Wij sluiten daar bij aan zodat er een Nijmeegs aanbod komt dat aansluit bij de behoefte in de wijken/buurtten. Met de primair onderwijs scholen en de kinderopvang willen we daarnaast een beweegagenda ontwikkelen die bestaat uit de volgende onderdelen:

- *Bewegend leren*
We gaan op 20 scholen aan de slag met de programmering voor bewegend leren.
- *Beweegpleinen*
We adviseren en stimuleren 10 basisscholen om van hun schoolplein een openbaar en groen schoolplein te maken, waar gevarieerd gespeeld en geleerd kan worden.
- *Bewegingsonderwijs op speelplekken*
We betrekken de vakleerkrachten bewegingsonderwijs om rond de school liggende speelplekken bij het bewegingsonderwijs om de mogelijkheden van de speelplek te (her)ontdekken.

Gezonde leefstijl in de wijk

Met wijk aanpakplannen ondersteunen we vanuit de gemeente het wijknetwerk van bewoners, ondernemers, organisaties van vrijwilligers en instellingen. Van oudsher is dit wijkplan vooral gericht op leefbaarheid / veiligheid en beheer. Met de kanteling in de zorg en de ondersteuning in de wijk is er bij bewoners en professionals een groeiende behoefte ontstaan aan een wijkagenda op

terreinen welzijn, gezondheid en zorg. Positieve gezondheid en het stimuleren van een gezonde leefstijl zullen onderdeel zijn van een sociale wijkagenda. Bij deze ontwikkeling zijn veel verschillende partijen betrokken. In de wijk zal, naast onder meer de wijkverpleegkundige, de gezondheidsmakelaar en de teamleider Sociaal Wijkteam, de buurtsportcoach vanuit Sport bijdragen aan het gezamenlijk opstellen van de sociale wijkagenda. Wij leggen de buurtsportcoaches daarbij niet één blauwdruk voor heel Nijmegen op. Er zijn in wijken grote verschillen, zowel in energie als behoefte. De opdracht is juist om in de wijk met betrokken partijen én bewoners tot een gedragen agenda te komen.

Potentie sportverenigingen benutten

Verenigingen beschikken over faciliteiten zoals een eigen clubhuis en een netwerk van betrokken vrijwilligers. Zij kunnen ruimte voor maatschappelijke activiteiten bieden die verder gaan dan het reguliere sportaanbod. Wijk -en schoolgericht, zowel uit maatschappelijke betrokkenheid als om hiermee nieuwe leden te werven en vrijwilligers te binden. Wij willen de potentie van sportverenigingen benutten en stimuleren omdat we geloven dat een dergelijke houding als 'Open Club' bijdraagt om verenigingen vitaal te houden en het ledenbestand in stand te houden of te vergroten. Een vitale sportvereniging heeft in onze ogen haar interne organisatie op orde en is financieel gezond. Maatschappelijke betrokkenheid en sportiviteit zijn onderdeel van de visie van de club. Ze richt zich niet alleen op haar huidige leden en verantwoordelijkheden, maar is ook toekomst- en omgevingsgericht.

Open Club is daarbij geen concept, maar een gedachte. Er is dus geen definitie aan de hand waarvan je kunt bepalen welke vereniging een Open Club is en welke vereniging niet. Vast staat wel dat Open Clubs open staan voor vernieuwing/ verandering/ verbinding, naar buiten gericht zijn en samenwerken met de

wijk (bewoners, bedrijven, scholen, etc.), andere verenigingen en/ of met organisaties uit andere sectoren (zorg, welzijn, onderwijs, arbeidsmarkt, etc.). Reuring is een vaak gehoorde term. Sportverenigingen zijn van oudsher plaatsen om elkaar te ontmoeten en waar diverse sociale groepen, jong en oud, door hun passie voor een sport met elkaar worden verbonden. Een Open Club is een vereniging waar iedere sporter én vrijwilliger zich prettig en veilig voelt, zichzelf kan zijn. Dit gaat echter niet altijd vanzelf. Wij stimuleren verenigingen om 'sportplezier' te creëren, een clubcultuur waar iedereen zich thuis voelt en het gevoel heeft dat alles bespreekbaar is binnen de club. Wij bieden verenigingen handvatten om 'sportplezier' te vergroten. Afhankelijk waar de behoefte bij een vereniging ligt, kunnen thema's als discriminatie, racisme, seksuele voorkeur en positief coachen laagdrempelig worden opgepakt. Bij een Open Club is iedereen welkom, ongeacht afkomst, kleur, leeftijd of seksuele geaardheid. Open Clubs dragen dan ook sterk bij aan een inclusieve samenleving.

Het realiseren van meer Open Clubs in termen van aantallen is geen doel op zich. Elke vereniging 'meer open' is onze insteek. Op die manier kunnen verenigingen op basis van hun wensen en mogelijkheden inzetten op de Open Club gedachte. Verenigingen die een relatief kleine slag kunnen maken (één extra initiatief) en verenigingen die de ultieme Open Club gedachte willen benaderen (het wijkcentrum van de toekomst) kunnen beiden participeren. Open Clubs zijn verenigingen die overigens niet alleen naar buiten kijken, maar juist goed naar binnen. Zij kijken naar wat de huidige leden bij kunnen en willen dragen aan maatschappelijke initiatieven, evenals ouders en supporters die regelmatig op de vereniging aanwezig zijn. Dit ook om de organisatiekracht in beeld te krijgen, aan te sluiten bij de energie van leden en vervolgens om te beoordelen of deze organisatiekracht naar buiten toe meer mogelijkheden biedt. Waar mogelijk maken zij gebruik van kansen die stagiaires en werkzoekenden de verenigingen bieden.

Wat constateren we?

Rijke ontwikkelomgeving

Er is geen eenduidig beeld van alle activiteiten die via verschillende programma's en (welzijns)organisaties op en rondom de basisscholen en kinderopvang worden gesubsidieerd. Daarnaast zijn de huidige activiteiten vaak gebonden aan bepaalde Brede Scholen en daarmee niet voor elk kind toegankelijk.

Open Clubs

Actieve en 'open' sportverenigingen zijn van groot belang. Vanuit enkele verenigingen krijgen we terug dat zij hier al jaren actief in zijn, onder meer door activiteiten voor de wijk te organiseren of een specifiek sportaanbod te ontwikkelen. Enkele voorbeelden hiervan zijn G-voetbal, Running Blind, sportdagen voor wijk scholen, Sinterklaasbijkomsten waar ook kinderen uit de wijk welkom zijn. Actieve sportverenigingen staan ook open voor samenwerking en betrokkenheid met andere sportgroepen in de wijk. Zo stelt een sportvereniging haar accommodatie beschikbaar aan enkele kleine, informele sportgroepen en werken in Nijmegen Noord sportverenigingen samen in Lent Sport. Verenigen staan open voor nieuwe initiatieven, maar benadrukken wel de balans tussen het kerndoel van de vereniging (delen van passie voor sport en deze beoefenen) en een maatschappelijke bijdrage leveren. Wij (h)erkennen dit alles, maar willen de energie bij de vereniging en in de wijk faciliteren. En gelukkig krijgen we ook vaak terug dat het openstellen van de club ook veel oplevert. Het komt ten goede aan de sfeer in de vereniging, biedt kansen ten aanzien van de vrijwilligersproblematiek en maakt een vereniging interessanter voor sponsors.

Provincie Gelderland onderkent het belang van open clubs en wil de komende jaren pilots met potentie financieel ondersteunen. Wij zoeken aansluiting bij en werken samen met Provincie Gelderland om de gedachte van Open Clubs in Nijmegen verder door te ontwikkelen.

Dilemma's en knelpunten voor verenigingen

Drempels wegnemen die verenigingen belemmeren om deze maatschappelijke rol verder invulling te geven, is de komende jaren van belang. Ten aanzien van de begeleiding van stagiaires en werkzoekenden is bijvoorbeeld de beschikbare begeleidingscapaciteit vaak een knelpunt. Bij sportverenigingen zijn de late middag, de avonden en de weekenden de piekuren. Verenigingen zijn vaak afhankelijk van enkele betrokken en gekwalificeerde vrijwilligers, zeker als zij een sportaanbod voor speciale doelgroepen willen verzorgen. Dit maakt de continuïteit van het aanbod kwetsbaar. De wereld van een sportvereniging sluit niet als vanzelf aan op de zorg- en welzijnswereld, hiervoor is ondersteuning noodzakelijk. We hebben daarbij oog voor het spanningsveld tussen Open Clubs, open sportaccommodaties en misbruik/vandalisme op deze accommodaties die tot kosten en frustratie bij verenigingen leidt. Vandalisme, vernieling en overlast door jongeren en honden; dit leidt regelmatig tot een oproep van afsluiting en plaatsing van hekwerk. Daarnaast zijn de maatschappelijke mogelijkheden voor sportverenigingen door wet- en regelgeving ingekaderd. De komende jaren willen we de kansen en mogelijkheden voor onze sportverenigingen binnen onze stad zo groot als mogelijk maken.

Los-en ongeorganiseerd in de openbare ruimte

Veel volwassen inwoners kiezen er bewust voor buiten een vereniging om te bewegen en sporten. Laagdrempelige sportgroepen, een beweegvriendelijke omgeving en specifieke voorzieningen in de openbare ruimte zoals beweegtuinten zijn van belang om de huidige groep individuele sporters te laten sporten en de niet-sporters uit te dagen om in hun directe omgeving te bewegen en te sporten. Beweegtuinten en beweegroutes sluiten goed aan bij verschillende culturele groepen, waar in het land van herkomst vergelijkbare voorzieningen zijn. Beweeg- en ontmoetingsplekken stimuleren de fysieke en psychische gezondheid.

Uit onderzoek uitgevoerd door Onderzoek en Statistiek onder een stadspanel van 3.500 Nijmegenaren blijkt een grote behoefte aan beweegroutes. Sport-en beweegroutes gaan soms over gemeentegrenzen heen. Denk daarbij aan hardloop-en mountainbikeroutes die de gemeenten Nijmegen, Heumen en Berg en Dal aandoen. Bij gemeentegrens overstijgende routes is afstemming en samenwerking met andere gemeenten en provincie Gelderland noodzakelijk.

Laagdrempelig en dichtbij is een ambitie, maar wij hebben daarbij oog voor specifieke doelgroepen die verspreid over de stad zitten. Samenwerking met gespecialiseerde organisaties die zich voor hen inzetten, is dan wenselijk. Denk daarbij aan Vluchtelingenwerk Zuid-Gelderland om statushouders bekend te maken met de Nederlandse verenigings- en sportcultuur of RIBW als het gaat om sporten en bewegen van psychiatrische patiënten.

Wat gaan we doen?

- Met de programma's Onderwijs, Wijken, Openbare Ruimte en Gezondheid werken we samen onder de vlag van "Bewegen, spelen & ontmoeten in de wijk". Daarbij ontwikkelen we producten die in de wijk het elkaar ontmoeten, samen spelen en bewegen in de wijk faciliteren en stimuleren. We ontwikkelen en stimuleren beweegroutes, 'kwiek'-routes, groene veldjes in de wijk en brengen de Ommetjes onder de aandacht.
- We inventariseren met verschillende programma's, waaronder Onderwijs en Cultuur, wat op wijk/buurniveau al gebeurt om een rijke ontwikkelomgeving te realiseren. In een drietal pilotwijken ontwikkelen we een coherent activiteitenaanbod voor alle kinderen van 0-12 jaar dat passend is bij de wijk/buurt en dat wordt ondersteund door de basisscholen, kinderopvanginstellingen, Sociale

Wijkteams, welzijn en partners in de wijk.

- We ontwikkelen vanuit Sport een subsidie voor verenigingen die 'Open Club' activiteiten organiseren. Als een project programma-overstijgende doelen heeft, kijken we samen met andere programma's naar subsidiemogelijkheden.
- We nemen, waar mogelijk, drempels weg die verenigingen beletten om Open Club activiteiten te ontwikkelen. Indien door wet-of regelgeving ontwikkelingen beperkt worden, onderzoeken we of we voor pilots vrije regelruimte kunnen realiseren.
- Wij motiveren, ondersteunen en sluiten aan bij de vraag en de energie die in een wijk aanwezig is door de

inzet van buurtsportcoaches in de wijk.

- Wij zoeken aansluiting bij en werken samen met Provincie Gelderland om, samen met geïnteresseerde Nijmeegse verenigingen, de gedachte van Open Club verder door te ontwikkelen.
- We ondersteunen sportverenigingen en lichte verbanden om een Open Clubcultuur te hebben en te houden waar iedereen zich thuis voelt en het gevoel heeft dat alles bespreekbaar is binnen de club. Wij continueren onze inzet op het project Sportplezier/ Veilig Sportklimaat. Hierbij werken we samen met sportpartners in de stad, zoals de Federatie Amateurvoetbalverenigingen Nijmegen, N.E.C. Doelbewust en enthousiaste sportverenigingen.

Thema Vrijwilligers

Wat willen we bereiken?

Op verschillende beleidsterreinen maakt de overheid een terugtrekkende beweging en wil ze gebruik maken van de aanwezige betrokkenheid en kracht van de samenleving. Dit is bij sport niet nodig; vrijwilligers, vaak met elkaar verbonden in een vereniging, zijn met hun inzet al dé kracht van sport. Leden zetten zich gelukkig nog vaak in voor hun vereniging.

Door de betrokkenheid van ouders en de gedeelde passie voor een sport is er een uitstekende basis, maar het vinden, verbinden en inwerken van leden en vrijwilligers kost veel tijd en energie. Wij willen verenigingen ondersteunen door het aanbieden van een specifieke cursus sportvrijwilliger/sportbestuurder. Tevens onderzoeken we of we de samenwerking tussen sportverenigingen en opleidingen in Nijmegen kunnen stimuleren. Te denken valt aan het beschikbaar stellen van vaktechnische ondersteuning van nieuwe bestuursleden, zoals penningmeesters door studenten Accountancy.

Sporten en sportverenigingen kennen periodes van groei en neergang. Voor een deel is de populariteit van een sport niet door een individuele vereniging te beïnvloeden. De kracht en kwaliteit van (bestuurs)vrijwilligers bepaalt vaak of de groeikansen optimaal benut worden of dat er tijdig op bedreigingen wordt geanticipeerd. Wij onderkennen deze spilfunctie en zien het belang om sportverenigingen en lichte verbanden¹¹ gericht te ondersteunen bij de diverse uitdagingen waar vrijwilligers voor komen te staan.

Waardering

Waardering uitspreken voor de inzet van de vele vrijwilligers voor sport en hen 'zien' is en blijft belangrijk. Dat kan door de toekenning

van een Waalboogspeld voor de inzet over tientallen jaren, maar ook door op de gemeentelijke Facebook-site aandacht te hebben voor geleverde sportprestaties en succesvol georganiseerde sportevenementen.

Wat constateren we?

Het is zeker niet meer vanzelfsprekend dat (ouders van) leden zich inzetten voor de vereniging. De ouder die voorrijdt en het kind 'afdropt' is helaas geen uitzondering meer. Een deel van de leden gedraagt zich als consument en wil zich niet voor de vereniging inzetten. In de praktijk wordt bij veel verenigingen het meeste werk vaak gedragen door een beperkt aantal mensen. Ondanks de vaak tomeloze passie voor hun sport is ook de (draag)kracht van deze vrijwilligers begrensd.

Vinden en vasthouden van vrijwilligers

Verenigingen kennen jaarlijks een flinke opgave om de vele en diverse functies in een vereniging vervuld te krijgen; van penningmeester, TC-lid, barmedewerkers, trainers tot leden van de sponsorcommissie. Het is niet alleen een kwantitatieve maar ook een kwalitatieve opgave, waarbij eisen vanuit wet-en regelgeving drempelverhogend werken om vrijwilligers incidenteel in te zetten. Veel verenigingen geven in gesprekken aan dat het steeds lastiger wordt om voor belangrijke sleutelfuncties binnen een sportvereniging vrijwilligers te vinden.

Het vinden en vasthouden van enthousiaste én geschikte vrijwilligers is de grote uitdaging, die essentieel is om een vitale sportvereniging te blijven. Gelukkig lukt het de meeste verenigingen ieder jaar weer om de meeste vacatures te vervullen. In de laatste sportverenigingsmonitor (2013) is het aantal vrijwilligers bij sportverenigingen zelfs licht gestegen. Toch blijft het voor de meeste verenigingen ieder jaar een hele opgave om alle functies bezet te krijgen. Om verder invulling te kunnen geven aan allerlei maatschappelijke taken zijn meer mensen nodig. Verenigingen vragen aan de gemeente om mee te denken over de inzet van extra

¹¹ De organisatievorm waarin mensen in een informeel groepsverband (bijvoorbeeld: hardloopclubje, het 'iedere-vrijdagmiddag-voetbalteam') samen sporten noemen we 'lichte verbanden'

instrumenten om ons vrijwilligersbeleid verder in te vullen en het vrijwilligersbestand verder uit te breiden.

Vanuit de Raad is de wens geuit om de ontwikkeling van sportverenigingen (en hun vrijwilligers) jaarlijks te volgen. Hiervoor ontwikkelen we een korte vragenlijst.

Grote verschillen tussen verenigingen

Tussen sportgroepen en verenigingen zijn grote verschillen. De sportgroepen en verenigingen, variërend van kleine, los georganiseerde groepjes collega's die één keer per week samen sporten tot aan sportverenigingen met 2000 leden, topsportambities en betaalde verenigingsmanagers om alles in goede banen te leiden. Veruit de meeste Nijmeegse sportverenigingen bestaan louter uit vrijwilligers. Als een grote vereniging betaalde functies kent zoals een verenigingsmanager, dan ligt het zwaartepunt van deze functie op de ondersteuning van trainers en vrijwilligers. Maar ondanks de verschillen geven de verenigingen aan dat er behoefte is om hen breed te informeren en regelmatig kennis te delen op gedeelde thema's. Zij vragen de gemeente hen hierbij de komende jaren te ondersteunen. Vanuit Sport zetten we hier de komende jaren op in. Jaarlijks gaan wij met een brede afvaardiging van de Nijmeegse sportsector en hier werkzame sportprofessionals rondetafelgesprekken voeren om de verbindingen te leggen, themabijeenkomsten voor te bereiden en ondersteuningsbehoeften op te halen. Waar mogelijk maken we in de uitwerking en toeleiding gebruik van het aanbod van de Academie voor vrijwilligers van de Vrijwilligerscentrale.

Lichte verbanden¹²

Sportverenigingen zijn een belangrijke plek waar vrijwilligers samenkomen, maar het is zeker niet de enige. In verschillende wijken

¹² De organisatievorm waarin mensen in een informeel groepsverband (bijvoorbeeld: hardloopclubje, het 'iedere-vrijdagmiddag-voetbalteam') samen sporten noemen we 'lichte verbanden'.

zijn er lichte verbanden zoals Lindenholt Loopt, Bar Brothers en de Wolf is Los, waarbij de inzet van vrijwilligers essentieel is. Verschillen in omvang, ambitie en organisatievorm maakt dat verenigingsondersteuning vaak maatwerk is. Wij bieden ook de komende jaren maatwerkondersteuning, onder meer met de buurtsportcoach.

Waardering en dan?

De gemeente geeft volgens vele sportverenigingen tegenstrijdige signalen af. De gemeente onderkent en waardeert het belang van vrijwilligers en sportverenigingen voor onze stad. Maar tegelijkertijd constateren de verenigingen dat de afgelopen 10 jaar, door gemeentelijke bezuinigingen, subsidies voor verenigingen zijn afgeschaft en de huren jaarlijks verhoogd worden. Als gemeente maken we onvoldoende duidelijk wat wij wél doen. Verenigingen zijn zich niet bewust dat met de huidige huurprijs van een sportveld maar 1/6e van de kosten aan hen wordt doorberekend. De rest van de kosten wordt door de gemeente betaald via 'indirecte subsidies'¹³. En met toegankelijke, directe subsidies waar verenigingen eenvoudig een beroep op kunnen doen, maken we onze waardering financieel zichtbaar.

Wat gaan we doen?

- Wij organiseren jaarlijks een rondetafelbijeenkomst om de verbindingen te leggen, themabijeenkomsten voor te bereiden en ondersteuningsbehoeften op te halen.
- Wij geven de komende jaren informatie, faciliteren samenwerking en geven praktische ondersteuning aan verenigingen en lichte verbanden. Wij organiseren minimaal 1 x per jaar

¹³ Indirecte subsidies zijn te omschrijven als de bedragen die voor rekening van de gemeente komen doordat de gebruiker geen volledige onkostenvergoeding betaalt voor het gebruik van gemeentelijke voorzieningen of diensten. Indirecte subsidies zijn wettelijk (d.w.z. op grond van de Algemene wet bestuursrecht) geen subsidies en daardoor minder zichtbaar.

een themabijeenkomst voor het sportveld waarbij we een onderwerp agenderen waar behoefte aan kennisdeling/ondersteuning is. Op specifieke thema's zoals talentondersteuning en sportplezier hebben wij dit de afgelopen jaren al gedaan, dit gaan we de komende jaren vaker oppakken. In het tweede kwartaal van 2017 organiseren we een bijeenkomst over de bedreigingen en kansen van vergrijzing voor sportverenigingen.

- We zetten met de inzet van buurtsportcoaches in op het ondersteunen van sportorganisaties/verenigingen om vrijwilligers te vinden en te binden. Daarnaast biedt de gemeente scholingsmogelijkheden via de Academie voor vrijwilligers van de Vrijwilligerscentrale.
- Wij denken mee over de inzet van extra instrumenten om het vrijwilligersbeleid van sportverenigingen verder in te vullen en het vrijwilligersbestand verder uit te breiden. We onderzoeken hoe we sportverenigingen nog meer kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld door het aanbieden van een specifieke cursus sportvrijwilliger/sportbestuurder.
- Wij onderzoeken welke behoeftes er zijn en leggen verbinding tussen verenigingen enerzijds en universiteit,

HAN, MBO's, ROC etc. anderzijds. De sportopleidingen van ROC en (het transferpunt) HAN in onze stad bieden hiervoor bijzondere kansen.

- Wij bieden de komende vier jaar subsidiemogelijkheden voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers en sporttechnisch kader.
- Wij behouden de door de sportverenigingen gewaardeerde jubileumsubsidie.
- Verenigingen zonder een goed werkend vrijwilligersbeleid bieden wij, net als in voorgaande periode, de mogelijkheid om met hulp van een buurtsportcoach een goed, praktisch en gedragen vrijwilligersbeleid op te stellen.
- Onderzoek en Statistiek ontwikkelt een korte vragenlijst om daarmee de ontwikkeling van sportverenigingen te volgen. Met deze informatie monitoren wij ontwikkeling, laden we periodiek gesprekken met verenigingen op en heroverwegen we ons ondersteuningsaanbod.
- Wij informeren sportverenigingen periodiek over de subsidiemogelijkheden en maken inzichtelijk hoe wij met buurtsportcoaches en indirecte subsidies onze sportverenigingen ondersteunen.

Thema Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Met de Gezondheidsagenda 2017-2020 “Samen gezond in Nijmegen” zetten wij in op het stimuleren van een gezonde leefstijl en het tegengaan van gezondheidsproblemen. Met sporten en bewegen leveren we een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl en de uitdaging waar we op gebied van gezondheid en welzijn voor staan. We dragen bij aan meerdere dimensies van positieve gezondheid¹⁴, zoals het dagelijks functioneren, lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, kwaliteit van leven en sociaal maatschappelijk participeren. Plezier in sport en bewegen op jonge leeftijd is mede bepalend voor de sportdeelname op latere leeftijd; een leven lang sporten. Van belang hiervoor is kwalitatief goed bewegings-onderwijs op school en een breed naschools sportaanbod bij onder meer sportverenigingen. Het is ons streven om elk kind een rijke ontwikkelomgeving te bieden waar zij zich spelenderwijs kunnen ontwikkelen, waar aandacht is voor ieders niveau, talenten, tempo en leerstijl. Dat betekent dat alle kinderen in Nijmegen in aanraking komen met sport, cultuur, natuur, techniek enz.

Gezonde leefstijl in onderwijs, sport en zorg

Met sporten en bewegen leveren we een belangrijke bijdrage aan positieve gezondheid en een gezonde leefstijl. Voor een gezonde leefstijl is echter naast bewegen ook gezonde voeding essentieel. Voor veel (top)sporters is dit vanzelfsprekend; voor veel inwoners én sporters nog niet. Om mensen te helpen gezonde keuzes te maken is brede maatschappelijke aandacht nodig over het belang van gezonde voeding, ook/juist bij sport. Wij dragen in het onderwijs het belang van bewegen en gezonde voeding uit. Wij zien dat initiatieven als een Gezonde Sportkantine daar tevens een bijdrage aan kunnen leveren en willen verenigingen stimuleren en ondersteunen om deze ambitie te delen.

¹⁴ Positieve gezondheid is het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven

In juni 2016 hebben wij, samen met 38 organisaties, een door Stichting Special Olympics 2016 geïnitieerde verklaring ondertekend. Deze verklaring heeft als doel om ook na de Special Olympics met elkaar de gezonde leefstijl van mensen met een (verstandelijke) beperking te verbeteren. Wij zijn blij met dit initiatief van zoveel partijen en zien volop kansen en mogelijkheden om de gezonde leefstijl van deze groep mensen te verbeteren. Als het gaat om bewegen en sporten is er Uniek Sporten, die de mogelijkheden om te sporten en te bewegen in de regio Nijmegen in beeld brengt. Daarnaast werken wij aan verbreding van het aanbod en meer samenwerking. Naast bewegen en sporten is aandacht voor een gezonde leefstijl van belang. Met uitbreiding van de capaciteit bij de gezondheidsmakelaars gaan wij dit met het programma Zorg en Welzijn en met de zorgaanbieders mogelijk maken.

Nijmegen: groen, gezond en in beweging

Wij willen in Nijmegen een stadsbreed netwerk van inwoners, professionals, organisaties en bedrijven creëren, waarin gezondheidsthema's worden geagendeerd, besproken en vertaald naar concrete acties in de stad. De gedachte achter het stimuleren van een beweging is dat we krachten kunnen bundelen en elkaar kunnen stimuleren. Iedereen kan een bijdrage leveren passend bij zijn/haar situatie en mogelijkheden. Geïnitieerd door gemeente Nijmegen, Radboud UMC en Gelderland Zuid willen we een beweging in Nijmegen creëren die bijdraagt aan het realiseren van een groene, gezonde stad in 'beweging'. Wij beginnen bij onze eigen activiteiten en nodigen anderen uit om samen mét ons die beweging vorm te geven en te realiseren. Met als resultaat dat Nijmegenaren over 10 jaar fitter en gezonder zijn. Deze beweging vraagt van ons, als gemeente, voorbeeldgedrag en uiteraard ook een bijdrage vanuit onze rol en verantwoordelijkheid op diverse terreinen. Het biedt kansen om vanuit diverse

beleidsterreinen om nog meer samen te werken aan een sociale en fysieke gezonde leefomgeving. Als het gaat om onze bijdrage vanuit de gemeente is deze divers. Naast het sportbeleid leggen we verbinding vanuit de Gezondheidsagenda, Onderwijsbeleid, Velo City, Green Capital, City Deal “Energy, Food and Health” en het nieuwe groenbeleid, dat wij in 2017 gaan voorleggen.

Omgevingswet

In 2019 treedt daarnaast de nieuwe Omgevingswet in werking. De Omgevingswet biedt kansen omdat een gezonde leefomgeving (en daarmee ook een beweegvriendelijke leefomgeving) een belangrijk thema is bij de nieuwe omgevingswet. Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die bewoners als prettig ervaren en hen uitnodigt tot gezond gedrag en waar de negatieve invloed op gezondheid zo klein mogelijk is.

Duurzaamheid

Duurzaamheid, energiebesparing en het opwekken van duurzame energie zijn thema's die bij sportverenigingen leven. Investeren in duurzame sportaccommodaties of het verduurzamen hiervan leidt tot een betere gezondheid van de gebruiker, een lager energieverbruik en lagere exploitatiekosten. Steeds meer sportverenigingen treffen maatregelen, ook met behulp van landelijke subsidies en borgstellingen. Bij gemeentelijke sporthallen en accommodaties vinden duurzaamheidsmaatregelen plaats, bij de bouw en verbouw worden steeds meer duurzaamheidsmaatregelen toegepast. Zo ook bij de ontwikkeling van Talent Centraal, waar de ambitie is om het gebouw energieneutraal te maken.

Wij spelen in op technische ontwikkelingen en gebruiken beschikbare instrumenten die de duurzaamheid van gebouwen en gebieden meetbaar en bespreekbaar maken. De gemeentelijke ambitie is om bij nieuwbouw gemiddeld een 8 te scoren op de duurzaamheidsschaal.

Wat constateren we?

De wet-en regelgeving rondom alcohol is de laatste jaren gewijzigd, met de verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar als belangrijkste inhoudelijke verandering. Sportverenigingen dienen, net als anderen, hun organisatie zo in te richten dat jongeren geen alcohol krijgen. Waar verenigingen, door de vele vrijwilligers en wisselingen achter de bar, hulp nodig hebben om dit goed in de vereniging te borgen, bieden wij met de GGD en Iriszorg de noodzakelijke ondersteuning.

Sportverenigingen kunnen, naast sporten en bewegen, op een breder vlak een bijdrage leveren aan Gezondheid. Verschillende verenigingen delen deze ambitie en hebben pogingen ondernomen om een gezondere sportkantine in te voeren, met wisselend effect. We hebben meegewerkt aan een onderzoek om de succesfactoren inzichtelijk te krijgen en handvaten te ontwikkelen om verenigingen hier in de toekomst gericht mee te kunnen ondersteunen.

Wat gaan we doen?

- Wij werken vanuit Sport en ons Gezondheidsbeleid samen, creëren een platform en nodigen anderen uit om samen met ons een bijdrage te leveren aan het realiseren van een groene, gezonde stad in ‘beweging’. Door middel van halfjaarlijkse werkconferenties werken wij aan concreet resultaat, delen en verspreiden wij kennis en kunde. De bijdrage vanuit Sport concentreert zich op:
 - Voldoende bewegen voor de groepen met bewegingsarmoede zoals: ouderen, inwoners met een lage sociaaleconomische status en inwoners met een migratieachtergrond;
 - Gezonde voeding voor alle leeftijdsgroepen, met nadruk op inwoners met een lage sociaaleconomische status. Initiatieven als Gezonde

Sportkantes kunnen hier een bijdrage aan leveren.

We starten in 2017 met het thema 'Gezond gewicht'. Resultaat in 2020 is een netwerk van minimaal 150 partners, er zijn acht werkconferenties gehouden waaruit concrete opbrengsten zijn gekomen.

- Wij werken mee aan het ontwikkelen van een Omgevingsvisie en Omgevingsplan Dukenburg. Hierin wordt een beweegvriendelijke omgeving als onderdeel van een gezonde leefomgeving geconcretiseerd.
- Wij blijven aandacht vragen voor het belang van Sport en Bewegen op scholen. Tijdens de uitreiking van de Nijmeegse Sportprijzen op 10 maart 2017 is de Sportiefste basisschool van Nijmegen gekozen. Ter inspiratie is in april 2017 in Nijmegen de Sportiefste basisschool van Nederland bekend gemaakt.
- Wij stimuleren en ondersteunen verenigingen met een stimuleringssubsidie als zij een Gezonde Sportkantine ontwikkelen of mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid voor hun vereniging willen onderzoeken.

Anh Viet CHAU

Thema Profilering

Wat willen we bereiken?

Als je ergens in Nederland aan een willekeurige voorbijganger vraagt waar hij bij 'Nijmegen' aan denkt, is er een grote kans dat het N.E.C. of de Vierdaagse is. Uit het imago-onderzoek van 2015 blijkt dat Nijmegen geassocieerd wordt met de Vierdaagse. Twee derde van de Nederlanders (en 79% van het Nijmeegse digitaal stadspanel) vindt 'loopstad' een passende beschrijving van Nijmegen. Wij koesteren dit en willen, waar mogelijk, ons sportimago versterken en actief inzetten om sporten en bewegen in de hele stad te stimuleren. N.E.C. onderzoekt hoe ze de maatschappelijke meerwaarde van N.E.C. voor onze stad kunnen vergroten, wat wij ondersteunen.

Waar mogelijk pakken we de kansen om sportevenementen naar Nijmegen te krijgen die bij het DNA van onze stad horen. Sportevenementen zijn geen doel op zich, maar zij dragen bij aan onze ambitie om sport en bewegen impulsen te geven. De aantrekkelijkheid van een stad als vestigingslocatie voor bewoners en ondernemingen wordt, naast de bereikbaarheid van banen, de levendigheid van de stad en een fraaie en dynamische binnenstad, ook bepaald door (sport)evenementen. Evenementen zorgen voor een economische spin off. En niet alleen in maar vooral buiten het centrum van Nijmegen leveren evenementen een belangrijke bijdrage aan een aantrekkelijk woon- en leefklimaat en de sociale cohesie in een buurt of wijk. Ook sportevenementen leveren hieraan een belangrijke bijdrage, zoals topsportevenementen als de Giro d'Italia, de Zevenheuvelenloop, de Vierdaagse of een sportevenement in de wijk. Sportevenementen hebben daarnaast vaak als effect dat het de breedtesport stimuleert, ook een belangrijke doelstelling. Het is onze ambitie om regelmatig (top)sportevenementen binnen onze gemeentegrenzen te hebben of te halen. Fysieke ontwikkelingen in Nijmegen bieden ook nieuwe kansen voor

(top)sportevenementen. Met de komst van de Spiegelwaal worden onder andere roeiwedstrijden en triatlons mogelijk. Met een watersportcentrum kunnen we deze kansen optimaal benutten.

Topsportevenementen en thermometer topsportevenementen

De provincie Gelderland heeft net als voorgaande jaren een zevental kernsporten benoemd, namelijk atletiek, wandelen, paardensport, volleybal, tennis, judo en wielrennen. Dit biedt kansen voor de huidige én nieuwe topsportevenementen die bij de Gelderse kernsporten én bij het DNA van onze stad passen. Met een sterke wandelsport (Vierdaagse), atletiek (onder andere drie lopen van de Stichting Zevenheuvelenloop, Nijmegen Global Athletics) en judo (NK<21 en NK teams) zijn wij al goed vertegenwoordigd, maar wij zien nieuwe kansen. Een jaarlijkse Rush Hour als de erfenis van de Giro d'Italia, een NK Halve Marathon en beach- en zitvolleybalevenementen zijn mogelijke kansen die aansluiten bij de sportcultuur van onze stad.

Dit alles betekent echter niet dat wij de komende jaren (top)sportevenementen van andere sporten niet ondersteunen. Van belang is dat de sport en het evenement bij het DNA van de stad hoort, we sluiten aan waar de energie zit. Op verzoek van de Raad hebben we in 2014 vanuit het sportbeleid, evenementen- en citymarketingbeleid een 'thermometer topsportevenementen' ontwikkeld. Wij hebben bewust gekozen om geen specifiek beleidskader topsportevenementen te ontwikkelen, omdat iedere afweging om een topsportevenement al dan niet te ondersteunen, maatwerk is. Ieder topsportevenement heeft zijn eigen specifieke betekenis en waarde voor de sport en de stad. Wij hanteren een set van 14 criteria in de vorm van een 'Thermometer Topsportevenementen'. Met behulp van deze thermometer komen we tot een goed onderbouwde afweging en keuze. Vanuit het sportbeleid) wordt daarbij gekeken of het om

een eenmalig of terugkerend topsportevenement gaat en wat de relatie / samenhang is met andere evenementen in Nijmegen. De uniekheid van het (top-)sportevenement en de mate van stimulans van de breedtesport / verwachte toename van sportdeelname zijn andere criteria. Deze thermometer biedt een kader om initiatieven aan te toetsen.

Talentontwikkeling en topsport

Het start met ambitie; een vereniging stelt doelen en wil presteren, kijkt naar de noodzakelijke randvoorwaarden voor zijn sporters, de beoogde talentontwikkeling en deelt deze met ons. Dit leidt tot een grote diversiteit aan verzoeken, variërend van het faciliteren met topsport-accommodaties tot aan kennisuitwisseling.

Ten aanzien van talentontwikkeling (gericht op goed presterende sporters die de ambitie hebben om de top te bereiken) werken we sinds enkele jaren in een netwerkstructuur samen met Topsport Gelderland en verschillende sportverenigingen. Door van elkaar te leren kunnen wij talentontwikkeling impulsen geven. De realisatie van Talent Centraal in 2018 geeft turnen, judo, atletiek, samen met de sportmedische partners de randvoorwaarden om binnen deze sporten talentontwikkeling een verdere stimulans te geven. Maar het biedt ook uitgelezen mogelijkheden om de samenwerking rondom talentontwikkeling met andere sporten uit te breiden.

Onze waardering voor de prestaties van Nijmeegse sporters, verenigingen en vrijwilligers

We zijn trots op 'onze' (top)sporters, talenten, verenigingen en vrijwilligers. Deze trots laten we op verschillende manieren zien: het uitzwaaien en inhalen van de deelnemers aan SONS2016, de huldiging van sporters die deelnemen aan de Olympische –en Paralympische Spelen tot aan het Nijmeegse Sportgala met de uitreiking van de Nijmeegse sportprijzen. Aandacht en trots voor de eigen sport, voor prestaties van N.E.C. en Nijmeegse sporters in alle geledingen, voor verenigingen

en de vrijwilligers die zich soms elke dag inzetten is wezenlijk.

Wij willen deze trots en waardering de komende jaren nadrukkelijker uitdragen en regelmatig uitspreken. Wij willen talenten en prestaties van Nijmeegse sporters/verenigingen zichtbaar maken en hiervoor communicatiemiddelen als de gemeentelijke Facebook-site inzetten.

Wat constateren we?

Nijmegen is tevens een echte wandel- en fietsstad; de sporten wandelen en fietsen laten sinds 2009 een flinke groei zien. Sportevenementen als de Vierdaagse, de Zevenheuvelenloop en de Marikenloop dragen hier aan bij. Deze evenementen prikkelen mensen om, in aanloop naar het evenement, te trainen. En door de ontdekking van het sportplezier blijven Nijmegenaren ook na het evenement sporten en bewegen. De gemeente Nijmegen hecht een zeer groot belang aan een evenement als de Vierdaagse. Dat heeft ook haar vertaling gekregen in verschillende opeenvolgende overeenkomsten met respectievelijk Stichting DE4DAAGSE en het Ministerie van Defensie. In 2013 hebben wij met hen een meerjarige raamovereenkomst gesloten tot en met 2017. Dit jaar wordt een nieuwe overeenkomst opgesteld voor de komende vier jaar. In 2015 zijn we tevens voor vier jaar een partnership aangegaan met Stichting Zevenheuvelenloop die drie lopen organiseert: de Marikenloop, de Zevenheuvelenloop en de Stevensloop. Binnen de hardloopwereld hebben de drie lopen een goede reputatie. De Zevenheuvelenloop is een evenement dat jaarlijks wereldtoppers naar Nijmegen haalt, bekendheid geniet bij lokale en landelijke media én breedtesporters stimuleert om de prestatie van vorig jaar te verbeteren. We delen met Stichting Zevenheuvelenloop diverse ambities en doelen op meerdere beleidsvelden en realiseren met het partnership elkaars doelstellingen. Wij zien de meerwaarde van brede samenwerkingsverbanden met externe partijen. Als de kansen zich voordoen, gaan we de komende jaren partnerships aan die een bijdrage

kunnen leveren aan brede sportstimulering, stimulering van aangepast sporten en (top)sportevenementen.

De gemeente Nijmegen wil duurzaamheid stimuleren, ook bij (sport) evenementen. Hiervoor is een “checklist duurzaamheidsstandaard bij evenementen” ontwikkeld, waarmee organisatoren inspiratie kunnen opdoen. Het is van de locatie en het type evenement afhankelijk welke maatregelen getroffen kunnen worden.

Provincie Gelderland wil middels ‘Sterke Gelderse Routes’ de Gelderse loop-en wandelroutes, de fiets en-atbroutes, almede routes over het water beter op de kaart zetten. Dit biedt ons kansen om een impuls aan sporten én toerisme te geven.

Ondersteuning verenigingen bij (top)sportevenementen

Er is veel energie in de stad, het bruist van ideeën over mogelijkheden voor topsportevenementen: NK Citydownhill MTB, NK Triatlon in de Spiegelwaal, beachvolleybal eredivisie op de Waalkade, wielrenkampioenschappen voor studenten verbreden voor een breder publiek, een etappe van de ENECO-tour in Nijmegen, een jeugd MTB, WK veteranen roeien Spiegelwaal, EK studenten waterski op de Spiegelwaal. Echter, voor veel sportverenigingen is het organiseren van een topsportevenement die aan de thermometer topsportevenementen voldoet, niet realiseerbaar. Zij zien een belangrijke rol voor Gemeente Nijmegen: subsidie, menskracht, gebruik maken van gemeentelijk netwerk, lobby bij de sportbonden, garantiestelling (risicodekking), materiaal en randvoorwaarden. Sportverenigingen willen en kunnen de organisatie en de noodzakelijke vrijwilligers leveren. Het uitgangspunt in ons huidige evenementenbeleid is dat een externe partij/vereniging het evenement organiseert.

De gemeente stelt kaders en faciliteert onder meer met vergunningverlening. Voor veel verenigingen is het organiseren van een topsportevenement zonder gemeentelijke ondersteuning, dat aan de thermometer topsportevenementen voldoet, niet realiseerbaar. We onderzoeken of wij het huidige beleid en de gemeentelijke rol rondom evenementen moeten herzien.

Verschillende Nijmeegse verenigingen organiseren jaarlijks een sporttoernooi (bv regionale kampioenschappen of toernooien met een landelijke uitstraling) die bijdragen aan sportstimulering en talentontwikkeling in de stad, maar niet aangemerkt kunnen worden als een topsportevenement. Wij willen verenigingen de komende jaren ondersteunen met een waarderingssubsidie.

Wat gaan we doen?

- We laten, samen met Stichting Zevenheuvelenloop en Provincie Gelderland, door de HAN een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren naar de mogelijkheid om een WK Halve Marathon naar Nijmegen te halen;
- We continueren onze inzet en stimuleren de samenwerking tussen verenigingen rondom talentontwikkeling in onze stad;
- We onderzoeken of wij het huidige beleid en de gemeentelijke rol rondom evenementen moeten herzien;
- Wij ontwikkelen een waarderingssubsidie voor sportverenigingen die toernooien organiseren met een provinciale of landelijke uitstraling en hiermee een bijdrage leveren aan talentontwikkeling.

Hoofdstuk 4 Sportaccommodaties op orde

Wat willen we bereiken?

Om onze ambities op de vijf thema's te realiseren moeten we de komende jaren de fysieke basis op orde houden. Wij hechten veel waarde aan een breed sportaanbod in heel Nijmegen. Goede, toegankelijke sportaccommodaties vormen namelijk een belangrijke basis voor de kwaliteit van het sportaanbod. Onze binnen- en buitensportaccommodaties zijn grotendeels op orde, de afgelopen jaren lag de focus op het op orde houden van de kwaliteit van de huidige accommodaties. Waar mogelijk hebben we kansen gepakt die zich voordeden, wat uiteindelijk geleid heeft tot de komst van Talent Centraal. Gemeente Nijmegen investeert, met hulp van de provincie Gelderland, ruim € 8 miljoen in het realiseren van deze sportvoorziening. We hebben de ambitie om in Nijmegen bij de Spiegelwaal een watersportcentrum te realiseren, mogelijk in het Bastion.

De komende jaren betekent het op orde houden van de kwaliteit niet alleen een kwestie van 'nieuw voor oud'. We moeten met het veranderende sportlandschap meebewegen en de voorzieningen kwalitatief goed, bij de tijd en toegankelijk houden. Dit geldt zowel voor de binnen-en buitensportaccommodaties als het Triavium.

Nijmegen-Noord

Een stad is continu in beweging. Nijmegen is hier geen uitzondering op en kent ook enkele bijzondere ontwikkelingen. De komst van de Spiegelwaal en de verdere ontwikkeling van Nijmegen zorgt ervoor dat dit stadsdeel met bijna 75% ten opzichte van de huidige bevolking groeit. Door de komst van vele jonge gezinnen, groeit de druk op sportfaciliteiten en verenigingen in Nijmegen-Noord, terwijl deze door de vergrijzing in de rest van de stad afneemt.

In Nijmegen-Noord wordt door het programma Onderwijs de noodzakelijke ruimte voor bewegingsonderwijs ontwikkeld, waar we vanuit Sport bij aansluiten. Bij de ontwikkeling van Hof van Holland wordt bij de

ontwikkeling ingezet op een groen lint sport- en beweegknooppunten, wat sporten en bewegen in de wijk stimuleert.

Met de komst van de Spiegelwaal is er een unieke ruimtelijke ontwikkeling gerealiseerd welke een blijvende stempel op onze stad zet. Wij omarmen de kansen die de Spiegelwaal, een watersportcentrum en het eiland bieden aan sporten en sportevenementen.

Faciliteren van sportverenigingen

Sportverenigingen willen clubhuizen bouwen, op orde houden, uitbreiden of aanpassen aan de maatschappelijke rol die ze spelen in hun wijk. Zij kunnen dat niet alleen. Als vrijwilligersorganisatie hebben ze beperkte financiële mogelijkheden en krijgen ze vaak geen geldlening bij een bank. Wij hebben de afgelopen jaren verschillende verenigingen gefaciliteerd door een garantiestelling en/of geldlening te verstrekken. Wij faciliteren verenigingen ook de komende jaren onder de voorwaarden zoals opgenomen in het gemeentelijke beleidskader 'Verstrekken lening of garantie'.

Sportverenigingen kennen niet alleen periodes van ambitie en groei, maar ook periodes dat ze het moeilijk hebben. Wij zien de noodzaak om voor verenigingen helder neer te zetten wat zij van de gemeente aan ondersteuning kunnen verwachten, wat wij van verenigingen verwachten en dat wij ondersteunende activiteiten staken als we geen levensvatbare toekomst voor de vereniging zien.

Toegankelijkheid

We willen in Nijmegen 'De Nederlandse Integrale Toegankelijkheidsstandaard' (ITS) als norm hanteren voor de toegankelijkheid in wijk- en sportaccommodaties en dienstgebouwen. In 2016 zijn quick scans uitgevoerd en zijn de betreffende gebouwen, waaronder de binnensportaccommodaties, getoetst op de vraag in welke mate zij voldoen aan deze toegankelijkheidsnorm. Met de quick scans is duidelijk geworden welke aanpassingen plaats moeten vinden. We gaan

na welke aanpassingen feitelijk realiseerbaar zijn en welke kosten er per pand aan verbonden zijn. In overleg met onder meer de WIG wordt een prioriteitenlijst opgesteld. Het doorvoeren van de aanpassingen om te voldoen aan de ITS-norm voor de wijk-, sportaccommodaties en dienstgebouwen vraagt om forse investeringen, wat de komende jaren gefaseerd wordt gerealiseerd.

Wat constateren we?

De komende 10 jaar groeit Nijmegen-Noord aanzienlijk. Tegenover de groei van Nijmegen Noord staat een vergrijzing van de rest van de stad. Hoe kunnen we de ontwikkelingen in de bestaande stad gebruiken om bewegen te stimuleren? En wat betekent deze demografische ontwikkeling voor onze buitensportvoorzieningen verspreid over de stad? Hoe behouden wij een breed sportaanbod, op welke wijze faciliteren wij het huidige sportaanbod en haken wij aan bij nieuwe ontwikkelingen? De komst en doorontwikkeling van Waalhalla biedt jongeren de mogelijkheid om verschillende alternatieve sporten in onze stad te beoefenen en subculturen te ontwikkelen. Dit bredere aanbod maakt het voor veel (jonge) inwoners aantrekkelijk om te bewegen en te sporten.

Toekomstvisie Zwembaden

Naast de algemene sportaccommodaties voorzien we Nijmegen ook van zwemaccommodaties. Met de motie “Ondersteun zelfbeheer zwembad Dukenburg” en de exploitatie per 1 juli 2016 op basis van zelfbeheer houden we de komende jaren het huidige voorzieningenniveau op niveau. Op middellange termijn zien we enkele relevante ontwikkelingen in onze stad, zoals de demografische. Het huidige Zwembad West moet in de nabije toekomst gerenoveerd worden of vervangen voor nieuwbouw, de levensduur voor Zwembad Dukenburg is nog maximaal 10 jaar. Dit alles vraagt om een toekomstvisie op zwembaden in Nijmegen. Wij focussen ons eerst op de vraag, wat de komende 40 jaar noodzakelijk is voor de verschillende functies van een zwembad

(zoals recreatie, sportverenigingen, doelgroepengebruik en zwemlessen). Eind 2017 presenteren wij een behoeftenonderzoek. Dit behoeftenonderzoek is input voor de uitwerking van een toekomstvisie in 2018. In de toekomstvisie worden zaken als aantal zwembaden, locatie en exploitant nader uitgewerkt. De mogelijkheden op het gebied van energiebesparing en energie-opwek worden daarbij ook meegenomen, omdat dit kansen biedt om de exploitatie te verbeteren.

Nota Buitensportaccommodaties

De Rekenkamer heeft in haar onderzoek *‘Sport geld en de stad. Financiële ondersteuning van sportverenigingen door de gemeente’* verschillende adviezen en constatering opgenomen. Eén van de constatering is de lage dekkingsgraad van buitensportaccommodaties. Er is daarnaast behoefte aan een beleidskader voor buitensportaccommodaties. Vanwege de constatering van de Rekenkamer, de demografische ontwikkelingen in Nijmegen en bij verenigingen is een startnotitie Buitensportaccommodaties voorbereid. De Raad heeft op 12 april 2017 deze startnotitie, specifiek gericht op de Nijmeegse buitensportaccommodaties, besproken. De startnotitie geeft een aftrap voor het gesprek met de sportsector en schetst waar wij de komende maanden aan gaan werken. Wij gaan samen met de sector aan de slag om invulling te geven aan het kader. Wij hanteren daarbij vier hoofdlijnen:

- Vitale verenigingen stimuleren;
- Beleid vaststellen voor investeringen (m.n. in kunstgras en natuurgras);
- Hoeveelheid velden optimaliseren;
- Huurprijsbeleid vaststellen.

Vanwege de omvang beginnen we met de uitwerking van een deelnotitie gericht op de voetbalsector.

Parallel hieraan evalueren wij (met de drie hockeyverenigingen) de eerdere privatisering en het effect van gemeentelijke bijdrage in vervangingsinvesteringen en onderhouds- en exploitatiebijdrage. Op basis van deze

evaluatie presenteren wij de Raad een deelnotitie Hockey met een beleidslijn voor de komende jaren.

Behoeftenonderzoek en schouw van binnensportaccommodaties

In 2017 starten we met de bouw van Talent Centraal. Talent Centraal zal primair als trainingslocatie voor enkele specifieke sporten als judo en turnen gebruikt worden. Talent Centraal zal voor andere sporten weinig kansen voor extra zaalcapaciteit bieden. Vanuit verschillende (binnen)sporten zoals volleybal, basketbal, (zaal)hockey, zaalvoetbal en handbal ontvangen we signalen dat de huidige capaciteit aan binnensportaccommodaties de ledengroei en de sportstimuleringsinitiatieven beperkt. Tevens heeft Nijmegen geen topsporthal, wat ambities van verenigingen belemmert. Uit benchmarking blijkt dat de Nijmeegse binnensportcapaciteit op het niveau van vergelijkbare gemeenten ligt, al is tevens helder dat in de wintermaanden op piekmomenten (weekdagen tussen 18 en 22 uur) in Nijmegen alle gemeentelijke binnensportaccommodaties verhuurd zijn. De druk op piekuren is vooral in de periode november tot en met maart hoog door sporten die seizoensgebonden gebruik maken van binnensportaccommodaties (zoals hockey en korfbal). En door de renovatie van de sport- en evenementenhal Jan Massink wordt deze steeds populairder voor bijzondere evenementen, waardoor er meer druk op de sportfunctie ontstaat. Om de behoeften van Nijmeegse sportverenigingen scherper in beeld te krijgen, is een behoeftenonderzoek binnensport noodzakelijk.

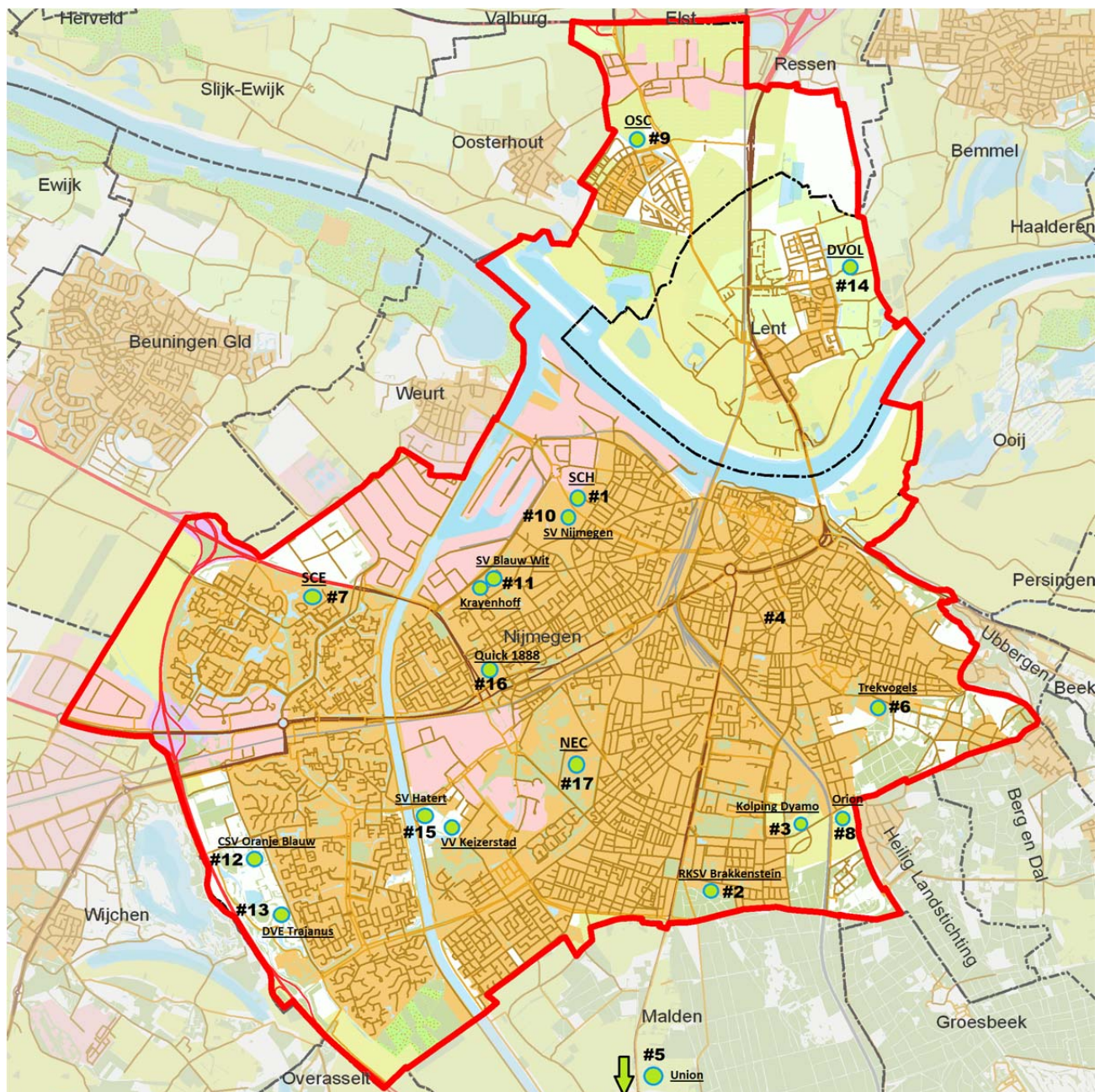
Parallel daaraan is een schouw van de huidige binnensportvoorzieningen noodzakelijk, moeten de ontwikkelingen van het (basis)onderwijs inzichtelijk worden gemaakt, moeten kwaliteitskeuzes gemaakt worden en de opties doorgerekend worden. Gemeente Nijmegen kent namelijk vele oudere, afgeschreven gymzalen. Deze zijn voor de gemeente momenteel goedkoop. Moeten deze vervangen worden? Welke kwaliteit willen wij de verenigingen en huurders bieden? Hoe ontwikkelen de basisscholen zich

in vergrijzende stadsdelen? Wat betekent dit voor capaciteit en locatie van binnensport bij het faciliteren van beweegonderwijs? Wat zijn de financiële effecten als we de capaciteit van binnensportaccommodaties uitbreiden en accommodaties overdag gedeeltelijk onverhuurd blijven? Om toekomstgerichte keuzes te kunnen maken dient bovenstaande inzichtelijk gemaakt te worden, met de financiële gevolgen (waaronder de financiële dekkingsgraad), zodat de Raad in 2018 een afgewogen oordeel kan vellen over de wenselijke ontwikkelrichting.

Wat gaan we doen?

- We passen de gemeentelijke panden, waaronder onze sportaccommodaties de komende jaren aan en maken ze toegankelijker.
- Als een sportvereniging financieel in zwaar weer zit gaan we uiteraard met ze om tafel. We verwachten daarbij dat verenigingen de boekhouding op tafel leggen. Gezamenlijk verkennen we of de vereniging op langere termijn levensvatbaar is/kan worden. Verenigingen komen onder 'verscherpt toezicht', waarbij we alle inzet en openheid van zaken verwachten. Deze verkenning kan tot ondersteunende maatregelen leiden, maar ook tot de conclusie dat we geen levensvatbare toekomst voor de vereniging zien.
- We investeren, verbeteren en versterken sport in Nijmegen onder meer met Talent Centraal en onderzoeken samen met het Ontwikkelbedrijf de mogelijkheden van een watersportcentrum nabij de Spiegelwaal, mogelijk in het Bastion.
- We presenteren in het vierde kwartaal van 2017 de Nota Buitensportaccommodaties, samen met de deelnotities Voetbal en Hockey.
- We werken in 2017 een behoeftenonderzoek uit ter ondersteuning van een toekomstvisie op zwembaden in Nijmegen.

- In 2017 voert Onderzoek en Statistiek onder verenigingen een behoeftenonderzoek uit naar binnensportaccommodaties. Daarbij wordt getracht niet alleen de huidige vraag naar binnensportaccommodaties inzichtelijk te krijgen, maar ook de groeipotentie waar een vereniging op dit moment vanwege ruimtegebrek niet op inzet.
- In 2017 wordt, parallel aan het behoeftenonderzoek, een schouw van de huidige gemeentelijke binnensportaccommodaties uitgevoerd. Hierin worden opties en dilemma's geschetst en worden financiële gevolgen doorgerekend. Beide onderzoeken worden in 2018 gelijktijdig aan de Raad aangeboden.

Hoofdstuk 5 Financiële ondersteuning van sport(stimulering)

Beleidsdoelstellingen t.a.v. de financiële ondersteuning van sportverenigingen

De Rekenkamer heeft in haar onderzoek *'Sport geld en de stad. Financiële ondersteuning van sportverenigingen door de gemeente'* geconstateerd dat Gemeente Nijmegen géén beleidsdoelstellingen geformuleerd heeft ten aanzien van de financiële ondersteuning van sportverenigingen. Sportaccommodaties worden aan inwoners en sportverenigingen beschikbaar gesteld tegen een niet-kostendekkend tarief, wat door de Rekenkamer 'indirecte subsidies'¹⁵ wordt genoemd. Dit leidt, zoals uit het Rekenkameronderzoek blijkt, tot verschillen in de mate waarin sporten profiteren van 'indirecte subsidies'. Niet alleen door het aantal gehuurde uren, maar ook doordat er aanzienlijke verschillen zijn in de 'indirecte subsidies'; veertig jaar oude sportparken kennen aanzienlijk lagere kapitaallasten dan een vijf jaar oude sporthal. Wij onderkennen deze verschillen, maar formuleren voor de periode 2017-2020 bewust geen beleidsdoelstellingen ten aanzien van de (hoogte van) financiële ondersteuning aan sportverenigingen en streven tevens geen gelijke indirecte subsidie per sport na. Wij verstrekken tevens geen basis-of instandhoudingssubsidie aan sportverenigingen om basisactiviteiten uit te voeren. Aan iedere sport blijven hierdoor andere kosten verbonden; wij ontwikkelen geen beleid om deze verschillen te nivelleren met een subsidie. In de nota buitensportaccommodaties onderzoeken wij wel de mogelijkheid en wenselijkheid om de gemeentelijke baten en lasten aan de verenigingen te presenteren om zo de

gemeentelijke bijdrage aan indirecte subsidies inzichtelijk te maken.

Gebruik door verenigingen en relatie tussen beleidsdoel en directe subsidie

De Rekenkamer constateert in het rapport *'Sport geld en de stad. Financiële ondersteuning van sportverenigingen door de gemeente'* dat slechts een klein deel van de verenigingen gebruik maakt van de directe subsidies en het aandeel van sportvereniging in de onderzoeksperiode daalt naar 10%. Het lijkt zeer onwaarschijnlijk dat de overige sportverenigingen subsidies financieel niet nodig hebben. Sluiten de subsidies niet goed aan bij de behoeftes van de verenigingen? Zijn verenigingen niet voldoende op de hoogte van de directe subsidies waarvan ze gebruik kunnen maken? Of zijn verenigingen wel geïnformeerd, maar zijn er praktische redenen om subsidies niet aan te vragen? De Rekenkamer constateert tevens dat de huidige beleidsregels de inzet en het doel van de subsidies niet expliciet koppelt aan de beleidsdoelen. Geadviseerd wordt om in de toekomst de relatie tussen beleidsdoelstellingen en subsidies helder te formuleren. Hierdoor wordt inzichtelijk wat de gemeente beoogt met subsidies en wordt meetbaar of een subsidie dat beoogde doel bereikt.

Evaluatie beleidsregels "Sport en Bewegen gemeente Nijmegen 2013"

De gemeente Nijmegen kent een zestal sport- en beweegsubsidies waar sportverenigingen en sportorganisaties een beroep op kunnen doen. Het gaat om subsidies voor uiteenlopende zaken, zoals trainingsuren aangepast sporten, sportstimulering, innovatie, jubilea, topsportevenementen en partnerships. Uit een enquête onder Nijmeegse sportverenigingen blijkt dat niet alle subsidies even effectief en/of bekend zijn bij de verenigingen. Bijna 50% van de verenigingen was niet op de hoogte van het bestaan van directe subsidies. Sportverenigingen vinden voornamelijk de subsidie voor deskundigheidsbevordering en

¹⁵ Indirecte subsidies zijn te omschrijven als de bedragen die voor rekening van de gemeente komen doordat de gebruiker geen volledige onkostenvergoeding betaalt voor het gebruik van gemeentelijke voorzieningen of diensten. Indirecte subsidies zijn wettelijk (d.w.z. op grond van de Algemene wet bestuursrecht) geen subsidies en daardoor minder zichtbaar.

de jubileumsubsidie succesvol. De subsidie voor trainingsuren aangepast sporten is cruciaal om aanbod voor de gehandicapte sporters in stand te kunnen houden.

In de startnotitie Sport en Bewegen 2017-2020 zijn de conclusies en aanbevelingen van de uitgebreide evaluatie naar de beleidsregels Sport en Bewegen gepresenteerd. Naast een evaluatie van de beleidsregels zijn drie vergelijkbare gemeenten onderzocht met een afwijkend sportbeleid en met sterk uiteenlopende budgetten voor sportsubsidies. De gemeente Enschede voert net zoals Gemeente Nijmegen een beleid gericht op sportstimulering, gezondheid en maatschappelijke verbondenheid. Enschede richt zich voornamelijk op de maatschappelijke verbondenheid die sportverenigingen teweeg kunnen brengen in de maatschappij. Het subsidiebudget van Gemeente Enschede is bijna twee keer zo hoog. De jeugd- en seniorensubsidie zorgt voor (financiële) stabiliteit bij de verenigingen en met extra activiteiten die verenigingen binnen de wijk ontplooiën kunnen verenigingen additionele subsidie genereren. De gemeente Eindhoven zet in op een heel breed, integraal sportbeleid. De nadruk ligt in de praktijk op communicatie met de sportverenigingen. Hiervoor zet de gemeente Eindhoven ruim 3 keer zoveel medewerkers in als Gemeente Nijmegen. De gemeente Apeldoorn zet vol in op citymarketing; met citymarketingmiddelen worden grote sportevenementen naar de stad gehaald.

Beleidsregels Sport en Bewegen 2017-2020

Voor de periode 2017-2020 stellen wij voor om directe subsidies beschikbaar te blijven stellen aan sportverenigingen en sportorganisaties op de vijf centrale thema's. We stellen daarbij voor om, in tegenstelling tot voorgaande beleidsperiode, in de begroting 2017-2020 geen plafondbedragen per thema te hanteren. Hieronder staat kort de voorgenomen subsidie per thema samengevat:

Subsidie om thema inclusiviteit te bevorderen

Wij continueren de huidige bijdrage in de trainingsuren aangepast sporten. Wij passen de voorwaarden wellicht aan. De subsidie is en blijft beschikbaar voor de huidige groepen met een beperking, maar we voegen aan de regeling twee doelgroepen met beweegarmoede toe, namelijk kwetsbare ouderen en (jonge) migrantenvrouwen.

Subsidie om thema inclusiviteit en laagdrempelig/dichtbij voor sportinitiatieven

Gezien het belang dat wij als gemeente hechten aan sportende kinderen én de inzet die verenigingen moeten plegen om kinderen te laten sporten, willen wij sportverenigingen als beloning en stimulering een waarderingssubsidie voor jeugd verstrekken.

Wij ondersteunen sportinitiatieven van verenigingen en sportorganisaties financieel met start- en ontwikkelingssubsidies als zij nieuw aanbod ontwikkelen voor groepen met beweegarmoede en voor vernieuwende Open Club activiteiten.

Subsidie om thema vrijwilligers te bevorderen

Wij continueren de subsidiemogelijkheid voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. Vanwege het belang dat we hechten aan een goed opgeleid kader voor verenigingen verhogen wij de maximale bijdrage van € 240 naar € 400. Wij vereenvoudigen tevens de huidige aanvraagprocedure.

Wij continueren de jubileumsubsidie. Van deze subsidie kunnen verenigingen gebruik maken bij een 25-jarig jubileum (en meervoud daarvan). De subsidie wordt hoog gewaardeerd door verenigingen. Met deze subsidie spreken wij onze waardering uit voor de jarenlange inzet en bijdrage van een sportvereniging aan het Nijmeegse sportlandschap.

Subsidie om thema gezondheid te bevorderen

Wij ondersteunen verenigingen onder meer financieel die de gezondheid van leden en buurtbewoners willen bevorderen, bijvoorbeeld door het invoeren van een

Gezonde Sportkantine. Daarnaast blijven wij informeren en ondersteunen als bij vragen of duurzaamheidsinitiatieven.

Subsidie om thema profilering te bevorderen

Wij continueren de huidige subsidiemogelijkheden voor

topsportevenementen. Daarnaast verstrekken we een waarderingssubsidie voor jeugdtoernooien met een provinciale of landelijke uitstraling. Het toernooi levert een bijdrage aan talentontwikkeling.

Veranderingen ten opzichte van huidige beleidsperiode

Wij stellen voor om de beleidsregels voor innovatie in sport en samenwerking en partnerships te laten vervallen. Niet omdat wij hier de komende jaren geen belang aan hechten, maar omdat we partnerships, innovatie en samenwerking vanuit de vijf thema's kunnen realiseren. Een specifieke beleidsregel hiervoor is dan ook niet meer noodzakelijk. In onderstaand overzicht staan kort de voorgenomen veranderingen in beleidsregels / subsidiemogelijkheden weergegeven:

	2013-2016	2017-2020
Stimuleren sport-en/of beweeginitiatieven		verbreden met open Clubs
Deskundigheidsbevordering vrijwilligers		verhogen
Trainingsuren aangepast sporten		Continueren, uitbreiden met 2 doelgroepen
Jubileumsubsidie		
Innovatie in sport en samenwerking		vanuit thema's
Jubileumsubsidie		
Topsportevenementen		verbreden naar talentenontwikkeling
Partnerships		vanuit thema's
Subsidie per jeugdlid		
Subsidie voor gezondheid		

Volgtijdelijk wordt eerst een beleidsplan (in dit geval Sport en Bewegen) vastgesteld, beleidsregels voor subsidie zijn een nadere juridische uitwerking daarvan. In de beleidsregels Sport en Bewegen 2017-2020 werken wij de in dit hoofdstuk neergezette lijn nader uit en concretiseren wij het begrip 'voldoende gelden' uit de NKS. Wij zullen u de definitieve beleidsregels Sport en Bewegen 2017-2020 ter informatie toezenden.

Bijlagen

Beleidsplan sport & bewegen 2017-2020

Bijlage 1 Indicatoren

In hoofdstuk 3 hebben we onze ambities per thema weergegeven. Tevens hebben we beschreven, wat onze belangrijkste inzet is per thema. Wij willen het effect, de doelmatigheid en effectiviteit van deze inzet door de tijd heen monitoren. In dit hoofdstuk presenteren we de indicatoren die we de komende vier jaar volgen. Verschillende indicatoren worden één keer in de twee of vier jaar gemeten. Om het realisatiecijfer duiding te geven, zetten we deze bij voorkeur af in een historisch verloop en/of vergelijken we de realisatie met andere gemeenten. In onderstaande tabellen geeft een “X” aan dat voor een indicator relevante informatie beschikbaar is.

In de laatste tabel van deze bijlage presenteren we de indicatoren, waarop wij de realisatie van onze sportaccommodaties de komende jaren monitoren.

Inclusiviteit, iedereen doet mee!

We monitoren de voortgang op dit thema via de gemeentelijke Burgerpeiling, volwassenenmonitor, Kindermonitor en E-MOVO van de GGD. Bij de jaarrekening presenteren we de volgende indicatoren:

Indicator	Periodiciteit	Meetwijze	Historisch verloop	Vergelijkbaar landelijk/steden
% bewoners dat buiten sportverenigingen en sportscholen om aan sport doet	1x in 2 jaar	Burgerpeiling	X	
% bevolking 18 jaar en ouder dat minstens 12 keer per jaar aan sport doet	1x in 2 jaar	Burgerpeiling	X	
% middelbare scholieren dat wekelijks sport bij vereniging en/of sportschool	1x in 4 jaar	GGD, E-MOVO	X	X
% bevolking 4 jaar en ouder dat lid is van een sportvereniging	1x in 2/4 jaar	Burgerpeiling, GGD (Kindermonitor, E-MOVO, volwassenenmonitor)	X	X
bevolking 18 jaar en ouder met chronische aandoening en/of lichamelijke beperking dat wekelijks of vaker aan sport doet	1x in 4 jaar	GGD, volwassenenmonitor	X	X

Laagdrempelig en dichtbij!

We monitoren de voortgang op dit thema via de gemeentelijke Burgerpeiling. Bij de jaarrekening presenteren we de volgende indicator:

Indicator	Periodiciteit	Meetwijze	Historisch verloop	Vergelijkbaar landelijk/steden
% tevreden over het sport-en beweegaanbod in de buurt	1x in 2 jaar	Burgerpeiling		

Vrijwilligers

We monitoren de voortgang op dit thema via de gemeentelijke Burgerpeiling, de sportverenigingsmonitor en de korte vragenlijst sportverenigingen. Op 21 september 2016 is tijdens een technische vragenronde gesproken over de mogelijke indicatoren van het nieuwe beleidsplan Sport en Bewegen. Daarbij werd onder meer het belang aangegeven van het monitoren van de ontwikkeling bij de Nijmeegse sportverenigingen. Wij voeren in 2017 de reguliere sportverenigingsmonitor uit en ontwikkelen een korte vragenlijst voor de daarop volgende jaren. Bij de jaarrekening presenteren we de volgende indicatoren:

Indicator	Periodiciteit	Meetwijze	Historisch verloop	Vergelijkbaar landelijk/steden
% van de Nijmegenaren van 18 jaar en ouder die maandelijks of vaker actief zijn als vrijwilliger in de sport	1x in 2 jaar	Burgerpeiling	X	
% sportverenigingen dat aangeeft over voldoende vrijwilligers te beschikken	1x in 4 jaar	Sportverenigings- monitor		
ontwikkeling ledenbestand, financiën en bezetting bestuur bij verenigingen	1x per jaar	Thermometer sportverenigingen		

Gezondheid

Om te meten hoeveel Nederlanders bewegen, sporten, zitten of lichamelijk inactief zijn, zijn verschillende normen en richtlijnen opgesteld. Wij sluiten aan bij de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). De NNGB is vooral gericht op het onderhouden van gezondheid op de lange termijn. Volgens de norm dienen volwassenen minstens 5 dagen per week een half uur matig intensief lichamelijk actief te zijn. De norm voor 55-plussers wijkt overigens licht af van de algemene NNGB voor volwassenen. Voor 55-plussers vallen meer activiteiten in de categorie 'matig intensief' dan voor 55-minners, omdat activiteiten meer energie kosten naarmate iemand ouder wordt. Daarom verschilt de norm voor jongeren, volwassenen en ouderen. De norm is opgenomen in de Burgerpeiling en in onderzoeken van de GGD (Kindermonitor, E-MOVO, volwassenenmonitor).

Indicator	Periodiciteit	Meetwijze	Historisch verloop	Vergelijkbaar landelijk/steden
% bevolking 18 jaar en ouder met chronische aandoening en/of lichamelijke beperking dat voldoet aan de beweegnorm	1x in 4 jaar	GGD, volwassenen monitor	X	X
% bevolking van 18 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegnorm	1x in 4 jaar	GGD, volwassenen monitor	X	X
aantal sportverenigingen met een gezonde sportkantine en/of duurzaamheidsmaatregelen	1x in 4 jaar	Sportverenigingsmonitor		

Profilering

We monitoren de voortgang op dit thema via de gemeentelijke info en Topsport Gelderland. Bij de jaarrekening presenteren we de volgende indicatoren:

Indicator	Periodiciteit	Meetwijze	Historisch verloop	Vergelijkbaar landelijk/steden
Aantal NK's, EK's, WK's alsmede sportevenementen met een landelijke uitstraling waar de gemeente Nijmegen in participeert	jaarlijks	Gemeentelijke info		
Aantal seniorenteamen in Nijmegen dat op hoogste competitieniveau actief zijn	jaarlijks	Topsport Gelderland	X	
Aantal talenten uit de regio Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen	jaarlijks	Topsport Gelderland	X	

Sportaccommodaties op orde

De Raad heeft in een werksessie aangegeven om meerjarige ontwikkeling te willen blijven volgen. We stellen dan ook voor om de volgende indicatoren jaarlijks bij de jaarrekening te blijven volgen:

Indicator	Periodiciteit	Meetwijze	Historisch verloop	Vergelijkbare landelijk/steden
Bezettingsgraad gemeentelijke binnensportaccommodaties	jaarlijks	Gemeentelijke info	X	
Bezettingsgraad gemeentelijke buitensportaccommodaties	jaarlijks	Gemeentelijke info	X	
Aantal bezoekers in de zwembaden (totaal Erica Terpstra, West, Dukenburg en Goffertbad)	jaarlijks	Gemeentelijke info	X	
Aantal bezoekers in Trivium voor de schaatsbaan	jaarlijks	Gemeentelijke info	X	

Bijlage 2 Uitvoeringsagenda

In hoofdstuk 3 hebben onder het kopje ‘wat we gaan doen’ onze belangrijkste inzet weer op een thema. In dit hoofdstuk geven we kort weer wanneer we dat in de komende twee jaar gaan doen. We kiezen bewust voor een uitvoeringsagenda van twee jaar. Halverwege de beleidsperiode kunnen we de resultaten presenteren en, indien nodig, andere prioriteiten stellen of andere instrumenten inzetten.

Hieronder geven we per thema de eerder aangegeven activiteiten weer waar we de komende twee jaren op inzetten.

Thema Inclusiviteit, iedereen doet mee!

	2017				2018			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
-								
twee wijkpilots			x	x	x	x	x	x
stimuleringsubsidie		x	x	x	x	x	x	x
kinderfonds	x	x	x	x	x	x	x	x
campagne “Zwemmen, een investering voor je leven”	x	x	x	x	x	x	x	x
Meedoen regeling	x	x	x	?	?	?	?	?
Sport jij al?	x	x	x	x	x	x	x	x
Sjors Sportief		x	x	x	x	x	x	x
inzet van sportleiders, sportdocenten en buurtsportcoaches	x	x	x	x	x	x	x	x
Uniek Sporten	x	x	x	x	x	x	x	x
Activiteiten 2018 jaar van het aangepaste sporten					x	x	x	x
Stiptheid regiotaxi (AVAN)					x	x		
Verkenning individuele sportvoorzieningen WMO					x	x		
doelgroepen naar sportverenigingen			x	x	x	x	x	x
Sport en Bewegen Plus	x	x	x	x	x	x	x	x
project Sportplezier	x	x	x	x	x	x	x	x
Talenten op school	x	x	x	x	x	x	x	x
Samenwerking met HAN, Ru en RSC	x	x	x	x	x	x	x	x

Thema laagdrempelig en dichtbij

	2017				2018			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Bewegen, Gezond en Ontmoeten		x	x	x	x	x	x	x
Rijke Ontwikkelomgeving		x	x	x				
Open Clubsubsidie			x	x	x	x	x	x
Wijkgerichte buurtsportcoaches	x	x	x	x	x	x	x	x
Met verenigingen maatschappelijke activiteiten en specifiek aanbod uitbreiden en doorontwikkelen			x	x	x	x	x	x
Stimuleren van een open clubcultuur waar eenieder welkom is en voelt			x	x	x	x	x	x

Thema vrijwilligers

	2017				2018			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Rondetafelconferentie Sport				x				x
Themabijeenkomsten		x				x		
Academie voor vrijwilligers van de Vrijwilligerscentrale	x	x	x	x	x	x	x	x
Ontwikkelen extra instrumenten vrijwilligersbeleid				x	x			
Verbinding sport met ROC/HAN	x	x	x	x	x	x	x	x
Deskundigheidssubsidie	x	x	x	x	x	x	x	x
Jubileumsubsidie	x	x	x	x	x	x	x	x
Ondersteuning buurtsportcoach bij ontwikkelen vrijwilligersbeleid	x	x	x	x	x	x	x	x
Ontwikkeling korte vragenlijst verenigingen			x	x				x
Actief verenigingen informeren over subsidies en andere ondersteuningsmogelijkheden			x				x	

Thema Gezondheid**2017****2018**

	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Nijmegen: groen, gezond en in beweging		x	x	x	x	x	x	x
Omgevingsvisie en omgevingsplan Dukenburg			x	x	x	x	x	x
Promoten Sport en Bewegen op scholen	x	x	x	x	x	x	x	x
Stimuleringssubsidie Gezonde sportkantine en duurzaamheid			x	x	x	x	x	x

Thema Profilering**2017****2018**

	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Haalbaarheidsonderzoek WK halve marathon	x	x						
Inzet buurtsportcoach op talentontwikkeling	x	x	x	x	x	x	x	x
beleid en gemeentelijke rol bij evenementen herzien				x	x			
Waarderingssubsidie voor talenttoernooien			x	x	x	x	x	x

Accommodaties**2017****2018**

	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Aanpassen accommodaties voor toegankelijkheid			x	x	x	x	x	x
Realisatie Talent Centraal		x	x	x	x			
Onderzoek Watersportcentrum	x	x	x	x	x			
Nota buitensportaccommodaties incl. deelnotities voetbal + hockey				x				
Behoeftenonderzoek en Toekomstvisie Zwembaden				x				x
Behoeftenonderzoek binnensportaccommodaties				x	x			
Schouw huidige binnensportaccommodaties				x	x			

Bijlage 3 Evaluatie Beleidsplan sport en bewegen 2013-2016 'Sportief en Vitaal' en de beleidsregels Sport en Bewegen

Het huidige sportbeleid van de gemeente Nijmegen is beschreven in het *Beleidsplan sport en bewegen 2013-2016 'Sportief en Vitaal'*. In dit beleidsplan wordt uitgegaan van vijf lijnen in het sportbeleid:

- Beleidslijn 1: Breedtesport, sport en bewegen voor iedereen
- Beleidslijn 2: Sport, bewegen en welzijn
- Beleidslijn 3: Relatie topsport – breedtesport
- Beleidslijn 4: Infrastructuur voor sport en bewegen
- Beleidslijn 5: Sport voor de stad, citymarketing en evenementen

Hieronder zijn aan de hand van deze lijnen de belangrijkste doelstellingen, resultaten en bevindingen weergegeven per beleidslijn. Deze doelstellingen en ambitie zijn voor een deel geconcretiseerd door indicatoren en beoogde resultaten (streefpercentages) ultimo 2016 te benoemen. In de begrotingen / jaarrekeningen hebben wij de voortgang gemonitord en gerapporteerd. Hier presenteren we kort de stand van zaken ultimo 2015 per beleidslijn.

Beleidslijn 1: Breedtesport, sport en bewegen voor iedereen

In de periode 2012-2016 willen wij met betrekking tot het thema Breedtesport de onderstaande doelen bereiken:

1. *Op peil houden van de sportdeelname op minimaal het niveau van 2011.*
2. *Het percentage Nijmegenaren dat zich vrijwillig inzet in de sport blijft minimaal op het niveau van 2011.*
3. *In stand houden van het huidige hoge kwaliteitsniveau sportorganisaties.*

Resultaten

Ad 1: Op peil houden van de sportdeelname op minimaal het niveau van 2011.

In 2013 is voor deze lijn geen indicator benoemd voor de sportdeelname van basisscholieren. Maar de inzet van combinatiefunctionarissen op basisscholen waar beweegarmoede het grootste is draagt bij aan een hogere sport-en beweegdeelname. Uit de kindermonitor van de GGD (2013) blijkt dat 70% van de basisscholieren lid is van een sportvereniging.

De volgende indicatoren zijn in 2013 benoemd, hierop wordt jaarlijks in de jaarrekening de voortgang gepresenteerd:

- *% middelbare scholieren dat aan sport doet*

De afgelopen jaren hebben we hier als gemeente onder meer een stimuleringsbijdrage geleverd door de inzet van combinatiefunctionarissen bij het voortgezet onderwijs waar de beweegarmoede het grootste is. We willen bewegen en sporten stimuleren via tussen schoolse en naschoolse programma's gericht op bewegen met o.a. beweeggames en clinics van sportverenigingen. Bij het voortgezet onderwijs gaat het om het speciaal, praktijk-en regulier onderwijs op maximaal VMBO-niveau, inclusief het Flexcollege. In overleg met de schoolbesturen werken we vanaf medio 2015 met een inschrijfronde. Hierdoor kunnen de scholen zelf aangeven op welke manier zij invulling willen geven aan de thema's sport, bewegen en Gezonde Leefstijl voor hun leerlingen. De school kan zelf kiezen wat het beste past bij de leerlingen en welke stimulerende rol de combinatiefunctionaris daarbij speelt. Naast de inzet van combinatiefunctionarissen zetten we tevens sportdocenten in om bewegen en sporten bij deze doelgroep te stimuleren.

Doel/Ambitie: ultimo 2016 sport 84% van de middelbare scholieren.

Realisatie: ultimo 2015 sport 88% van de middelbare scholieren.

- *% volwassenen dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet*

De afgelopen jaren hebben we hier als gemeente een stimuleringsbijdrage geleverd door de inzet van combinatiefunctionarissen. We stimuleren sport- en beweegdeelname in wijken én bij doelgroepen waar een achterstand is geconstateerd. Zo stimuleren wij aangepast sporten, omdat deze groep aanzienlijk minder beweegt en sport. Daarnaast zetten wij in op het terugdringen van beweegarmoede bij kinderen die onvoldoende zwemvaardig zijn. Als kader voor de inzet van combinatiefunctionarissen zijn de volgende onderdelen relevant:

- **Sportstimulering** is gericht op het stimuleren van de sport- en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging.
- We streven naar **sterke sportverenigingen**, die belangrijke partners zijn bij het bereiken van onze doelstellingen ten aanzien van sport.
- Binnen het domein van de topsport richten wij ons op het faciliteren van **talentontwikkeling**, omdat daarmee bij uitstek de relatie tussen breedte- en topsport gelegd wordt. Wij bestendigen de huidige samenwerking met onder meer HAN, Topsport Gelderland en Nijmeegse sportverenigingen, maar kiezen er ook bewust voor om deze niet te intensiveren.

We zetten de combinatiefunctionarissen bij het onderdeel Sport op een drietal wijze in op bovenstaande drie onderdelen:

- Inzet combinatiefunctionaris/buurtsportcoach **in de wijk**: wij willen de sport- en beweegdeelname in wijken stimuleren waar de grootste beweegarmoede is. De buurtsportcoach verbindt verenigingen, legt relaties met de wereld van Sport, Onderwijs, Zorg en Welzijn en ondersteunt samen met sportconsulenten beweeginitiatieven van inwoners. Voor de combinatiefunctionarissen zijn de in de wijk actieve verenigingen het vertrekpunt, maar hij/zij maakt uiteraard gebruik van het al in de wijk aanwezig netwerk. Bij het indelen en verdelen van combinatiefunctionarissen over verschillende stadsdelen betrekken wij actief afdeling Wijkmanagement. Tevens stemmen wij af met het onderdeel Gezondheid van het programma Zorg & Welzijn en de GGD vanwege de huidige inzet van beweeg- en gezondheidsmakelaars.
- Inzet combinatiefunctionaris **op een thema**: met een geconcentreerde inzet op thema's als aangepast sporten, zwemvaardigheid en talentontwikkeling willen wij stadsbreed verbindingen leggen tussen onder meer sportverenigingen, onderwijs en zorginstellingen.
- Inzet combinatiefunctionaris **bij een vereniging**: wij zetten de komende jaren wederom combinatiefunctionarissen in bij individuele verenigingen. Wij kiezen er echter wel voor om deze inzet in duur en capaciteit terug te brengen. Een meerjarige inzet van een combinatiefunctionaris op één vereniging blijkt niet substantieel meer op te leveren dan een korte, intensieve inzet bij specifieke verenigingsvragen. Daarnaast is de afgelopen jaren in de praktijk gebleken dat intern gerichte én extern gerichte inzet moeilijk samen gaan. Voor de komende periode dient een vereniging hier een keuze op te maken.

Doel/Ambitie:	ultimo 2016 sport 67% van de volwassenen minimaal 12 keer per jaar.
Realisatie:	ultimo 2015 sport 76% van de volwassenen minimaal 12 keer per jaar.

Ad 2: Het percentage Nijmegenaren dat zich vrijwillig inzet in de sport blijft minimaal op het niveau van 2011.

Uit de sportverenigingsmonitor 2013 blijkt dat bij een meerderheid van de verenigingen het aantal vrijwilligers in de voorgaande vier jaar weinig veranderd is (59). Het aantal verenigingen met een

toename van het aantal vrijwilligers (9) is iets groter dan het aantal verenigingen met een afname (6).

Doel/Ambitie: ultimo 2016 is vrijwillige inzet in de sport minimaal op het niveau van 2011.
Realisatie: Uit sportverenigingsmonitor (2013) blijkt dat vrijwillige inzet in de sport op het niveau van 2011.

Ad 3: In stand houden van het huidige hoge kwaliteitsniveau sportorganisaties.

- % volwassenen dat lid is van een sportvereniging

Tevreden leden blijven lid van een sportvereniging. Uit de Burgerpeiling blijkt dat percentage inwoners dat lid is van een sportvereniging constant blijft, wat in lijn ligt met landelijke ontwikkelingen. Om het aantal leden constant te houden moeten onze verenigingen doorlopend forse inspanningen plegen. We ondersteunen verenigingen om de kwaliteit op orde te houden door verschillende vormen van verenigingsondersteuning, variërend van Uniek Sporten (specifiek gericht op aangepast sporten) tot clinics en begeleiding bij belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen waar verenigingen voor staan. Middels het project Spelplezier/Veilig sportklimaat stimuleren en ondersteunen we verenigingen bij vraagstukken en kansen waar zij mee aan de slag willen gaan.

Doel/Ambitie: ultimo 2016 is 23% van de volwassenen lid van een sportvereniging.
Realisatie: ultimo 2015 is 23% van de volwassenen lid van een sportvereniging.

Voor sportverenigingen ligt, naast het behouden van de volwassen leden, de focus en uitdaging vaak op de instroom van nieuwe jeugdleden. Door de sportverenigingen wordt daarom het programma "Sport jij al" zeer gewaardeerd. Hiermee bieden wij de sportverenigingen een laagdrempelige mogelijkheid om hun sport bij basisscholieren onder de aandacht te brengen.

Samengevat: de doelstellingen op deze beleidslijn zijn allen gerealiseerd.

Beleidslijn 2: Sport, bewegen en welzijn

In de periode 2012-2016 willen wij met betrekking tot sport, bewegen en welzijn de volgende doelen bereiken:

- 1. Verhoging van de beweegdeelname van Nijmegenaren, in alle lagen van de bevolking. De speerpunten die wij bij de beschrijving van de hoofddoelstellingen hebben benoemd, zijn hierbij leidend.*
- 2. Versterken van de relatie tussen sport en gezondheid, bijvoorbeeld door middel van de 'Gezonde vereniging' en het uitwerken van de samenwerkingsafspraken met zorgverzekeraar VGZ.*
- 3. We ontwikkelen minimaal twee innovatieve, wijkgerichte sport- en beweeginitiatieven.*
- 4. Toename van het aantal scholen dat, waar mogelijk binnen het concept Gezonde School, een structurele aanpak voor sport en bewegen uitvoert.*

Resultaten

Verschiedende producten van Sportservice Nijmegen dragen bij aan beleidslijn 1 en 2 om de sport- en beweegdeelname op peil te houden/ te verhogen. Een korte opsomming hiervan:

- Sportdocenten op Sportieve Scholen. Zij bieden zelf sport aan, en maken kennismaking met verenigingen mogelijk (onder andere middels 'Sport Jij Al'), nemen sportadviestesten af en informeren kinderen over mogelijkheden met de sportgids;
- Met Uniek Sporten werken we aan de structuur en helpen we verenigingen om aanbod voor mensen met een beperking aan het sporten te krijgen;

- Sportdocenten Sport en Bewegen Plus geven sportlessen aan kwetsbare volwassenen en aan senioren. Soms zelfstandig, soms samen met sportverenigingen om het aanbod op termijn over te kunnen dragen aan verenigingen;
- En diverse medewerkers die op verschillende wijze bijdragen aan verhoging van sport- en beweegdeelname; beweegmakelaar via beweegactiviteiten voor zorggroepen in enkele wijken (bv via laagdrempelige beweeggames), sportconsulenten die bijdragen aan het bewustwordingsproces (SGSXL, leerlingvolgsysteem, informele sportgroepen) en sportleiders die activiteiten in de wijk organiseren.

Ad 1: Verhoging van de beweegdeelname van Nijmegenaren, in alle lagen van de bevolking.

Deze doelstelling is met de volgende indicatoren geconcretiseerd, gemonitord en bij de jaarrekening gepresenteerd:

- % basisscholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt

De afgelopen jaren hebben we hier als gemeente de afgelopen jaren een stimuleringsbijdrage geleverd door de inzet van combinatiefunctionarissen voor beweegonderwijs op 8 basisscholen. Vanaf medio 2016 zijn wij op 10 basisscholen actief. We zetten in op basisscholen waar leerlingen een beweeg- en sportarmoede hebben. De inzet en spreiding van de combinatiefuncties over het basisonderwijs in Nijmegen sluit tevens goed aan op de reeds aanwezige capaciteit aan reguliere vakleerkrachten beweegonderwijs en inzet van sportdocenten.

De inzet van deze combinatiefunctionarissen draagt bij aan een verhoging van de sportdeelname (beleidslijn 1) als de sportdeelname.

Doel/Ambitie: ultimo 2016 beweegt 76% van de basisscholieren minimaal 7 uur per week.

Realisatie: ultimo 2015 beweegt 68% van de basisscholieren minimaal 7 uur per week.

- % middelbare scholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt

De afgelopen jaren hebben we hier als gemeente onder meer een stimuleringsbijdrage geleverd door de inzet van combinatiefunctionarissen bij het voortgezet onderwijs waar de beweegarmoede het grootste is. We willen bewegen en sporten stimuleren via tussenschoolse en naschoolse programma's gericht op bewegen met o.a. beweeggames en clinics van sportverenigingen. Bij het voortgezet onderwijs gaat het om het speciaal, praktijk- en regulier onderwijs op maximaal VMBO-niveau, inclusief het Flexcollege.

Doel/Ambitie: ultimo 2016 beweegt 71% van de middelbare scholieren minimaal 7 uur per week.

Realisatie: ultimo 2015 beweegt 67% van de middelbare scholieren minimaal 7 uur per week.

- % volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm

De door ons gedane inzet op sporten en bewegen is onder beleidslijn 1 weergegeven. Landelijk is het percentage dat aan de beweegnorm voldoet 60%, met onderstaande indicator hebben we een forse ambitie uitgesproken welke niet gerealiseerd is.

Doel/Ambitie: ultimo 2016 beweegt 78% van de volwassenen minimaal 7 uur per week.

Realisatie: ultimo 2015 beweegt 66% van de volwassenen minimaal 7 uur per week.

Ad 2 Versterken van de relatie tussen sport en gezondheid, bijvoorbeeld door middel van de 'Gezonde vereniging' en het uitwerken van de samenwerkingsafspraken met zorgverzekeraar VGZ

De afgelopen periode is deze relatie versterkt. De focus lag daarbij op projecten waar laagdrempelige beweegprogramma's waarin kennis, ervaring en kwaliteiten van GGD en Sportservice elkaar versterken door de inzet van beweeg- gezondheidsmakelaars. De gezondheids- en beweegmakelaars zorgen voor de verbinding tussen welzijn, zorg en het 'reguliere' sport- en beweegaanbod in de buurt. Door het maken van nieuwe combinaties en dwarsverbanden tussen

organisaties en financiële stromen, wordt optimaal ingezet op het stimuleren van gezonde leefstijl en het verminderen van gezondheidsverschillen.

De beweegmakelaar van Sportservice werkt veelal stadsbreed in een initiërende, innoverende, coördinerende en netwerkgerichte functie op het gebied van sport- en beweegstimulering veelal in ketensamenwerking met betrekking tot de doelgroep kwetsbare volwassenen. Hoofddoelen hierbij zijn het vergroten van het bereik en uitbreiden van het sport- en beweegaanbod in het algemeen en van Sportservice Nijmegen in het bijzonder onder de noemer 'Sport en Bewegen Plus', en structureel verbinden van gezondheidsthema's met beweegactiviteiten.

Doel/Ambitie: Versterken van de relatie tussen sport en gezondheid.

Realisatie: Door de inzet van beweeg- gezondheidsmakelaars is de verbinding tussen welzijn, zorg en het 'reguliere' sport- en beweegaanbod in de buurt ontwikkeld.

Ad 3 We ontwikkelen minimaal twee innovatieve, wijkgerichte sport- en beweeginitiatieven.

In verschillende wijken zijn laagdrempelige sport- en beweeginitiatieven ontstaan; sommige geïnitieerd door wijkbewoners en vrijwilligers (zoals de 'Wolf is Los'), anderen door Sportservice en door sportverenigingen. Waar nodig en wenselijk gestimuleerd en ondersteund door Sportservice Nijmegen. Enkele voorbeelden hiervan zijn 'Lindenholt Loopt', Lentsport, de Beweegtuin in Hatert, en de diverse ommetjes die zijn ontwikkeld. Vanaf medio 2015 zetten wij combinatiefunctionarissen in op stadsdelen om sport- en beweeginitiatieven in de wijken verder te stimuleren en ondersteunen.

Doel/Ambitie: We ontwikkelen minimaal twee innovatieve, wijkgerichte sport- en beweeginitiatieven.

Realisatie: De afgelopen jaren zijn meerdere wijkgerichte sport- en beweeginitiatieven ontwikkeld en bestendigd.

Ad 4 Toename van het aantal scholen dat, waar mogelijk binnen het concept Gezonde School, een structurele aanpak voor sport en bewegen uitvoert

Vanuit de programma's Gezondheid, Onderwijs en Sport wordt het belang van gezonde school erkent. Er wordt in Nijmegen, samen met de GGD, veel inzet gepleegd op dit thema. Dit heeft ertoe geleid dat in Nijmegen ondertussen 21 Sportieve scholen zijn. Tevens wordt er momenteel, i.s.m. de GGD, op minstens 15 scholen gewerkt aan de aanpak 'De Gezonde School'. In de Gemeente Nijmegen zijn er;

- 5 basisscholen met het Thema certificaat Sport & Bewegen.
- geen basisscholen met Thema Certificaat Voeding.
- 3 sportverenigingen met een gezonde kantine.

Wij zetten fors in en zien de inzet, energie en successen op deze thema's. Op vrijwel alle voortgezet onderwijs scholen waar een combinatiefunctionaris actief is staat het thema Gezondheid/ Gezonde leefstijl prominent op de agenda. Een aantal scholen heeft al het predicaat gezonde school en/of gezonde kantine. Hieronder Kandinsky College, Flex College, Mondial College, Citadel College en Mondial College. De andere voortgezet onderwijs scholen met een CF hebben de ambitie om een dergelijk certificaat te behalen in de komende periode. Maar we zien ook dat er regelmatig een bewust keuze wordt gemaakt om niet voor een vignet te gaan vanwege de formele verantwoordings-eisen. De keuze om wel/niet voor een vignet te gaan is uiteindelijk een verantwoordelijkheid van de school, wij zien het behalen van certificaten niet als doel op zich.

Doel/Ambitie:	Toename van het aantal scholen dat, waar mogelijk binnen het concept Gezonde School, een structurele aanpak voor sport en bewegen uitvoert.
Realisatie:	Er zijn in Nijmegen ondertussen 21 Sportieve scholen. Tevens wordt er momenteel, i.s.m. de GGD, op minstens 15 scholen gewerkt aan de aanpak 'De Gezonde School' en staat op vrijwel alle voortgezet onderwijs scholen waar een combinatiefunctionaris actief is staat het thema Gezondheid/ Gezonde leefstijl prominent op de agenda.

Samengevat: Op de meeste indicatoren hebben wij de gewenste resultaten behaald. Ons doel op de beweegnorm voor scholieren (7 uur per week) en volwassenen (vijf keer per week minimaal een half uur per dag matig-intensief bewegen) is ondanks alle inspanningen niet gerealiseerd. Gekeken moet worden of we te ambitieus zijn geweest hoe we doelstellingen op deze beleidslijn zijn allen gehaald.

Beleidslijn 3: Relatie topsport – breedtesport

Doelstellingen gericht op het versterken van de relatie topsport – breedtesport:

1. *Wij zetten in op talentontwikkeling, tenminste 100 talentvolle sporters worden ondersteund door de frontoffice topsport/breedtesport.*
2. *Verdere versterking van de professionaliteit van topsport(organisaties) in Nijmegen.*
3. *De rolmodelfunctie van topsporters draagt bij aan het sport- en beweegklimaat in Nijmegen. Topsporters en topsportorganisaties zetten zich als ambassadeur in voor maatschappelijke doelen.*

Resultaten

Ad 1 Wij zetten in op talentontwikkeling, tenminste 100 talentvolle sporters worden ondersteund door de frontoffice topsport/breedtesport.

Er zijn minimaal 80 talentvolle sporters ondersteund door frontoffice topsport/breedtesport.

Doel/Ambitie:	Tenminste 100 talentvolle sporters worden ondersteund door de frontoffice topsport/breedtesport.
Realisatie:	Er zijn minimaal 80 talentvolle sporters ondersteund door frontoffice topsport/breedtesport.

Ad 2. Verdere versterking van de professionaliteit van topsport(organisaties) in Nijmegen

Hierop zijn de afgelopen jaren verschillende concrete stappen gezet:

- Er is door ons een netwerk opgericht voor sportverenigingen met een hoge prestatieambitie.

Verskillende thema's waar de verenigingen verbeterlagen in willen maken worden geagendeerd, variërend van voeding tot begeleiding van talenten en hun ouders. Door dit netwerk, waar veel specifieke kennis en ervaring zit, kunnen sportverenigingen ook van elkaar leren. Binnen dit netwerk worden deze talentclubs ondersteund en geïnformeerd op bestuurlijk, organisatorisch en trainer/coach niveau. Op dit moment maken 16 ambitieuze clubs deel uit van het netwerk.

- Er hebben afgelopen jaar 5 inhoudelijke netwerk bijeenkomsten plaatsgevonden waar op interactieve wijze kennis en ervaring gedeeld is op het gebied van talentontwikkeling (voeding, mentaal, sportmedisch, ouders, breed motorisch opleiden).

- Er hebben bij minimaal 5 verenigingen met een hoge prestatieambitie interventies binnen de verschillende leerlijnen/topsport leefstijl (voeding, prestatiegedrag, strength&conditioning, ouders) plaatsgevonden.

Doel/Ambitie:	Verdere versterking van de professionaliteit van topsport(organisaties) in Nijmegen
Realisatie:	De kennis en professionaliteit van sportverenigingen in Nijmegen om talenten en topsporters te begeleiden is versterkt.

Ad 3. De rolmodelfunctie van topsporters draagt bij aan het sport- en beweegklimaat in Nijmegen.

De afgelopen jaren hebben we het volgende gerealiseerd:

In samenwerking met verenigingssport Utrecht (VSU) hebben we het concept “Toppers bij jou op school” (TBJOS) in één jaar tijd vertaald van de provincie Utrecht naar de situatie in Nijmegen en de provincie Gelderland. Met structurele hulp van het Johan Cruijff college Nijmegen, het talentennetwerk van Topsport Gelderland, het onderwijs (PO-VO) en met hulp van een presentatie expert zijn we gaan bouwen aan een eigen “TBJOS” programma dat maximaal voorziet in het vliegwielt effect om jonge kinderen enthousiast te maken voor de sport of om nog meer te gaan sporten.

Parallel hieraan hebben we geïnvesteerd in de Nijmeegse en Gelderse talentvolle sporters die met dit project hebben geleerd zichzelf nog beter te profileren waarmee hij/zij zich persoonlijk verder kan door ontwikkelen. Zij gaan tegen een kleine vergoeding de klassen in om hun waardevolle ervaringen, passie en gedrevenheid breed delen om kinderen/jongeren in beweging te krijgen. Vragen als “hoe belangrijk is het om te durven dromen”, “hoe belangrijk is het om hier omheen goed te plannen”, “wat heb ik nodig om mijn doel te bereiken” enz. enz. Aanvullend op deze presentatie nemen ze de kinderen van de school mee de gymzaal in om ze kennis te laten maken met hun sport. Met TBJOS zijn we sinds oktober 2015 succesvol op tour langs lagere en middelbare scholen in Nijmegen en hebben er minimaal 35 presentaties/clinics plaatsvinden op Nijmeegse scholen en scholen in de directe omgeving. We werken op provinciaal niveau samen en sluiten op verschillende wijze aan bij relevante (top)sportevenementen in Nijmegen en Gelderland:

- In het kader van de Giro hebben er van maart t/m mei 2016 20 presentaties/clinics in Gelderland plaatsgevonden.
- In het kader van Gelders Goud zijn er in de periode van 9 mei t/m 10 juni 2016 6-8 presentaties/clinics in Gelderland geweest.
- In het kader van BMX Papendal Bike Event vonden tussen februari en april 2016 10 presentaties/clinics in Gelderland plaats.

Aan de uitreiking van de Nijmeegse SPORTprijzen 2015 hebben meer dan 10 EK/WK/RIO sporters hun medewerking verleend, als rolmodel en met hun successen inspireren en enthousiasmeren zij inwoners van Nijmegen.

Doel/Ambitie:	Topsporters dragen bij aan het sport-en beweegklimaat in Nijmegen
Realisatie:	Topsporters dragen met hun voorbeeldfunctie, passie en ervaringen bij aan sportmotivatie van actieve sporters én niet-sporters.

Samengevat: Ons doel om de relatie tussen topsport – en breedtesport te versterken is gerealiseerd. Het aantal topsporters die wij daarbij hebben ondersteund is licht achtergebleven bij de doelstelling.

Beleidslijn 4: Infrastructuur voor sport en bewegen

Wij willen voorzien in een kwalitatief goede basisinfrastructuur van sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen. Wij streven er naar om ook in het gebruik van accommodaties het sporten en bewegen voor alle Nijmegenaren zo goed mogelijk te faciliteren.

Resultaat

Om de binnen- buitensportaccommodaties in een kwalitatief goede staat te houden en zo een goede basisstructuur voor sport en beweging te bieden hebben we in de afgelopen 4 jaar regulier onderhoud uitgevoerd op basis van meerjarig en planmatig onderhoud en voldaan aan de keuringsverplichtingen van sportbonden voor zowel natuur- en kunstgrasvelden, gebouwen als sportinventaris. Daarnaast hebben we de volgende highlights gerealiseerd:

- * Realisatie Sporthal De Triangel
- * Invoering van een digitaal verhuursysteem voor de binnensportaccommodaties
- * Buitengevel sporthal Horstacker gerenoveerd
- * Renovatie Jan Massinkhal
- * Renovatie sportvloer gymzalen Uranusstraat, Palembangstraat, Weezenhof, Dominicanenstraat.
- * Renovatie Sporthal én sportvloer Meijhorst
- * Herstructurering sportpark Marienbosch (ORION): velden omleggen, aanleg extra (kostendekkend) kunstgrasveld
- * Renovatie Sportpark De Biezen incl. nieuwbouw kleedkamerunit (SCH)
- * Realisatie 4de veld Nieuw Balveren (OSC)
- * Judo en kleedgebouw schoolsport sportpark Fagelstraat geheel gerenoveerd
- * Toplaag vervangen van 4 natuurgras velden, namelijk bij Honk en Softbal (Hazenkamp), Oscar Carré (SV Nijmegen), Staddijk Noord (Oranje blauw), D'almarasweg (Kolping/Dynamo)
- * Toplaag na onafhankelijke toetsing en op basis van meerjarig onderhoud vervangen bij 5 kunstgrasvelden: 2 x sportpark Vossenpels (DVOL), 1x Heemraad (Brakkenstein), 1x Marienbosch (ORION) en 1x Luciaweg (Trekvogels)

De sport-en recreatiemogelijkheden in kunstijsbaan Triavium hebben we de afgelopen jaren in stand gehouden door een professionele exploitatie van deze ijsbaan. Om de kwaliteit van sportaccommodaties te garanderen is in het coalitieakkoord een investeringsruimte van ruim € 1,6 miljoen gecreëerd voor die situaties waar vervangingsinvesteringen tot problemen leiden, onder andere bij kunstgras voor hockey en voetbal. Hiervan wordt van 2015 tot en met 2018 een kleine € 1,2 miljoen geïnvesteerd in de vervanging van hockey kunstgrasvelden om het huidige sportaanbod op orde te houden.

Doel/Ambitie:	Voorzien in een kwalitatief goede basisinfrastructuur van sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen.
---------------	---

Realisatie:	Een kwalitatief goede basisinfrastructuur is aanwezig,
-------------	--

Samengevat: de doelstelling op deze beleidslijn is gerealiseerd.
--

Beleidslijn 5: Sport voor de stad, citymarketing en evenementen

Doelstellingen gericht op sport, citymarketing en evenementen:

1. *Voorafgaand en tijdens grote sportevenementen zijn er, bij voorkeur verspreid door de stad, side-events voor alle Nijmegenaren.*
2. *Voor sport- en andere evenementen houdt de gemeente een evenementenkalender bij, om afstemming en synergie tussen evenementen te bevorderen.*
3. *De loopsport is, met evenementen als de Vierdaagse, Zevenheuvelenloop en Marikenloop, bepalend voor het sportieve imago van Nijmegen en wordt vanuit die optiek ondersteund door de gemeente.*

Resultaat

Ad 1: Voorafgaand en tijdens grote sportevenementen zijn er, bij voorkeur verspreid door de stad, side-events voor alle Nijmegenaren.

Bij grote sportevenementen wordt de organisator uitgedaagd te kijken op welke wijze het evenement een stimulans is voor de breedtesport en/of speciale doelgroepen een plek krijgen in het programma. Bij een groot topsportevenement als de Giro zetten wij ook actief in om side-events over de gehele stad mogelijk te maken (bv via piazza's) en ook vele en diverse programma's en doelgroepen te betrekken. Van jong tot oud, van topfit tot aangepast sporten. Bij de keuze voor het stimuleren van side-events van bv de Giro is hier nadrukkelijk rekening mee gehouden.

De afgelopen jaren hebben we ons ingezet om het EK Vrouwenvoetbal in 2017 en de Special Olympics in 2016 naar Nijmegen te krijgen. Het EK Vrouwenvoetbal bood kansen om het meisjesvoetbal, wat de afgelopen jaren een vlucht heeft genomen, een extra impuls te geven. Nederland heeft het toernooi toegewezen gekregen, helaas is vanwege de samenloop met de Vierdaagse de keuze op andere speelsteden gevallen.

De Special Olympics zal in 2016 wel in onze regio plaatsvinden en draagt met verschillende side-events, variërend van de openingsceremonie tot aan de side-events bij de sporttoernooien, bij aan de inclusieve stad die ons voor ogen staat.

De afgelopen jaren hebben er in Nijmegen vele grote studentensporttoernooien en Nederlands studentenkampioenschappen plaats gevonden. In 2013 vond het GNSK, oftewel het Groot Nederlands Studentenkampioenschap in Nijmegen plaats. Tijdens deze kampioenschappen werden gelijktijdig voor 19 sporten het Nederlands studentenkampioenschap gehouden. We zien kansen waarbij de studentensport en burgersport in Nijmegen elkaar de komende jaren kunnen versterken.

Ad 2: Voor sport- en andere evenementen houdt de gemeente een evenementenkalender bij, om afstemming en synergie tussen evenementen te bevorderen.

De gemeente Nijmegen kent een evenementenkalender. Vanwege de hoeveelheid en verscheidenheid van evenementen is het niet wenselijk om een separate sportkalender bij te houden, de sportevenementen zijn in de gemeentelijke evenementenkalender opgenomen zodat ook synergie en afstemming tussen andersoortige evenementen plaats kan vinden. In het project "Wij zijn Nijmegen" wordt deze kruisbestuiving en samenwerking tevens gestimuleerd.

Samen met de provincie Gelderland, Apeldoorn, Arnhem en Ede werken we samen in Gelrestad. In Gelrestad stemmen we evenementen af en maken, waar mogelijk gebruik van de synergie tussen evenementen. Dit samenwerkingsverband biedt ons kansen om sportevenementen naar Nijmegen te krijgen die bij het DNA van onze stad horen.

Ad 3: De loopsport is, met evenementen als de Vierdaagse, Zevenheuvelenloop en Marikenloop, bepalend voor het sportieve imago van Nijmegen en wordt vanuit die optiek ondersteund door de gemeente.

De gemeente Nijmegen heeft, met het programma Economische Zaken als trekker, een partnership afgesloten met zowel de stichting Vierdaagsefeesten als de stichting DE4DAAGSE (de wandelmarsen). Het programma Sport & Accommodaties is, om de loopsport te promoten, in 2013 een partnership voor 3 jaar aangegaan met de Stichting 7-Heuvelenloop, organisator van de Zevenheuvelenloop, Marikenloop en sinds 2015 ook de Stevensloop. Dit partnership is in 2015 geëvalueerd, gekozen is om een nieuw partnership voor drie jaar aan te gaan. Bij de totstandkoming van het nieuwe partnership zijn de te realiseren doelstellingen vastgesteld samen met de programma's Milieu, Economische Zaken, en Cultuur & Citymarketing & Cultuurhistorie. Recentelijk hebben we de ambitie van Stichting 7-heuvelenloop onderschreven om het NK halve marathon naar onze stad te krijgen. Aan dit partnership is een jaarlijkse subsidie verbonden.

Daarnaast hebben wij de loopsport verstrekt door een bijdrage aan Nijmegen Global Athletics en de talenten van Team Zevenheuvelen.

Thermometer topsportevenementen

Op verzoek van de Raad hebben we in 2014 een 'thermometer topsportevenementen' ontwikkeld. Wij hebben bewust gekozen om geen specifiek beleidskader topsportevenementen te ontwikkelen, omdat iedere afweging om een topsportevenement al dan niet te ondersteunen, maatwerk is. Ieder topsportevenement heeft zijn eigen specifieke betekenis en waarde voor de sport en de stad. Wij hanteren een set aan 14 criteria in de vorm van een 'Thermometer Topsportevenementen om met behulp van deze thermometer tot een goed onderbouwde afweging en keuze te kunnen komen. Vanuit het sportbeleid) wordt daarbij specifiek naar 3 criteria gekeken, namelijk of het om een eenmalig topsportevenement of een periodiek terugkerend evenement gaat en wat de relatie / samenhang is met andere evenementen in Nijmegen. De uniekheid van het (top-)sportevenement en de mate van stimulans van de breedtesport / verwachte toename van sportdeelname zijn de andere twee criteria.

Samengevat: de doelstellingen op deze beleidslijn zijn gerealiseerd.

Evaluatie beleidsregels "Sport en Bewegen gemeente Nijmegen 2013"

Als nadere uitwerking van de vijf gepresenteerde beleidslijnen zijn in 2013 de beleidsregels "Sport en Bewegen gemeente Nijmegen 2013" opgesteld. Sportverenigingen en sportorganisaties kunnen op basis van deze beleidsregels subsidie aanvragen voor diverse zaken, zoals aangepast sporten, sportstimulering, innovatie, jubilea, topsportevenementen etc. De Rekenkamer constateert in het rapport *'Sport geld en de stad. Financiële ondersteuning van sportverenigingen door de gemeente'* dat slechts een klein deel van de verenigingen gebruik maakt van deze (directe) subsidies en het aandeel van sportvereniging in de onderzoeksperiode daalt naar 10%. Het lijkt zeer onwaarschijnlijk dat de overige sportverenigingen subsidies financieel niet nodig hebben. Sluiten de subsidies niet goed aan bij de behoeftes van de verenigingen? Zijn verenigingen niet voldoende op de hoogte van de (directe) subsidies waarvan ze gebruik kunnen maken? Of zijn verenigingen wel geïnformeerd, maar zijn er praktische redenen om subsidies niet aan te vragen?

Naar aanleiding van het rekenkameronderzoek (en in voorbereiding op de nieuwe Sportnota) hebben we onderzoek uit laten voeren naar de huidige beleidsregels en aanbevelingen gevraagd om in de toekomst de inzet van directe subsidies voor sport te verbeteren.

Probleemstelling

Hoe kan de gemeente Nijmegen in de periode 2017-2020 invulling geven aan het directe sportsubsidiebeleid voor sportverenigingen, om de gemeentelijke sportdoelstellingen te realiseren?

Onderzoeksdoelstelling

Inzicht krijgen in de mogelijkheden van directe sportsubsidies volgens:

- De gemeente Nijmegen
- Vergelijkbare gemeenten in Nederland
- Sportverenigingen binnen de gemeente Nijmegen

om een advies uit te kunnen brengen hoe de gemeente Nijmegen directe sportsubsidies kan inzetten om het sportbeleid te ondersteunen.

Onderzoeksvragen

1. Hoe hebben vergelijkbare gemeenten in Nederland de verdeling van sportsubsidies ingericht?

2. Zijn sportverenigingen in de gemeente Nijmegen op de hoogte van de directe subsidies waar zij recht op hebben, hoe zij deze kunnen aanvragen en hoe beoordelen de verenigingen de aanwezige sportsubsidies?
3. Hoe beoordelen de sport- verenigingen en organisaties de huidige subsidiemogelijkheden, in hoeverre sluiten deze aan bij hun eigen wensen en behoefte en wat zouden zij in het nieuwe beleidsplan graag terug- of anders zien?
4. Wat zijn de (financiële en praktische) gevolgen van het inpassen van een nieuw sportsubsidiebeleid voor sportverenigingen binnen de gemeente Nijmegen?

In het onderzoek is een grootschalige enquête gehouden onder alle Nijmeegse sportverenigingen, gecombineerd met verschillende diepte-interviews bij sportverenigingen en vergelijkbare gemeenten.

Onderzoeksvraag	Onderzoeksmethode	Bron/model
Zijn sportverenigingen in de gemeente Nijmegen op de hoogte van de directe subsidies waar zij recht op hebben, hoe zij deze kunnen aanvragen en hoe beoordelen de verenigingen de aanwezige sportsubsidies?	<i>Kwantitatief onderzoek</i>	- Enquête onder alle sportverenigingen binnen de gemeente Nijmegen.
Sluit de huidige subsidiemogelijkheden aan bij de ambities van de verenigingen?	<i>Kwantitatief onderzoek</i>	- Enquête onder alle sportverenigingen binnen de gemeente Nijmegen.
Hoe hebben vergelijkbare gemeenten in Nederland de verdeling van sportsubsidies ingericht?	<i>Desk research</i> <i>Kwalitatief onderzoek</i>	- Sportsubsidiebeleidsplannen van andere steden in Nederland bestuderen. - Drie interviews met beleidsmedewerkers sport van vergelijkbare steden in Nederland.
Wat zijn de (financiële) gevolgen van het inpassen van een nieuw sportsubsidiebeleid voor sportverenigingen binnen de gemeente Nijmegen?	<i>Kwalitatief onderzoek</i>	- Diepte interview met vijf sportverenigingen binnen de gemeente Nijmegen. - Diepte interview met drie sportorganisaties binnen de gemeente Nijmegen.

Voor de vergelijking met andere steden is voor de benchmark wordt gelet op een aantal kenmerken;

- Demografische kenmerken
- Geografische ligging
- Sportbeleid

Rekening houdend met bovenstaande kenmerken is eerst binnen de provincie Gelderland gekeken. Dit resulteert in Arnhem en Apeldoorn. Beide steden hebben een vergelijkbaar inwoneraantal en werken vaak samen met de gemeente Nijmegen op sportgebied. Begin mei 2016 is er bijvoorbeeld een grote samenwerking rondom de Giro d'Italia tussen deze drie steden. Voor steden buiten de provincie is vooral rekening gehouden met het sportbeleid. Daaruit kwamen Enschede en Eindhoven

naar voren. Beide hebben recent nieuw sportbeleid opgesteld en kampen in het verleden met dezelfde uitdagingen waar de gemeente Nijmegen op dit moment voor staat. Uiteindelijk was er in de gemeente Arnhem geen enthousiasme om mee te werken aan dit onderzoek en is Tilburg toegevoegd aan dit onderzoek.

Belangrijkste conclusies

De gemeente Nijmegen kent een zestal sport-en beweegsubsidies. In het huidige sportbeleid wordt de inzet en doel van de subsidies niet expliciet neergezet. Belangrijk is dat in de toekomst de relatie tussen doelstellingen en subsidies helder geformuleerd wordt. Hierdoor wordt inzichtelijk wat de gemeente beoogd met subsidies en wordt meetbaar of een subsidie dat beoogde doel bereikt.

Van de drie gemeenten die naast de gemeente Nijmegen zijn onderzocht, kan worden geconcludeerd dat zij een gevarieerd sportbeleid hanteren, met sterk uiteenlopende budgetten voor sportsubsidies. De gemeente Enschede voert net zoals de gemeente Nijmegen een beleid gericht op sportstimulering, gezondheid en maatschappelijke verbondenheid. Enschede richt zich voornamelijk op de maatschappelijke verbondenheid die sportverenigingen teweeg kunnen brengen in de maatschappij. De gemeente Eindhoven zet in op een heel breed, integraal sportbeleid. De nadruk ligt in de praktijk op communicatie met de sportverenigingen. Hiervoor zet Eindhoven ruim 3 keer zoveel medewerkers in als Nijmegen. De gemeente Apeldoorn zet vol in op citymarketing; met citymarketingmiddelen worden grote sportevenementen naar de stad gehaald.

De gemeente Enschede heeft zoals gezegd de meeste raakvlakken met de gemeente Nijmegen wanneer het gaat om sportbeleid. Op subsidiegebied zijn er aanzienlijke verschillen. Het subsidiebudget van de gemeente Enschede is bijna twee keer zo hoog. De jeugd- en seniorensubsidie zorgt voor (financiële) stabiliteit bij de verenigingen en met extra activiteiten die verenigingen binnen de wijk ontplooiën kunnen verenigingen additionele subsidie genereren. Het subsidiebeleid is duidelijk gekoppeld aan het sportbeleid en eenvoudig te meten. Belangrijkste taak voor de gemeente Nijmegen is om de bekendheid van het sportbeleid onder de verenigingen te vergroten. De resultaten van de enquête tonen aan dat, indien een vereniging bekend is met het sportbeleid, deze zich ook in zekere mate betrokken voelt bij datzelfde beleid.

Uit de enquête bij Nijmeegse sportverenigingen blijkt dat niet alle subsidies even effectief en/of bekend bij de verenigingen. Bijna 50% van de verenigingen is niet op de hoogte van het feit dat ze recht hebben op directe subsidies. Uit de enquête, de interviews met verenigingen en de gesprekken met medewerkers van de gemeente Nijmegen kan geconcludeerd worden dat overwogen kan worden de volgende subsidies te verwijderen:

- Innovatie en Samenwerking
- Topsportevenementen
- Sport- en beweeginitiatieven
- Jubileum

Sportverenigingen vinden voornamelijk de subsidie voor deskundigheidsbevordering en de jubileumsubsidie succesvol. Subsidie voor trainingsuren aangepast sport is cruciaal om aanbod voor de gehandicapte sporters in stand te houden.

Aanbevelingen

- In de toekomst dient de relatie tussen subsidie en sportbeleid helder en meetbaar geformuleerd te worden waardoor inzichtelijk wordt wat de gemeente beoogt met de subsidies, hoe de subsidies passen binnen het sportbeleid en hoe meetbaar gemaakt wordt of een subsidie het beoogde doel bereikt.

- Nijmegen dient veel aandacht te besteden aan goede communicatie met de sportverenigingen wil men het beleid laten slagen. Dat geldt zowel bij verandering van het sportbeleid, dat inzichtelijk en meetbaar moet zijn, als bij invoering van nieuw sportbeleid.
- De gemeente Nijmegen dient de bekendheid van het sportbeleid onder de verenigingen te vergroten. Hiervoor dient de communicatie met de verenigingen verbeterd te worden.
- Maak helder welk model ten grondslag ligt aan het sportsubsidiebeleid en wat de gevolgen hiervan zijn voor het subsidiebeleid voor individuele verenigingen.
- Voor een effectieve communicatie met de gemeente heeft het de voorkeur dat er één aanspreekpersoon per sportvereniging komt.
- Gebruik een deel van de vrijkomende subsidiegelden om 2 of 3 medewerkers¹ aan te stellen die, als het gaat om sportbeleid en subsidies, directe contacten met de sportverenigingen onderhouden. Deze medewerkers krijgen, tot een vooraf vastgesteld maximum, ruimte om zelf subsidiegelden toe te kennen.
- Faciliteer samenwerking tussen sportverenigingen en opleidingen die in Nijmegen gevolgd kunnen worden. Te denken valt aan vaktechnische ondersteuning van penningmeesters door studenten accountancy, inzet van studenten in de horeca in sportkantines of samenwerking met fysiotherapeuten, bewegingsagogen etc. Beide partijen hebben hier baat bij, het zorgt voor verbinding tussen verenigingen enerzijds en universiteit, HBO's, MBO's, ROC etc., anderzijds en vergroot de sociale cohesie.
- Gebruik sport als onderdeel van de promotie van de stad Nijmegen. Een goed voorbeeld hiervan is de Giro d'Italia, mei 2016.

¹ Uit onderzoek blijkt dat Apeldoorn en Eindhoven meer Fte's beschikbaar hebben voor het uitvoeren van het sportbeleid en de communicatie met sportverenigingen. Respectievelijk 4,5 en 5 Fte's. Nijmegen heeft 1,5 FTE. Van Enschede is dit onbekend.

Reactie Adviescommissie Allochtonen

Adviescommissie Allochtonen
Gemeente Nijmegen

Aan College van Burgemeester en wethouders
 Gemeente Nijmegen

T.a.v. Wethouder R. Helmer- Englebert

Datum 05.04.2017

Betreft Gevraagd advies: Beleidsplan Sport en bewegen 2017 – 2020 “De tweede helft”

Geacht college, geachte mevrouw Helmer-Englebert,

De Adviescommissie Allochtonen heeft op 7 juli 2016 de startnotitie Sport en bewegen 2017- 2020 besproken, in samenhang met de startnotitie Gezondheidsagenda 2017 - 2020. De aandachtspunten die naar voren werden gebracht zijn grotendeels praktisch van aard. Daarom wil de commissie ze hier onder uw aandacht brengen, in de hoop dat er in de uitvoering van de beleidsnota Sport en bewegen ruimte is om deze aanbevelingen over te nemen.

Daarnaast reageert de commissie op de concepttekst van het Beleidsplan Sport en bewegen 2017 – 2020 “De tweede helft”.

1. Praktische aanbevelingen

- Pas aanbod in nieuwe wijken ook aan het daar groeiend aantal allochtonen aan.
- Gezonde sportkantines.
- Stop verbod op hoofddoeken bij sportscholen; laat bourkini's in zwembad toe.
- In Marokko sporten vrouwen gesegregeerd. In Nederland zijn de prestaties van moslim meisjes hoger bij gesegregeerd sporten. Maar breng, als er gesegregeerd wordt gezwommen, de vrouwen toch in contact met anderen.
- Beweegtuinen sluiten goed aan bij de doelgroep. Ze zijn ook bekend uit de landen van herkomst waar met name in de grote woonwijken vergelijkbare voorzieningen zijn.
- Inspelen op beweging als middel tegen depressie, is effectief. Zeker gezien het disproportioneel percentage vrouwen met migratieachtergrond dat langdurig antidepressiva slikt, is hier veel winst, in de zin van levensvreugde, te behalen.

2. Pak sportarmoede bij niet-Westerse migranten aan

De beleidsnota gaat in op inclusie en noemt ouderen, gehandicapten en lhbt's specifiek als doelgroep, maar niet de burgers die zich cultureel onderscheiden van de meerderheid.

Dat vindt de adviescommissie vreemd. Want als er ergens sprake is van sportarmoede, is het bij

de niet-westerse nieuwe Nederlanders. Het bereiken van deze groep, hen betrekken bij sport en gezond bewegen, hen informeren over en motiveren zou volgens de commissie een belangrijk speerpunt moeten zijn voor uw college.

U beperkt de extra inzet tot een deelgroep: niet westerse (jonge) vrouwen. Uiteraard steunt de commissie uw aandacht voor deze groep, maar sportarmoede is veel algemener onder niet-westerse migranten.

3. Stimuleer vluchtelingen en nieuwkomers

Nieuwkomers zoals vluchtelingen organiseren zich vaak langs politieke lijnen in allerlei stichtingen en verenigingen. Daarmee raken ze nogal eens uit beeld. Deelname aan sport en sportevenementen zou dit isolement kunnen doorbreken. Actief deelname in het verenigingsleven verhoogt de integratie en participatie van deze nieuwkomers. Dat vraagt om actief beleid en (financiële) inzet vanuit het college.

4. Zie de talenten onder de vluchtelingen en nieuwkomers

Ook wat vrijwilligers en trainers betreft kunnen vluchtelingen worden aangesproken. Onder hen bevinden zich trainers, fysiotherapeuten, artsen, scheidsrechters, begeleiders en allerhande enthousiaste mensen die graag hun kennis en vaardigheden inzetten, om een steentje bij te dragen aan onze samenleving en om zelf daarin een plek te vinden. De adviescommissie pleit daarom voor een actief beleid. Dat impliceert onder andere het zoeken van de talenten en beschikbaar stellen van financiële middelen voor om- of bijscholing.

5. Zwemmen als basisvaardigheid

De commissie ziet zwemmen allereerst als een basisvaardigheid die je in je jeugd moet leren. Pas in tweede instantie is zwemmen een sport. Natuurlijk steunt de commissie de inspanningen om alle kinderen en liefst ook nieuwkomers te leren zwemmen. Maar dat mag niet betekenen dat er geen ruimte overblijft voor stimuleren van verschillende vormen van sport.

6. Scheidslijnen in de sport

De commissie ziet sterke scheidslijnen binnen de sport en maakt zich daarover zorgen. Die scheidslijnen tussen sportclubs en soorten sport lopen vaak parallel aan sociaal economische en soms culturele lijnen. Bekend is het voorbeeld van de twee voetbalclubs Quick en Blauw Wit.

De commissie is van mening dat sport juist moet verbinden, gericht moet zijn op inclusie en sociale cohesie.

De commissie adviseert u daarom om initiatieven te stimuleren die gericht zijn op het maken van verbinding, vooral tussen verschillende groepen in de wijken.

7. Haal de drempels weg: 0-tarief voor sportaccommodaties

De commissie stelt u voor ook een 0-tarief in te voeren voor het gebruik van sportaccommodaties, zeker van die accommodaties die onderdeel zijn van een wijkcentrum. Want waarom mag je wel gratis vergaderen maar niet gratis sporten? Via gratis ruimte voor wijk-sport-activiteiten zou de gemeente de sociale cohesie kunnen stimuleren.

8. Begrijpelijke informatie op de juiste plaatsen

Er zijn nog steeds groepen die niet op de hoogte zijn van mogelijkheden om subsidie aan te vragen. De commissie adviseert u de communicatie vanuit de gemeente door te lichten op cultuursensitiviteit, op toegankelijkheid voor laaggeletterden en voor mensen die in het Nederlands minder taalvaardig zijn en op bereik. Schakel voor het vergroten van het bereik de formele en informele netwerken binnen migrantengemeenschappen in.

9. Old and swinging: 'Incecikten bir kar yagar'

Uit de praktijk van een commissielid:

Kortgeleden maakte ik van dichtbij mee hoe een folklore-dansworkshop bij een dagopvang de oudere vrouwen in beweging bracht. Ze bewogen, gebruikten hun hersenen om de stappen te oefenen en hadden samen ontzettend veel plezier. De muziek waarmee ze waren opgegroeid zette hen in beweging. Degenen die slecht ter been waren, bewogen zittend. Er was geen 'verplichting' of 'taboe' om te bewegen leek het wel. Het aparte vond ik nog dat een vrouw die in een hoekje zat en een wat schuwe indruk maakte opeens vertelde dat ze de oude liederen uit haar hoofd kende. Songteksten googlen was niet nodig, ze kende ze foutloos uit haar hoofd.

De commissie wil graag aandacht voor het zoeken naar nieuwe manieren om Nijmegenaren met een migratie-achtergrond in beweging te brengen, door gebruik te maken van hun culturele tradities.

10. Mustapha, kom van die bank af!

Veel migranten die in de landbouw en fabrieken hebben gewerkt, hebben lichamelijk hard moeten werken. Sporten en extra bewegen was daarnaast niet nodig. Het zou goed zijn te onderzoeken hoe de schakel met nu gemaakt kan worden en aan bewustzijnsverbetering te werken. Er ontstaat zo ook meer begrip waarom bepaalde groepen niet aan sporten denken.

11. Cultuur

Op pagina 27 wordt onder het kopje *Wat gaan we doen?* voor het eerst gesproken over mensen met een 'migratieachtergrond', maar in de context van een platform en uitnodiging om te praten. Dat is natuurlijk goed, maar de commissie mist door de hele nota aandacht voor de rol van cultuur en migratie-achtergrond. Beide zijn niet te reduceren tot 'lage opleiding' en 'lage inkomens'. Het zijn eigenstandige factoren, waar specifiek over moet worden nagedacht. De beleidsnota kan op dit punt wat gerichter en er zou ook wat meer ruimte kunnen worden gemaakt voor experimenten.

Hopend hiermee een bijdrage te leveren aan een sportief, gezond en vrolijk Nijmegen!

Met vriendelijke groet,

Fazilet Yürün
Plaatsvervangend voorzitter

Anneke Voeten
Ambtelijk secretaris

05.04.2017

Samenvatting gevraagd advies: Beleidsplan Sport en bewegen 2017 – 2020 “De tweede helft”

1. Praktische aanbevelingen
 - 1.1. Pas aanbod in nieuwe wijken ook aan het daar groeiend aantal allochtonen aan.
 - 1.2. Gezonde sportkantines.
 - 1.3. Stop verbod op hoofddoeken bij sportscholen; laat bourkini's in zwembad toe.
 - 1.4. Gesegregeerd sporten, maar niet gesegregeerd leven.
 - 1.5. Beweegtuinen sluiten goed aan bij de doelgroep.
 - 1.6. Inspelen op bewegen als middel tegen depressie, is effectief
2. Pak sportarmoede bij niet-Westerse migranten aan; niet alleen bij vrouwen, maar algemeen.
3. Stimuleer vluchtelingen en nieuwkomers te participeren in sportverenigingen.
4. Zie de talenten onder de vluchtelingen: zie hen als trainers, scheidsrechters en faciliteer hen
5. Zwemmen is in Nederland een basisvaardigheid. Laat ruimte voor andere sporten.
6. Stimuleer sport als middel om te verbinden, m.n. tussen verschillende groepen in de wijken.
7. Haal de drempels weg en ga voor sociale cohesie: 0-tarief voor sportaccommodaties.
8. Begrijpelijke informatie op de juiste plaatsen; roep hulp in van (in) formele netwerken.
9. Old and swinging: *'Incecikten bir kar yagar'*
10. Mustapha, kom van die bank af! Laten we eerst begrijpen waarom hij is gaan zitten.
11. Migratie-achtergrond en niet-Westerse cultuur is niet gelijk aan laaggeletterd en laag inkomen.

Reactie Adviescommissie JMG

College van burgemeester en Wethouders

Postbus 9105

6500 HG Nijmegen

Onderwerp: gevraagd advies beleidsplan Sport en bewegen

Nijmegen 21 maart 2017

Geacht college,

Graag geven wij u een gevraagd advies over het in ontwikkeling zijnde beleidsplan Sport en bewegen.

Ons advies heeft als basis artikel 30, lid 5 van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (2006). In dat artikel is het recht op deelname aan het culturele leven, recreatie, vrijetijdsbesteding en sport vastgelegd.

Wij onderschrijven de doelstellingen zoals in de inleiding genoemd: 'inclusief; iedereen doet mee; laagdrempelig en dichtbij; vrijwilligers, gezondheid en profilering'.

Voor de definitieve uitwerking van de nota geven wij u graag een aantal adviezen.

Inclusief en doelgroepen

Onder het thema 'inclusief, iedereen doet mee' legt u de focus op een aantal doelgroepen. Wij adviseren u ook de volgende doelgroepen specifiek te benoemen:

- mensen met een verstandelijke beperking;
- mensen met een zintuigelijke beperking;
- mensen met een GGZ-achtergrond;
- mensen met een chronische aandoening en/of lichamelijke beperking.

U noemt de doelgroep 'ouderen met lichamelijke beperkingen/belemmeringen' apart. Ook jeugdigen en volwassenen kunnen een chronische en/of lichamelijke beperking hebben. De adviescommissie adviseert u daarom 'ouderen' te vervangen door 'mensen met een chronische aandoening en/of lichamelijke beperking'.

Maatregelen

Onder de sub-kop (p. 17) "wat gaan we doen" wordt een aantal maatregelen genoemd dat wij toejuichen. Wij zouden daaraan de volgende maatregelen/voorzieningen willen toevoegen:

1 Laat de SWT bij Wmo- en jeugdwetindicaties óók maatschappelijke ondersteuning mogelijk maken voor sport- en bewegingsactiviteiten in samenhang met een gezonde leefstijl en gezonde voeding voor alle eerder genoemde doelgroepen;

2 Voor mensen met een chronische aandoening en/of lichamelijke beperking en zintuiglijke beperking is sporten relatief duur in verband met de kosten van extra begeleiding, extra hulpmiddelen en speciaal vervoer. Dit vraagt om extra maatschappelijke ondersteuning om mee te kunnen doen, zowel financieel als qua begeleiding;

3 De meedoenregeling na 1 juli 2017 continueren omdat er goed gebruik wordt gemaakt van deze regeling en er geen financiële drempel mag zijn om te gaan sporten.

Verbinding met sociale wijkteams, wijkplannen en Uniek

Sporten

Wij pleiten voor wijkplannen voor de verschillende inclusie-doelgroepen met betrekking tot sport- en beweeginitiatieven, een gezonde leefstijl en een gezonde voeding.

In dit kader pleiten wij ook voor samenwerking en afstemming met de wijkteams en Uniek Sporten. We zien ook graag dat bij inloop- en dagbestedingsvoorzieningen activiteiten gestimuleerd en gefaciliteerd worden voor sporten en bewegen, een gezonde leefstijl en gezonde voeding.

Monitoring

Jeugd die gebruik maakt van jeugdwet-voorzieningen en volwassenen die gebruik maken van Wmo-voorzieningen zijn kwetsbare groepen.

Wij adviseren de sport- en beweegdeelname van deze beide subgroepen apart te monitoren in samenhang met gezonde leefstijl en gezonde voeding.

Wat betreft de monitoring adviseren wij aan alle gehanteerde normen met de resultaten in een tabel en/of grafiek onder te brengen in een vergelijkend overzicht over meerdere jaren.

Vriendelijke groeten,

Christianne Bongers

Voorzitter

Frank Eliëns

secretaris

Seniorenraad
Nijmegen

College van burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Betreft: gevraagd advies beleidsnota Sport en bewegen

Nijmegen 1 mei 2017

Geachte college,

Graag informeren wij u over de uitkomsten van de discussie in de Seniorenraad over de Beleidsnota Sport en Bewegen 2017-2020 'De tweede helft'. Wij hebben ons vooral gericht op de kwantitatieve deelname van ouderen aan sport en bewegen.

Volgens een van de bekendste sportcommentatoren op de Nederlandse televisie, Kees Jansma, is sport de belangrijkste bijzaak in het leven. Zo ver willen wij als adviescommissie niet gaan. Maar dat sporten en bewegen van vitaal belang is in iedere fase van het leven is voor ons evident. Dat is niet alleen het belang voor mensen individueel, maar voor de samenleving als geheel.

Het spreekt voor zich dat wij blij zijn met alle initiatieven die betrekking hebben op het in beweging krijgen en houden van Nijmegenaren en dan met name van oudere stadgenoten. Dat draagt in belangrijke mate bij aan een gezonde levensstijl om zo lang mogelijk volwaardig aan de samenleving te kunnen deelnemen.

We missen in de beleidsnota een kwantitatief overzicht van het aantal bewegende en sportende ouderen en inzicht in de behoefte van deze doelgroep voor wat betreft sport en bewegen. Zo'n overzicht is naar onze opvatting nodig om het beleid te formuleren en de uitvoeringsagenda op in te richten. Wij adviseren u dan ook een dergelijk onderzoek te laten instellen.

Het is belangrijk dat ouderen weten waar ze terecht kunnen voor bewegen en sporten en horen graag van u op welke wijze u de communicatie naar hen daarover vorm geeft.

Hoewel de groep 50-plus als specifieke groep genoemd wordt, verdwijnt deze in de overzichten in de groep volwassenen. Op deze wijze kunnen we niets afleiden over sport en bewegen van 50-plussers. Specificering is gewenst.

Er is een belangrijk rol en ook kans voor sportverenigingen om ouderen te verleiden om in clubverband (aangepast) te laten sporten. Wellicht kunnen sportverenigingen door middel van stimuleringsubsidies oudere leden aan zich verplichten. We horen graag of u deze opvatting onderschrijft.

Het is algemeen bekend dat denksporten een belangrijke rol kunnen vervullen bij een goede geestelijke weerbaarheid. In de voorliggende nota gaat het vooral om fysiek bewegen en sporten en komt 'denksport' niet voor. Wij horen graag uw opvatting over het belang van denksport en de wijze waarop u deze sport vormgeeft en faciliteert.

Wij horen graag uw opvatting over onze adviezen.

Vriendelijke groeten,

drs. ing. J. Nillesen
voorzitter Seniorenraad

F. Eliëns
secretaris Seniorenraad

Frank Eliëns
Secretaris Seniorenraad
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
f.eliens@nijmegen.nl

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Aan de Seniorenraad Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum	Ons kenmerk MO10/17.0004522	Contactpersoon Austin van Gaal
Onderwerp Gevraagd advies beleidsnota Sport en bewegen	Datum uw brief 1 mei 2017	Doorkiesnummer (024) 3299848

Geachte leden van de Seniorenraad,

Wij willen u allereerst graag bedanken voor uw reactie op de conceptversie van het beleidsplan Sport en Bewegen 2017-2020 'De tweede helft'. Met deze brief willen wij kort reageren op uw opmerkingen en suggesties.

Kwalitatieve gegevens ouderen en verdiepend onderzoek

U geeft aan dat u in de beleidsnota een kwantitatief overzicht mist van het aantal bewegende en sportende ouderen. Daarnaast mist u inzicht in de behoefte van deze groep voor wat betreft sport en bewegen. U geeft tevens aan dat de groep 50plus in het beleidsplan als specifieke groep genoemd wordt, maar inzet op deze groep onvoldoende helder is.

Bij de analyse van bewegen en sporten in Nijmegen is gebruik gemaakt van informatie van de GGD Gelderland Zuid en de gemeentelijke Onderzoek & Statistiek. Voorbeelden hiervan zijn de peiling beweegroutes, behoeftenonderzoek aangepast sporten, de sportverenigingsmonitor, Kindermonitor, de Burgerpeiling en de stads-en wijkmonitor. In het beleidsplan hebben we de gegevens inderdaad niet per doelgroep gepresenteerd en zien vooralsnog geen meerwaarde in een verdiepend onderzoek specifiek gericht op senioren.

Ten aanzien van de groep Senioren laat de Stads-en wijkmonitor 2016 zien dat de afgelopen jaren de sportdeelname het sterkst is gestegen bij de 65-plussers. In 2007 gaf 39% aan minstens één keer per maand te sporten, in 2015 is dat 61% (tegenover 76% van alle volwassen Nijmegenaren). Binnen die groep ouderen is de sportdeelname het hoogst bij de 65-74-jarigen: 68% doet minstens één keer per maand aan sport, tegenover 51% van de 75-89-jarigen. Het aandeel 65-74-jarigen dat frequent sport (meer keer per week) (41%) is zelfs hoger dan bij de 35-64-jarigen (37%). Hierbij aansluitend blijkt uit de volwassenen- en ouderenmonitor van de GGD dat 65-74-jarigen vaker aan de fitnorm voldoen dan 19-64-jarigen. Uit deze positieve ontwikkeling blijkt dat senioren in toenemende mate sporten en bewegen. Onze focus ligt dan ook primair op de specifieke deelgroepen die hierin achterblijven, namelijk de groep 50plus met lichamelijke beperkingen/belemmeringen

Vervolgvel

1

Binnen de groep senioren in Nijmegen neemt de komende 10 jaar vooral de groep mensen toe tussen de 70 en 80 jaar oud. In absolute cijfers met zo'n 4.000, relatief gezien met ongeveer 40%. Deze ontwikkeling hebben we toegevoegd in het beleidsplan. De grote diversiteit in de groep senioren in fysieke gesteldheid, belangstelling en behoefte maakt dat voor een geschikt sport- en beweegaanbod een breed algemeen aanbod noodzakelijk is die per wijk kan verschillen. Wij zetten daarom de komende jaren in op het versterken en uitbreiden van het huidige aanbod. Voor de communicatie naar de doelgroep hierover zetten we een breed pallet in, variërend van advertenties in de Brug tot gebruik maken van het aanwezige seniorennetwerken in wijken zoals SWON.

Als gemeente hebben we enkele specifieke doelgroepen met beweegarmoede benoemd, waaronder de groep 50plus met lichamelijke beperkingen/belemmeringen. Met Uniek Sporten¹ en een divers sport- en beweegaanbod van 'Sport en bewegen Plus' komen we aan deze behoefte tegemoet.

U geeft terecht aan dat de focus in het beleidsplan bij het fysieke bewegen en sporten ligt en niet bij de denksporten. Wij onderkennen dat denksporten een bijdrage leveren in het stimuleren van de hersenen en ontmoeting. Denksporten als schaken en dammen kunnen, net als de 'fysieke sporten', een beroep doen op de gemeentelijke subsidieregels.

Wij onderschrijven uw opvatting dat er een belangrijk rol en kans is voor sportverenigingen om ouderen te verleiden om in clubverband (aangepast) te laten sporten. Onze sportstimulerings-subsidie biedt sportverenigingen de mogelijkheid om een specifiek aanbod te ontwikkelen en zo oudere leden aan zich te binden. Enkele verenigingen pakken deze kansen al, maar bij veel verenigingen gaat de energie en focus naar het draaiende houden van de vereniging. Recentelijk is door Sportservice Nijmegen en de HAN een eerste inspiratiebijeenkomst gehouden met als thema 'Vergrijzing', waar de kansen voor sportverenigingen centraal stonden.

Hoogachtend,
College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

mr. drs. A.H. van Hout

¹ het sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Adviescommissie JMG
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum	Ons kenmerk MO10/17.0004523	Contactpersoon Austin van Gaal
Onderwerp Gevraagd advies beleidsnota Sport en bewegen	Datum uw brief 21 maart 2017	Doorkiesnummer (024) 3299848

Geachte leden van de adviescommissie JMG,

Wij willen u allereerst graag bedanken voor uw reactie op de conceptversie van het beleidsplan Sport en Bewegen 2017-2020 'De tweede helft'. Met deze brief willen wij kort reageren op uw opmerkingen en suggesties.

Benoemen specifieke doelgroepen

U adviseert om een viertal doelgroepen specifiek te benoemen:

- mensen met een verstandelijke beperking;
- mensen met een zintuigelijke beperking;
- mensen met een GGZ-achtergrond;
- mensen met een chronische aandoening en/of lichamelijke beperking.

Het beleidsplan is tekstueel aangepast; de kern is dat er behoefte aan aangepast sporten is. Wij stellen voor om geen limitatieve lijst met doelgroepen op te stellen. Deze groep mensen kennen een grote diversiteit aan aandoeningen, beperkingen en achtergronden. Met Uniek Sporten¹ en een divers sport- en beweegaanbod van 'Sport en bewegen Plus' komen we aan deze behoefte tegemoet. Uit de Stads- en wijkmonitor 2016 blijkt dat er belangstelling voor aangepast groot is in aandachtsgebieden, bij laag opgeleiden en bij mensen van 50 jaar en ouder met lichamelijke beperkingen/belemmeringen.

Maatregelen

U stelt een drietal maatregelen/voorzieningen voor, namelijk:

- *Laat de SWT bij Wmo- en jeugdwetindicaties óók maatschappelijke ondersteuning mogelijk maken voor sport- en bewegingsactiviteiten in samenhang met een gezonde leefstijl en gezonde voeding voor alle eerder genoemde doelgroepen;*

¹ het sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten

Vervolgvel

1

- *Voor mensen met een chronische aandoening en/of lichamelijke beperking en zintuigelijke beperking is sporten relatief duur in verband met de kosten van extra begeleiding, extra hulpmiddelen en speciaal vervoer. Dit vraagt om extra maatschappelijke ondersteuning om mee te kunnen doen, zowel financieel als qua begeleiding;*
- *De meedoenregeling na 1 juli 2017 continueren omdat er goed gebruik wordt gemaakt van deze regeling en er geen financiële drempel mag zijn om te gaan sporten.*

Wij verkennen de (on)mogelijkheden van deze voorgestelde maatregelen met de verschillende, betrokken beleidsprogramma's en komen hier separaat bij u terug.

Monitoring

Uw advies om de sport- en beweegdeelname te monitoren van jeugd die gebruik maakt van jeugdwetvoorzieningen en volwassenen die gebruik maken van Wmo-voorzieningen nemen wij niet over.

De administratieve werkzaamheden zijn hiervoor te groot.

Verbinding met sociale wijkteams, wijkplannen en Uniek

U pleit voor wijkplannen voor de verschillende inclusie-doelgroepen met betrekking tot sport- en beweeginitiatieven, een gezonde leefstijl en een gezonde voeding. Tevens pleit u voor samenwerking en afstemming met de wijkteams en Uniek Sporten. Wij beschouwen dit als een ondersteuning van onze ambitie voor een inclusieve sport-en beweegstad. In 2017 starten we in een tweetal wijken een pilot om, in aanvulling en afstemming met wijkactieplannen, budget en personeelsinzet in de wijk te leggen en met de inwoners tot een breed gedragen wiksport-en beweegplan te komen. Wij leggen daarbij de verbinding met Uniek Sporten en sociaal wijkteams. De groepen met beweegarmoede, zoals hebben daarbij primair de focus.

Hoogachtend,
College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

mr. drs. A.H. van Hout

Adviescommissie Allochtonen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum	Ons kenmerk MO10/17.0004523	Contactpersoon Austin van Gaal
Onderwerp Gevraagd advies beleidsnota Sport en bewegen	Datum uw brief 24 april 2017	Doorkiesnummer (024) 3299848

Geachte leden van de adviescommissie Allochtonen,

Wij willen u allereerst graag bedanken voor uw reactie op de conceptversie van het beleidsplan Sport en Bewegen 2017-2020 'De tweede helft'. Met deze brief willen wij kort reageren op uw opmerkingen en suggesties.

Praktische aanbevelingen

Verschillende van uw aanbevelingen zijn opgenomen in het beleidsplan: wij stimuleren gezonde sportkanten, ontwikkelen beweegroutes en beweegtuinten en zien de meerwaarde van sporten en bewegen voor gezondheid, zowel fysiek als psychisch. In Nijmegen kan, bv tijdens een vrouwenattentie, alleen door vrouwen met verschillende achtergronden gezwoomen worden. Private sportscholen kunnen daarentegen huisregels hebben, waarbij zij hoofddeksels verbieden.

Pak sportarmoede bij niet-Westerse migranten aan

U vraagt in uw reactie waarom wij alleen inzetten op niet westerse (jonge) migrantenvrouwen en niet op de gehele groep migranten. De specifieke doelgroepen waar we op inzetten zijn gebaseerd op de uitkomst van de stads- en wijkmonitor 2016 van Onderzoek en Statistiek. Uit dit onderzoek blijkt, dat specifiek bij de groep niet westerse jonge migrantenvrouwen de sport- en beweegarmoede groot is. In de stads- en wijkmonitor 2016 wordt verder geen onderscheid geconstateerd tussen sport- en beweegparticipatie van autochtonen en niet-westerse migranten.

Uit E-Movo onderzoek van de GGD blijkt wel dat kinderen van niet-Westerse afkomst minder vaak lid van sportclubs zijn en hierdoor minder vaak wekelijks sporten. Jongens van niet-Westerse afkomst sporten vaak ongeorganiseerd waardoor de sport- en beweegparticipatie nagenoeg gelijk is aan die van autochtone jongeren, (jonge) migrantenvrouwen blijven achter. Uit landelijk onderzoek blijkt dat migranten iets minder vaak voldoende bewegen dan autochtonen.

Vervolgvel

1

Zwemmen als basisvaardigheid

U geeft aan dat u zwemmen als een basisvaardigheid ziet die je in je jeugd moet leren en pas in tweede instantie als sport. U steunt de inspanningen om alle kinderen en liefst ook nieuwkomers te leren zwemmen, maar dat dit mag niet betekenen dat er geen ruimte overblijft voor stimuleren van verschillende vormen van sport. Dit is ons inziens geenszins het geval. Kinderen uit huishoudens met een laag inkomen kunnen gelijktijdig een beroep op het Zwemfonds en het Sportfonds doen.

Haal de drempels weg: 0-tarief voor sportaccommodaties

U stelt voor om een 0-tarief in te voeren voor sportaccommodaties om de sociale cohesie te versterken, zeker als zij onderdeel van een wijkcentrum zijn. Wij voeren geen 0-tarief in, immers dragen nagenoeg alle sportactiviteiten (van sportverenigingen) bij aan de sociale cohesie. Het aanbieden van gratis sportfaciliteiten aan alle sportaanbieders en gebruikers van onze sportvoorzieningen is financieel niet realiseerbaar.

Verbinden, inclusie en sociale cohesie versterken.

U geeft in uw reactie terecht aan dat sport als middel een bijdrage kan leveren in het stimuleren en talentontwikkeling van vluchtelingen en nieuwkomers. Wij zijn met u van mening dat sport juist moet verbinden, gericht moet zijn op inclusie en sociale cohesie. Onze inzet van buurtsportcoaches in wijken en bij verenigingen biedt kansen manieren om Nijmegenaren met een migratie-achtergrond in beweging te brengen, ook door gebruik te maken van hun culturele tradities. Daarvoor haken de buurtsportcoaches aan en maken gebruik van de aanwezige (migranten)netwerken in de wijk. Bv om aan bewustzijnsverbetering te werken. De beleidsnota biedt ons inziens voldoende ruimte om de komende jaren experimenten te starten voor en met inwoners met een migranten-achtergrond.

Hoogachtend,
College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

mr. drs. A.H. van Hout